Corneliu Buzinschi

NUANȚA ALBASTRĂ A MORȚII

EDITURA ALBATROS

Coperta colecției de
GHEORGHE MARINESCU

COLECȚIA AVENTURA

Corneliu Buzinschi

NUANȚA ALBASTRĂ A MORȚII

EDITURA ALBATROS

Autorul nu crede ca întîmplări asemenea celor povestite să se fi petrecut cîndva și în vreun loc oarecare. Dar nici nu crede că e imposibil. De aceea, dacă vreunul dintre cititori recunoaște sau cunoaște unele fapte precise, legate de anumiți oameni și anumite locuri, este rugat să-i scrie autorului, în vederea unei noi ediții, revizuite și completate.

CAPITOLUL I

Doctorul se trezește dintr-un coșmar, sau i se pare că se trezește. Imaginile, închise în dosul pleoapelor au dispărut, nu-l mai chinuie. Au dispărut și de pe retină. Acum sudoarea caldă și neplăcută se scurge nemotivat de-a lungul coastelor, înmuindu-i cearșaful. Mîna dreaptă e strînsă pe inimă. Sub pumnul greu îi simte bătăile surde. Bătăi regulate, așa cum îi spun degetele sale de medic priceput, parcă însuși coșmarul ar fi fost doar o părere a unei iluzii.

Dar ceafa îi e înțepenită și creierul nu vrea să-l asculte. Percepe, dar nu leagă, nu asociază. Timpul nu mai are conținut și dacă n-ar fi ciocanul mat și uniform al bătăilor și pulsațiilor, veșnicia ce se scurge n-ar fi o veșnicie și nici măcar o clipă.

Primul gînd nu s-a înfiripat deplin pînă a fi conștient. Îi ridică însă pumnul de pe inimă și-i desface degetele, care rămîn totuși ușor curbate, vrînd să cuprindă ceva, orice, gata să se apuce de ceva, de orice, spre a simți lumea reală și a reintra astfel în realitate. Greu, brațul, ca o macara reglată de un cablu cu scăpări de curent în tot lungul său, se mișcă circular către locul de alături, locul soției sale.

Ajuns la capătul mișcării, brațul cade neputincios, dar efortul a gonit sudoarea, a închis supapele izvoarelor care-i adunaseră bob cu bob picăturile din adîncitura pieptului. În schimb i-a sensibilizat buzele, care se umezesc. Mîna căzută în jos simte locul gol, locul în care ar fi trebuit să se găsească celălalt trup.

Lipsa îl lasă absent, nu-l mișcă și nici nu-l înspăimîntă, simte că chinurile coșmarului n-aveau nici o legătură cu lipsa Evei, dimpotrivă. Îndrumarea către o banală dramă conjugală, improbabilă și imposibilă, ar sfărîma țesătura de straniu care-l strînge de gît. Încearcă să deschidă ochii și reușește.

Stă într-o poziție neverosimilă, care i se pare continuarea coșmarului, mai cu seamă că se vede tot, ca și cînd ar privi pe altul. Capul îi e rezemat de perna prea ridicată, silind gîtul să se încordeze spre a nu frînge claviculele; bărbia îi atinge aproape pieptul. Jumătatea de sus a trupului e întinsă pe spate, dar cealaltă jumătate, bazinul, coapsele și picioarele sînt contorsionate spre stînga. Și mîna stîngă nu-i la locul ei, o simte acum, cu puțină ușurare — ca și cum ar lua încet și treptat cunoștință de bucățile secționate ale propriului său trup — ridicată în sus, cu palma vîrîtă sub ceafă.

Deschide ochii, dar lumina nu pătrunde deodată și continuu, ci dezordonat, pe etape. Etape lungi de întuneric difuz, brăzdate de fulgerări violente și scurte, orbitoare, înflăcărate, verzi sau roșii albăstrii.

Nici nu-și dă seama cînd s-a văzut așa cum s-a văzut, grotesc, căci a căzut întunericul. Tocat de rafale scurte, de ciocănașe bătînd un pizzicatto fără

sonoritate, înfășurat în vată, fundal al unei văicăreli continui, prelungi, cu note joase.

Se miră că nu aude bubuitul tunetelor, deși vede para verde-albăstruie a fulgerelor, dar totul dispare cînd o cuprinde cu ochii pe Eva.

Nu știe de ce n-a văzut-o pînă acum; doar numai desfășurarea furtunii neagă veșnicia care s-a scurs de cînd și-a dezlipit pleoapele. Și într-o veșnicie ai timp să vezi chiar dacă alternanța întunericului înfeliază priveliștea.

Un șuvoi cald de gingășie tandră îi scaldă trupul și-i grăbește bătăile inimii, care gonesc sîngele prin artere spre creier. Prezența soției sale îi alungă pentru o clipă coșmarul și deznădejdea, o deznădejde surdă, fără violențe și fără izbăvire. Dar numai o clipă și prezența domestică și reconfortantă se rupe brusc, straniul izvorînd iarăși, de astă dată din însăși făptura Evei. Nu-i lîngă el, e aproape peste dînsul. Picioarele ei lungi, finisate parcă de un sculptor desăvîrșit, sînt strînse într-o îngenunchere alături de coapsele sale. Șoldurile, aproape dezgolite în cămășuța scurtă de zefir, sînt date pe spate, iar șira spinării se curbează oblic spre el, susținînd bogăția umerilor și a sînilor mici și grei, dar și zvelteța aproape nefirească a gîtului. Părul căzut în perdele grele pe spate și pe obraji ascunde carnația, lăsînd luminii fulgerelor ce se succed încă doar linia gurii, cu buza de sus puțin mai groasă, ușor răsfrîntă. Cei doi incisivi superiori strălucesc ca două mici cuțite care se pot mișca singure, care pot căuta ceva, o venă poate, spre a pătrunde ușor și nedureros.

Brutala greutate a coşmarului a trecut. *Doctorul* nu ştie dacă e treaz sau visează încă, dar dezordinea, zbuciumul clocotitor din trupul şi creierul său s-au limpezit, groaza a dispărut, înlocuită întîi de contemplare, apoi de o nedefinită voluptate.

Se simte aproape bine, se întinde şi respiraţia i se linişteşte. Zgomotele, vorbele şi chiar şoaptele se fac cunoscute, dar nu sînt încă înţelese. Creierul percepe şi reţine, spre a analiza mai tîrziu.

Nu ştie dacă a deschis ochii, nici cînd, dar vede. Acum furtuna de afară s-a mai domolit, fulgerele nu se mai succed atît de insistent, iar tunetele sînt mai rare şi mai înăbuşite. Şi nu e sigur că nu sînt chiar bătăile inimii sale care se răsfrîng în vena de la gît şi de la tîmplă. Iar luminile, flăcările verzi ale fulgerelor ar putea fi... ar fi...

Desigur, ochii îi sînt deschişi, pentru că primeşte culoarea verde a privirii ei, acea strălucire care te ameţeşte şi care l-a ameţit din prima clipă cînd a întîlnit-o. O strălucire stranie, care pîlpîie, devine dură şi dureroasă cîteodată, se catifelează altă dată, luminează găocile ochilor, iradiind în afară — şi faţa ia profil de camee.

Doctorul face o mişcare, ştie că s-a mişcat. Doreşte de altfel să se mişte, să rupă firul cleios al straniului, al contemplării ochilor sub fruntea înaltă Trupul i s-a întins şi s-a întors pe faţă. Genunchiul se ridică şi unul din braţe se îndoaie, sprijinindu-se cu palma de saltea. Vrea să se ridice. Nu izbuteşte şi cade. Cade înapoi, pe spate, aşa cum era, o clipă, mai multe clipe... Căderea i se pare infinită, plină, nemişcată în lipsa ei de sfîrşit.

Nu știe cînd a atins cearșaful de pe saltea, cînd s-a oprit căderea. Deasupra lui, șuvoiul verde al privirilor îl fixează ca pe un gîndac în boldul insectarului, ca pe jumătatea de sus a unui trup prins sub placa aparatului de raze Röentgen.

Cu întîrziere, mirare și un început de neliniște stabilește durata timpului. Dar n-a trecut decît o clipă : Mîna Evei i se lasă ușor pe frunte și *Doctorul* o simte rece și proaspătă, diafană ca o părere, odihnitoare și plină de liniște. Și pleoapele îi acoperă ochii. Întunericul e plin, cărnos și dulce. Mîna alunecă și mîngîie obrajii, gîtul și sub ea broboanele de sudoare dispar și pielea reînvie. Bărbatul se cufundă adînc, tot mai adînc în plăcere și bucurie, în întuneric și voluptate, în nimic...

Și șoaptele Evei împrăștie cele din urmă dîre ale spaimei. Și mîinile ei cuprind pieptul gol al bărbatului, coapsele, modelîndu-l, silind trupul să se mlădie, să se liniștească, să se destindă. Și vocea susură cînd rece, cînd tandru, cu un amestec de milă, duioșie și cruzime :

— Dormi, dragul meu, dormi... Nu-i nimic, dragule... Dormi... nu e încă timpul, nu, nu e timpul.

Cînd termină să se radă, nu mai fluiera. Nu-și mai putea aminti melodia. De fapt, nici nu știa să cînte sau să fluiere. Sunetele nu se legau decît ca un plasture al mișcărilor sale mici, lente și legate. N-avea nevoie să revină asupra obrajilor sau bărbiei, după cum nu revenea asupra gesturilor inciziilor sale.

Își șterse bine briciul și îl așează în tocul său.

Se privi și nu-i plăcură nici ochii și nici gîtul. La el eforturile nu săpau cute pe frunte și nici pungi

sub pleoape ; încreţea gîtul, îmbrobonindu-l uşor şi-i sărăcea lumina ochilor. *Doctorul* era un om întreg, egal cu el însuşi. Strălucirea ochilor săi era plină, în afara cîtorva clipe, puţine, după marile eforturi. Ca acum, deşi de abia se sculase.

Încercă să fluiere iarăşi, dar fu conştient de falsitatea şi discordanţa sunetelor. Renunţă şi, prost dispus, trecu în sufragerie.

Fata din casă îi aranja micul dejun. La vederea ei, îşi reveni.

— Bună dimineaţa.

— Bună dimineaţa, domnule *Doctor*.

— Ce bunătăţi ai pus pe masă ?

— Oh ! Ca de obicei, domnule *Doctor*.

Din nou o urmă de silă. Ceva nu era în regulă.

— Ia toate astea de aici, o rugă el şi nu-i spui nimic doamnei.

Fata se întoarse mirată. Sub căutătura ei *Doctorul* simţi culoarea albastră a ochilor.

— Cum, nu luaţi nimic ?

Un început de îngrijorare. Fata se simţea între cei doi soţi ca acasă. Cu puţină teamă faţă de doamna. Teamă... sau nelinişte... nu ştia.

— Adu-mi două ouă !

— Fierte ?

— Nu, proaspete.

Fata alergă în cămară. Pînă se întoarse, *Doctorul* îşi turnase în ceaşca de ceai jumătate de pahar de porto. Primi ouăle cu dexteritatea gingaşă a chirurgului, le tăie în două scurt şi precis şi detaşînd, ca în joacă, gălbenuşurile, le răsturnă în ceaşcă.

— O linguriţă de coniac.

Bătu apoi totul și înghiți. Nu fără o strîmbătură. Nu era prea grozav. Dar simți cum pielea gîtului se întinde.

Se întoarse spre fată. Aceasta zîmbi. Îngrijorarea trecuse. Privirea *Doctorului* era iarăși plină.

— Pardesiul, spuse el.

— Plecați ?

Glasul coborî ușor, dar fără cochetărie.

— E timpul. e timpul, spuse *Doctorul.*

Își luă haina subțire și, cu ea pe umăr, cu pălăria neglijent așezată, deschise ușa.

Trecu în lumina de afară și intră în garaj. Își scoase mașina fluierînd. Motorul porni imediat.

Coborî, deschise poarta dinspre stradă și, ca întotdeauna înainte de a accelera, întoarse capul spre vilă.

Două priviri îi urmăreau atente mișcările. Una jos, la geamul sufrageriei, albastră-viorie ca dimineața. Cealaltă, sus la fereastra dormitorului, verde și jucăușă ca flăcările rătăcitoare ale mlaștinilor.

Doctorul continuă să fluiere în ritmul motorului. Trecu de răscruce, intră pe șoseaua principală. Încetă să fluiere și începu să mormăie în aceeași cadență :

— E timpul, e timpul, e timpul... E timpul ?

Da, e timpul să se îndrepte către spital. Cine... cine spusese că încă nu e timpul ?... și cînd ?...

Își trecu mîna peste față și încetini. Intrase în oraș.

CAPITOLUL II

În după-amiaza aceea, prietenii și partenerii de pocher ai *Doctorului* îl așteptau cu vădite semne de nerăbdare. Așteptau toți patru — partida se juca întotdeauna în cinci și la o miză destul de ridicată, acasă la *Avocat*. Nu-și aduceau aminte ca *Doctorul* să fi întîrziat vreodată și de aceea erau neliniștiți.

— În definitiv, am putea începe în patru, propuse *Profesorul*. Dacă nu mai vine ? O să-l așteptăm toată după-amiaza ?

— Știi bine că nu-mi place jocul decît în cinci și cu blain, ripostă *Ceasornicarul*. Niciodată n-a întîrziat !

— Tocmai de asta, supralicită *Inginerul*. Poate i s-a întîmplat ceva.

— Ce vrei să i se întîmple ? mormăi *Avocatul* supărat.

Inginerul ridică din umeri :

— Știu eu ?

Se tolăni într-un fotoliu, mai departe de masa de joc, lîngă o măsuță pe care-și așezase paharul cu coniac.

În vestibul se auziră pași.

— În sfîrșit, vine ! strigă *Avocatul* și se îndreptă spre ușă. Înainte de a ajunge, aceasta se deschise. Pătrunse un străin, puțin jenat, puțin zîmbind, puțin îndrăzneț, dar foarte simpatic. Nu spunea nimic, ținîndu-și pălăria în mînă.

— Iertați-mă că am întîrziat ! răsună vocea *Doctorului,* care intră în sfîrșit. În drum spre voi m-am întîlnit cu *Asistentul* meu, de curînd venit la spital. Era atît de singuratic și pierdut în inospitalierul nostru oraș, încît nu m-am putut opri să nu-l conduc cîteva clipe și apoi... pe legea mea, maestre, cunoscîndu-ți ospitalitatea, l-am invitat să vină cu mine.

— Sînt încîntat și bucuros, se înclină gazda.

— Dar sîntem cinci ! mormăi puțin înciudat *Profesorul.*

— O ! Nu vă temeți, eu nu joc, protestă musafirul. Aș putea spune, desigur exagerînd puțin, că nici nu cunosc pocherul. Îmi place totuși să privesc, dacă *Doctorul* îmi dă voie.

— Desigur, dragă colega. Nu sînt superstițios.

— Mai cu seamă cînd îți intră cartea, rîse *Inginerul.*

Ușoară stînjeneală dispăru repede. *Doctorul* și *Asistentul* primiră cîte un pahar cu coniac, apoi cei cinci traseră locurile și se așezară. Partida începu. *Asistentul* își luă un scaun și se așeză alături de *Doctor.*

Se juca destul de tare, blain la 20 de fise. Relansurile erau dese și aproape nu se dădea cartea, fără ca unul dintre parteneri să nu ridice la de trei ori

miza inițială. *Asistentul* socoti că aproape toate poturile se ridicau între 100 și 200 fise.

Ceilalți îi uitară aproape prezența. De altfel, nu privi prea mult. Luîndu-și coniacul se retrase în fotoliul unde la început se așezase *Inginerul* și începu să răsfoiască o revistă.

Doctorul fu mulțumit de retragerea lui. Încercă o cacialma care-i reuși. Mai încercă una și pierdu întregul avantaj. Începu să joace mai prudent.

Nici unul nu era ceea ce s-ar chema un om bogat. Își dădeau seama că joacă la o miză care întrecea posibilitățile lor. Dar pierderile erau limitate oarecum de faptul că cererile și relansurile erau destul de mici față de miză, precum și de faptul că jucau regulat. O dată sau de două ori pe săptămînă. Șansa îi favoriza oarecum pe rînd, mai cu seamă că, jucînd numai între ei, își cunoșteau bine jocul și pierderile lunare ale celui mai ghinionist dintre dînșii nu se ridicau la mai mult de 300—400 de fise ceea ce era acceptabil. Bineînțeles, erau și săptămîni și chiar luni, cînd șansa se instala numai în brațele unuia dintre ei, dar „*à la longue*" pierderile unui an erau minime.

Doctorul își privi cartea. Trei valeți. Relansă cînd îi veni rîndul, dar ceilalți nu primiră provocarea. Aruncă pachetul.

— Cu trei bucăți joacă și bunica, remarcă *Avocatul.*

— Așa, trei... mormăi *Ceasornicarul.*

— Doi de șapte și un as... Nu, colega? întrebă *Inginerul.*

— Trei valeți, pronunță arogant *Doctorul,* sigur că nu va fi crezut. Ceilalți izbucniră în rîs,

— Bine, e rîndul tău, îi atrase atenţia *Avocatul.*

Doctorul bate cărţile şi le dă la tăiat. Atras de discuţie şi de rîsul vesel, *Asistentul* lasă revista şi revine pe scaunul de lîngă colegul său. Nu pentru mult timp însă. Partida se desfăşoară normal.

Apoi, deodată cartea pare să se fixeze. *Avocatului* îi reuşeşte totul. Merge cu doi rigi contra unui brelan relansat de valeţi şi reuşeşte să prindă al treilea rigă. Triplează cu cuartă de chintă şi-i vine asul. Ceilalţi mormăie, dar n-au ce face.

— Numai o cacialma îi vine de hac şi-i întrerupe seria, izbucneşte *Profesorul.*

Doctorul e convins că aşa e, dar aşteaptă ca altul să încerce cacialmaua. Nimeni nu încearcă însă, sau dacă încearcă, nu reuşeşte. *Avocatul* cade tot în picioare, cîştigă într-una. *Asistentul* revine la masă, aşezîndu-se iar lîngă *Doctor.* Acesta nici nu-l observă.

Cîteva poturi mai mici liniştesc oarecum partida. Acum e rîndul *Doctorului* să dea cartea. *Ceasornicarul* merge, *Profesorul* relansează:

— Pe trei, anunţă el.

Doctorul filează: opt, zece, valet şi damă de treflă. A cincea carte, albă. Ar putea să fie un nouă: chintă deci, sau poate chiar o treflă, sau poate chiar un nouă de treflă. *Doctorul* n-o mai deschide:

— Pe nouă! strigă el.

Inginerul iese din joc. *Profesorul* primeşte provocarea.

— Pe douăzeci şi şapte! anunţă victorios *Ceasornicarul.*

Doctorul simte că-l trec sudorile. De douăzeci şi şapte de ori miza, înseamnă 540 de fise. Aproape sa-

lariul său pe o săptămînă. Filează cartea a cincea. Ar fi bucuros să nu fie un nouă de cupă. E sigur că o chintă n-ar fi bună în această competiție. Nici nu e nouă. E un șapte de caro. Deocamdată *Doctorul* n-are nimic, dar... are posibilitatea ca, trăgînd o carte, să facă o culoare sau chiar o chintă regală. Dacă se retrage, cele 180 de fise puse sînt pierdute.

— Merg ! hotărăște, avansînd încă 360 de fise.

Avocatul ezită, dar merge și el. Potul este enorm. Peste 1600 de fise. *Profesorul* abandonează.

— Cărți ! spune *Doctorul.*

— Două, cere *Avocatul.*

— Servit, anunță *Ceasornicarul.*

Doctorul zvîrle o carte și se servește.

— Una.

Cînd o ridică, vîră degetul mic sub ea și-i înalță puțin colțul, înainte de a o apuca, dar de ajuns spre a-i vedea culoarea. Dezastru ! E o carte roșie.

Mîna îi rămîne pe loc, ca paralizată. „S-au dus 540 de fise". N-are altceva de făcut decît să aștepte să ceară ceilalți și să se retragă.

Deodată, lîngă mîna lui apare parcă o carte. Alături, lîngă cealaltă. Oare el și-a primit bine cartea ? Nu cumva, cealaltă, cea roșie e cea pe care a aruncat-o *Avocatul ?* Poate că pe asta și-a dat-o el. Tremură ușor. Știe ce are de făcut. Trebuie să renunțe. Chiar dacă s-a uitat la o carte a *Avocatului,* nu mai e corect să revină. De ce nu e corect ? N-a ridicat doar cartea. Degetele se retrag singure și apucă noua carte. O ridică și o pune deasupra celorlalte patru.

După relansul *Ceasornicarului,* e rîndul său să anunțe :

— Cip, de abia îngînă cu glas sugrumat.

— Pas, declară *Avocatul*, obligînd astfel pe *Ceasornicar* să ceară.

— O sută ! pronunță acesta.

Doctorul filează. Filează încet, tot tremurînd. O carte albă : un nouă. Un nouă negru ! Nu mai are tăria să meargă mai departe și plătește sec.

— Plus trei sute ! aude glasul *Avocatului*.

Ceasornicarul plătește sec. *Doctorul* e obligat să-și privească acum cartea. Un nouă de treflă !

— Și plus cinci sute !

S-a liniștit. A uitat ezitarea de mai înainte. E convins că e cartea lui.

— Și plus o mie ! întoarce încordat *Avocatul*.

Ceasornicarul aruncă enervat cartea. A plătit destul cu un full de rigi ! Nu mai poate zvîrli încă 1500 de fise.

Doctorul e sigur pe cartea lui. *Avocatul* a cerut două cărți. A avut deci brelan. Mai mult ca sigur brelan de ași. A făcut caré. Asta e ! Caré de ași.

— Și plus două mii ! spune *Doctorul*, de abia stăpînindu-se.

Tăcerea e punctată doar de bătăile inimilor. Chiar și a inimii *Asistentului* care, buimăcit de mărimea potului la care asistă, aproape se apleacă peste masă și peste umărul prietenului său.

Avocatul tace. Sîngele i s-a retras din obraji. Toți îl cunosc ca pe un jucător pasionat. Dacă joacă la o miză atît de mare, asta e, mai cu seamă, din vina lui. A pus pînă acum pe masă 2440 de fise. Ce va face ? Se va retrage, sau va plăti ultimul relans ?

— Plătit, rostește el, aproape horcăind. Apoi, revenindu-și : Plătit cu caré de ași !

— Nu-i bun! strigă triumfător *Doctorul*. Chintă regală!

Şi etalează cele cinci cărţi de treflă.

— Mi-a intrat un nouă, precizează el, fără să fie nevoie.

— Parcă dracul ţi l-a trimis! izbuteşte să zîmbească *Avocatul*.

Dar se vede că e doborît: 4440 de fise pierdute nu e o glumă!

Doctorul îşi trage banii. *Ceasornicarul* se ridică.

— Ce facem? Nu mai jucăm? întrebă nesigur *Inginerul*.

— Nu! hotărăşte *Ceasornicarul*. E destul cît am dat. Şi nici *Avocatul* nu cred să mai vrea să joace.

— Ai dreptate, spune acesta.

Şi apucînd cei patru aşi, pe care încă îi mai ţine în mînă, îi rupe şi-i aruncă pe masă.

— Iertaţi-mă! exclamă necăjit pe sine însuşi. Sînt un dobitoc!

Toarnă încă un rînd de coniacuri, dar mîna îi tremură.

Ceilalţi beau, încearcă o clipă să animeze discuţia, nu reuşesc şi se despart.

Doctorul a plecat cu *Asistentul* cu care venise. E enervat şi preocupat. Ceva îl împinge să vorbească, să vorbească mereu, orice, despre orice şi mai cu seamă despre potul acela cu chinta regală. N-o face însă. Îşi dă totuşi seama că ceva îl tulbură, îl opreşte, ca şi cînd i-ar fi ruşine. Şi, de fapt, chiar îi e ruşine.

N-ar putea să spună, mai cu seamă acum, de ce. Curios, nu-i pare rău şi nu se simte vinovat că n-a aruncat cărţile fără să intre în joc, ci îi pare rău că a plusat. „Prea mult a pierdut *Avocatul*“, îşi spune

el, ca și cînd mărimea sau limitarea potului ar fi schimbat ceva.

Asistentul tace și el. Merg alături pînă la primul colț și acolo se despart. Se despart repede, încurcați, ca doi inși care n-ar dori să se mai revadă. Imposibilă dorință, fiindcă mîine se vor întîlni la spital.

Doctorul ocolește locul de parcare, pătrunde și-și deschide mașina. Se urcă și pornește spre casă. Privește ceasul. E devreme, dar n-are unde să se ducă. Doar în vreun bar sau bodegă.

Ajuns în centrul orașului, ezită o clipă în fața cofetăriei Tivoli. De fiecare dată cînd se întorcea de la partida de pocher, indiferent dacă pierdea sau cîștiga, cumpăra pentru soția sa o cutie cu fondante de șocolată. Gestul era copilăresc, desigur, furnizorii aprovizionau zilnic vila *Doctorului*, dar cu atît mai drăguț. Eva numise acest gest, demult, la început, „răscumpărarea păcatelor". Și așa-i rămăsese numele.

Acum nu opri. N-ar fi putut spune de ce, dar simțea că nu Evei trebuia să-i plătească și nici numai o cutie de bomboane.

Oftă și trecu mai departe. Atent ca întotdeauna, depăși stopurile și intră pe șoseaua 23. Pînă acasă mai avea doar cîțiva kilometri.

Opri, deschise poarta și gară ca de obicei. Și intră în casă pe ușa de serviciu. Eva îl primi cu o privire curioasă și de așteptare :

— Și răscumpărarea ? Unde-i răscumpărarea ?

Doctorul ridică din umeri, dîndu-și totuși seama de gestul său ursuz, nepotrivit.

— Iartă-mă. N-am jucat. A lipsit unul dintre parteneri.

Minţise. Eva n-avea cum să afle că minţise, dar o înşelase, îi spusese o minciună. Nu simţea dorinţa să-i spună totul, aşa cum o simţise întotdeauna.

Îşi desfăcea cravata cînd sună telefonul. Bombănind, ridică receptorul :

— Alo...

— Alo, *Doctore?* auzi o voce alterată, probabil din cauza transmisiei.

— *Da, Doctorul* la telefon. Cine e acolo ?

Nu se miră de faptul că cel ce sunase nu-şi spusese mai întîi numele. Ştia din proprie experienţă că foarte mulţi caută să se asigure că sînt în legătură cu persoana dorită, înainte de a se numi.

— Da, *Doctorul,* repetă el.

Tăcere. O tăcere care se prelungea peste măsură. Dacă n-ar fi fost bîzîitul continuu al firului, *Doctorul* ar fi crezut că celălalt închisese. O undă confuză de enervare şi de teamă îl inundă.

— Alo, strigă el. Cine e ?

Şi atunci veni răspunsul. Un cuvînt, un singur cuvînt :

— Trişor !

După care urmă imediat declicul care anunţă că dincolo, la capătul liniei, convorbirea fusese închisă.

Cuvîntul îl lovi cu brutalitate. Se înroşi, se clătină.

— Alo ! strigă el iarăşi, deşi auzise declicul.

Rămase aşa, cu receptorul în mînă. Cu un mare efort închise.

— Cine e ? întrebă Eva.

Nu-i răspunse, se întoarse spre ea. Probabil că era atît de schimbat, încît Eva se sperie.

— Ce ai ? Ţi-e rău ?... Cine era ?

— Nimeni, răspunse el surd. Greșeală... da, un număr greșit. Nu mă simt bine, continuă el. Am să trec dincolo și am să iau un antinevralgic.

Eva nu se împotrivi și el îi fu recunoscător.

Își desfăcu gulerul și se întinse, dar nu putu rămîne așa. Ceva îl îmboldea necontenit să se miște, să reacționeze. Trișor !...

Pentru prima dată era pus în fața unei probleme morale care îl privea direct și necondiționat. Însăși conștiința lui îi era judecător și acum își dădu seama că judecata deja începuse. Lentă și șovăitoare, dar începuse chiar din momentul în care trăsese a doua carte.

De ce nu reacționase imediat ? De ce nu zvîrlise cărțile ? Patima jocului, își dădu acum seama, îl silise să nu iasă din competiție. Să lupte înainte.

Ce fel de luptă ? Obținuse chintă regală, cea mai mare carte. Mergea la sigur ! În asta consta culmea vinovăției sale !

— Dar dacă, în loc să prindă un nouă de treflă, ar fi tras un șapte sau un opt ? Ar fi obținut culoare, carte mare, care l-ar fi pus poate pe el în situația *Avocatului*. Ar fi jucat înainte, nu ? Ar fi plusat și replusat, nu ? Desigur, e vinovat că a tras două cărți, dar faptul că a doua carte a fost un nouă de treflă, singura carte care-l scăpa de dezastru, reprezenta norocul lui, nu mai depindea de faptul dacă a tras sau nu a tras corect !

„Sofisme ! recunoscu obosit. Își reaminti de telefon. Cineva știa ! *Cine ?*“

Glasul nu-i spunea nimic. Lovitura venise atît de brusc și de total, că nici nu se gîndise măcar să se întrebe al cui e glasul celui care-i vorbește.

Dar, așa cum se întîmplă cu loviturile tari, care opresc pentru moment activitatea conștientă, se întipărise puternic dincolo. Glasul putea fi readus în memorie, cercetat, analizat...

Zadarnic. Prea scurt. Un singur cuvînt. Prea puțin spre a putea fi identificat.

Cine putea fi ?

Întrebarea, paradoxal, îl liniști. Problema morală, năucitoare se transformase într-o problemă de selecție și de logică.

Avocatul ? Nu ! Dacă ar fi observat, i-ar fi spus imediat. Fără intenția de a-l jigni. Doar ca o remarcă firească și din grija de a nu strica jocul. Afară doar... dacă *Avocatul* nu-și filase cartea și văzuse că are caré de așі, înainte de a observa că dînsul alege între două cărți. Atunci, poate, sigur pe cartea lui, l-a lăsat, bucurîndu-se chiar că astfel el va prinde o carte mare, un full sau chiar o culoare și așa va risca și va pierde mai mult.

Dar atunci, atunci înseamnă că trișor nu era numai el, ci și *Avocatul*. Mai mult, la el putea fi o greșeală, dar în acest caz la *Avocat* era o cursă intenționată.

Un rîs amar îi crispă buzele. Departe ajunsese dacă își acuza acum prietenul, îl făcea vinovat pe cel ce pierduse !

Nici *Ceasornicarul* nu putea să fie. Și el intrase în joc. Același raționament valabil pentru *Avocat* îl elimina și pe *Ceasornicar*. Numai dacă se admitea reaua-credință se putea afirma că *Ceasornicarul* ar fi intrat în joc, ar fi aruncat 540 de fise, numai spre a supune pe *Doctor* unui test al moralității și apoi spre a-l acuza sub anonimat. Era absurd !

Același lucru și în ceea ce-l privește pe *Profesor*. Atîta doar că s-ar fi putut admite că acel nouă de treflă ridicat de *Doctor* provenea dintre cele două cărți aruncate de dînsul cînd decartase. Aruncate, desigur prea aproape de *Doctor*, dar fără intenție.

De fapt însă nu aceasta avea importanță. Cartea putea să fie venită de oriunde, dintre cărțile *Avocatului*, dintre cele aruncate de *Inginer*, care nu mersese și chiar dacă se bănuia o lovitură montată, din restul de cărți rămase pe masă.

Important era cine o făcuse, cine avea interes să o facă. Sau, poate... numai cine nu pierdea făcînd-o.

Singurul care era în această situație era *Inginerul*. El nu mersese de la început.

Și *Asistentul*?

Nu-și aducea bine aminte unde era *Asistentul* în momentul potului aceluia. Avea impresia că era lîngă dînsul, își aducea aminte că nu-l chibițase mult, că se retrăsese cu o revistă și un pahar de coniac, undeva, într-un colț. În ultimul moment, cînd mărimea relansurilor scosese exclamații partenerilor, atunci da, atunci îl simțise, parcă, lîngă dînsul. Dar mai înainte?

În orice caz, unul din doi, sau chiar unul din cinci observase manevra, poate îi împinsese cartea favorabilă. Știa. Și-l anunțase scurt și disprețuitor la telefon.

Ce era de făcut?

Numai un singur lucru, chibzui *Doctorul*. Greșeala sa exista, nu putea fi înlăturată. Dar nu era o greșeală morală, nu! *Doctorul* respinse cu indignare și cu fermitate această ipoteză. Nici o clipă nu se gîndise să trișeze! O făcuse inconștient, accidental. To-

tuși, în urma acestui gest cîștigase o mare sumă de bani. Era obligat s-o restituie. Și nu numai atît. Față de *Avocat*, față de toți ceilalți și mai cu seamă față de el însuși era obligat să relateze împrejurările în care comisese gestul.

Își dădea seama, relatarea îl va pune într-o situație neplăcută, jenantă, dar trebuia. *Doctorul* se hotărî. Se simți mai bine, mai sigur. Era un om atît de cinstit, încît nici nu concepea o acțiune incorectă. Și prin delegație, trecea această calitate și prietenilor săi.

— Te-ai odihnit ? îl întrebă Eva, cînd trecu dincolo.

— Da.

Se îndreptă spre ea și o sărută ușor pe obrazul pe care ea i-l întinse.

— Iartă-mă. Sînt obligat să plec în oraș. Nu voi sta mult.

— Neplăceri ?

— Nimic important.

Își luă pălăria. Ca niciodată, conduse mai repede. *Avocatul* era acasă. Îl primi, puțin cam încurcat.

— Ce purice te-a pișcat ? întrebă el. Coniac ?

— Dă-l încoace, ripostă *Doctorul*.

Intrară în birou. Gazda deschise barul și scoase sticla și păhărelele.

— Ai venit să-ți vezi victima ?

Doctorul crezu că simte un repros. Vîrî mîna în buzunar și scoase un teanc de bancnote.

— Uite. Aștia sînt ai tăi !

Avocatul își încruntă și mai mult sprîncenele.

— Ești beat ? Atunci nu-ți mai dau.

Doctorul îi smulse sticla și-și turnă singur.

— Uite ce e. Nu sînt sigur c-ai să înțelegi dintr-o dată. Dar, te rog, ascultă-mă, fără să mă întrerupi.

Îi povesti tot, pe îndelete. *Avocatul* se tolănise într-un fotoliu.

— ...Deci, înțelege, conchise *Doctorul*. Potul nu este regulat. Eu am tras de două ori. N-am știut și nu știu nici acum dacă prima sau a doua carte era cea care mi se cuvenea, dar n-are a face. N-aveam acest drept. Așa că... ia-ți banii !

Avocatul își arătă dinții într-un rînjet nu prea plăcut.

— Mă crezi copil, dragă *Doctore*, dacă vrei să mă duci în felul acesta. Știu de ce ai venit și de ce faci acest gest, pentru care ar trebui să-ți mulțumesc, dar nu-ți mulțumesc. Tu crezi că am pierdut o sumă prea mare, o sumă pe care nu aveam dreptul s-o pierd.

— Dragul meu !...

— Taci, lasă-mă să vorbesc, ce dracu ! Tu știi că agentura noastră primește depuneri și face plăți în contul clienților. E adevărat că... împrumutam, cîteodată, din aceste fonduri și îi puneam imediat la loc, dar nu o asemenea sumă. Oricît de mult îmi place pocherul, nu mă joc cu onoarea !

Doctorul gemu :

— Și eu mă joc, nu ? !...

Avocatul ridică ochii și-l privi lung. Îi văzu fața schimbată. Întîi tăcu.

— Iartă-mă, îi spuse apoi înăbușit și șovăielnic, dar nu pot să te cred. Bănuiam și mai bănuiesc încă o pornire mărinimoasă din partea ta. M-ar fi lovit adînc, dar as fi fost bucuros s-o primesc, dacă lucru-

rile s-ar fi petrecut așa cum ai fi crezut tu. Eram sigur că mă insulți din prietenie și bunătate. Așa cum te știu, ți se potrivește.

— Nu !... gemu iarăși *Doctorul.*

— Dar văd că vorbești serios. Așadar... te-ai uitat la o carte care nu ți-era bună, ai respins-o și ai ridicat alta. De unde ? Din pachet ? Tu făceai cărțile.

— Nu, nu din pachet ! protestă violent *Doctorul.* Atunci n-aș mai avea nici o scuză, ar fi fost într-adevăr trișaj !

— Și așa ?... Iartă-mă, te rog, nu vreau să te insult, dar vreau să-ți înțeleg punctul de vedere.

— Nu eram sigur dacă într-adevăr cartea filată întîi era cartea distribuită mie. Ar fi putut să fie..., dar ar fi putut să fie și cealaltă.

— Ești sigur ?

— Absolut sigur ! afirmă cu tărie *Doctorul.*

— Atunci ai continuat. Acum, declari că n-ai jucat corect. După părerea ta de acum, ce ar fi trebuit să faci ?

— Să arunc cărțile !

Avocatul se gîndi puțin și apoi obiectă :

— Nu... nu cred. Ia gîndește-te. Ce carte ai aruncat ? Nu cumva prima oară te-ai uitat la cartea aruncată tocmai de tine ?

Fața doctorului se aprinse brusc :

— Dumnezeule ! strigă el. Am aruncat un șapte de caró și cartea filată era goală și roșie !

— Vezi ? rosti mustrător *Avocatul.*

— Dar nu știu dacă era aceeași carte ! Nici măcar nu știu dacă era un șapte, sau dacă era de caró. N-am filat-o pînă la capăt. Știu doar că era roșie și

fără chenar! Putea să fie oricare alta, de cupă sau de caró, de la șapte pînă la zece!

— Bineînțeles, admise *Avocatul.*

— Și apoi... continuă *Doctorul,* dacă ar fi fost așa, nimeni n-ar fi avut nimic de spus! Nu m-ar fi acuzat de trișare!

— Cine te-a acuzat?

Doctorul povesti despre telefonul primit.

— Unul din trei: *Profesorul, Ceasornicarul* sau *Inginerul.*

— Ba unul din patru. Nu trebuie să-l uiți pe *Asistent.*

— Ce interes ar avea?

— Și ceilalți ce interes ar fi avut? Totuși, am să-i întreb pe fiecare în parte.

— N-are să spună!

— Ție, nu. Dar mie? Altfel nu văd de ce ar fi făcut-o.

Avocatul se îndreptă către telefon. Formă un număr.

— Alo!... alo! strigă apoi bucuros. Tu ești?

Doctorul se lipi de el. Auzi vocea înăbușită și deformată:

— Da, eu! Ce-i cu tine? Ai nevoie de ceva?

Avocatul rîse. Înțelese întrebarea prietenului.

— Nu, dragă. Vreau să te întreb, tu i-ai telefonat *Doctorului?*

— *Doctorului?* Eu? Nu! se simțea mirarea în vocea celuilalt. De ce-ți vine să crezi că i-am telefonat?

— Așa... o bănuială stupidă. Dar dacă mă asiguri...

— Nici nu m-am gîndit ! Apropo..., un început de jenă îl făcu să se bîlbîie..., dacă ai vreo neplăcere bănească...

— În regulă ! rîse *Avocatul*. Vechea camaraderie, nu ? Mulţumesc, dragă, n-am nevoie. Tocmai asta i-am explicat şi *Doctorului*.

— *Doctorului ? !...*

— Lasă că-ţi explic eu altă dată. Pa ! şi închise.

— Al doilea, spuse formînd alt număr.

Profesorul negă cu aceeaşi siguranţă şi nedumerire. La fel şi *Inginerul*.

— Uite ce e, conchise *Avocatul*. Pun mîna în foc că nici unul dintre ei nu ţi-a telefonat. Şi atunci, nu rămîne decît *Asistentul*. Destupă iarăşi sticla şi umplu paharele. ...Nici nu se poate altfel !... mormăi el.

— Ce anume ?

— Lasă-mă să mă gîndesc. Da, continuă apoi. Tu ai tras asul la alegerea locurilor. Ai ocupat locul cel mai bun, singur pe o latură a mesei dreptunghiulare. Ştii că n-am masă pentagonală. Deci nici unul dintre partenerii tăi n-avea posibilitatea, chiar dacă în momentul acela nu era în joc, să-ţi vadă cartea. Just ?

— Desigur, dar ce importanţă are ?

— Cum ? Nu vezi ? O mare importanţă. Ţie nu-ţi trebuia o carte oarecare, ci un nouă de treflă, înţelegi ? Orice altă carte era inoperantă. Dar cum putea să ştie *Ceasornicarul*, aflat la stînga ta, *Profesorul*, în faţă, eu şi *Inginerul*, la dreapta, că ţie îţi trebuie un nouă de treflă, dacă nu-ţi puteam vedea cărţile ? Şi tu nu le-ai arătat nimănui, nu-i aşa ?

— Bineînţeles.

— Atunci, numai cel care ședea lîngă tine, umăr la umăr cu tine, care se putea uita în cartea ta, a putut să știe că ție îți trebuie un nouă de treflă. Adică numai *Asistentul.*

— Dar el nu era lîngă mine. Nu mă mai chibița.

— Ești sigur ?

— N-aș putea să jur... dar totuși... așa mi se pare.

— Ți se pare... Nici eu nu sînt sigur. Cred însă că la sfîrșitul jocului era lîngă tine.

— Da, la sfîrșit, atras de plusurile și exclamațiile noastre.

— Atunci, nu rămîne decît o singură ipoteză. N-ai trișat. Prima dată n-ai făcut decît să te uiți la propria ta carte, aruncată de tine. Gest corect și care se întîmplă deseori. Apoi ai ridicat cartea împărțită ție. Ai cîștigat cinstit, nu te mai chinui. Haide, ia-ți hîrtiile astea înapoi ! *Doctorul* făcu un gest de refuz. Nu fi prost și nu mă face și pe mine să devin melodramatic. Ce dracu ! Astăzi parc-ar fi ziua spovedaniilor. Ascultă, dragul meu, ți-am spus că nu vreau să mă joc cu onoarea. Nu mai vreau să mă joc, așa ar fi trebuit să spun. Știi cît îmi place pocherul. Devenisem robul lui, înțelegi ? De două-trei ori am luat banii agenției, știi asta ? Sume mici, se înțelege. Dar azi, cînd cu afurisitul acela de pot, mi-am dat seama că în anumite împrejurări, legat de o anumită carte, nu m-aș putea opri. Aș ajunge un hoț. Înțelegi tu ? Lovitura ta m-a năucit și m-a scîrbit. M-am lecuit. Nu mai joc. Nu mai joc !

— Și banii ? De unde ai luat banii ?

De data aceasta *Avocatul* rîse liniștit :

— Un noroc, un noroc extraordinar. Banii sînt ai mei, n-avea grijă. O moștenire de la o mătușă bătrînă și uitată. Nici nu-i mai știam bine numele. Nu știu cînd a murit, dar știu că mi-a lăsat banii. I-am încasat, i-am pierdut și m-am lecuit. Am de ce să-ți mulțumesc !

Doctorul asculta năucit. Atmosfera de tragedie se estompase, dar nu era încă convins.

— Înțelegi de ce nu pot să primesc banii ? Nu mă interesează dacă ai trișat sau nu, dar, dacă-i primesc, n-am să mă pot ține. Am să joc iar. Și atunci... Așa că du-te naibii cu banii tăi cu tot ! Azvîrle-i pe fereastră, pune-i pe foc... Mai bei un pahar ?

Pentru prima dată, *Doctorul* zîmbi.

— Bine, mai toarnă. Iar cu banii... știu ce am să fac. Să nu te miri dacă vei primi o scrisoare de mulțumire de la orfelinat.

— Nu fi prost !

— Nu, nici mai prost și nici mai încăpățînat decît tine.

Băură, și *Doctorul* se pregăti de plecare.

— Mai vino pe aici, chiar dacă nu mai joci, îi aminti *Avocatul.* Și... bagă de seamă ! Cred că cineva îți poartă sîmbetele.

Doctorul se întoarse acasă mult mai liniștit. Intră, zîmbi Evei și trecu în birou. Deșurubă stiloul și completă un cec pentru orfelinatul orașului.

— N-ar fi drept să piardă numai el ! reflectă mulțumit.

Totuși, nu era complet liniștit. Nu-i ieșea din minte *Asistentul.*

CAPITOLUL III

Doctorul era puțin cam încurcat. Eva îl anunțase că nu vor putea lua masa împreună. Va avea o dimineață încărcată : cîteva cumpărături pe care le neglijase pînă la limită și, apoi, ora la coafor. Nu știa cînd se va termina totul, mai bine să nu se aștepte unul pe altul.

De aproape cinci ani de cînd era căsătorit, *Doctorul* se obișnuise cu întoarcerile de la spital, pentru a prînzi și a se odihni apoi cîteva sferturi de ceas. Cu mașina ajungea repede, fără să se grăbească, dar nici să întîrzie. Mesele în doi, în sufrageria comodă, intimă și deschisă îi făceau o plăcere deosebită, cu ritualurile ei și atmosfera de oficialitate, ușor desuetă. Se îmbrăca întotdeauna pentru masă și, chiar acum mai avea impresia de tînăr logodnic care ia prînzul în una din cabinele închise ale restaurantelor marelui oraș, alături de aleasa inimii sale, îndrumați și urmăriți cu simpatică ironie de chelnerul îndemînatic și încă romantic, deși puțin blazat.

E adevărat că, acum,chelnerul văzut de *Doctor* era înlocuit de fata lor de casă. Dar, dacă aceasta nu avea ironia blazată a din ce în ce mai fantomaticului chelner, avea puerila admirație față de doamna și

domnul și o desăvîrșită grație în mișcările cu care servea masa. *Doctorul* se simțea un personaj adulat, chiar dacă își sorbea, fără nici un zgomot, supa.

De aceea, la început, după ce ajunsese la spital, luase hotărîrea să nu mănînce la prînz. Va rămîne aici și va lucra. Va pune puțină ordine în hîrtiile și obiectele îngrămădite în biroul său personal. Chiar se simțea nevoia !

Desigur, se simțea, dar *Doctorul* își supraestimase forțele și cele necesare îndreptării unei dezordini care-i era dragă și cele necesare înfrîngerii unui obicei, care acuși avea să împlinească cinci ani. Cum termină lucrul și veni ora pauzei de prînz, care pentru *Doctor* se întindea pînă la ceasurile 16, se simți îndemnat să părăsească clădirea, să plece.

Să plece, bine... dar unde să plece ?

Acasă n-avea ce face. Nu se putea așeza la masa lor, lungă, masivă și lustruită, acoperită cu damasc fin, farfurii, farfurioare, sosiere, castronașe din porțelan de Java și argintăria mată a pieselor de serviciu, singur, chiar dacă-l servea fata din casă.

Totuși, trebuia să plece. Nici nu-și mai amintea că hotărîse să pună puțină ordine în dezordinea biroului.

Afară era o vreme nedecisă, potrivită oricărei dorințe. Ploua, dar cu picături rare și apă călduță. *Doctorul* își îmbrăcă impermeabilul și ieși în hol.

Hotărî să nu ia mașina. Va hoinări puțin pe străzile, oricum golite de ora prînzului și de ploaie și, dacă va avea chef, va intra într-un restaurant.

Cu mîinile adînc înfundate în buzunare, cu gulerul ridicat, pășea neglijent prin băltoace și pe pavajul umed. Din cînd în cînd ridica fața în sus ca să

primească botezul umed al picăturilor de ploaie. Baia aceasta călduță și neobișnuită pentru el îl dispuse.

Se îndreptă spre centru. Ici și colo răspundea amuzat privirilor surprinse ale unor vagi cunoștințe. Își uitase indispoziția și se simțea minunat. I se făcuse foame.

Hotărî să caute restaurantul pe care-l visase înainte de a se căsători și în care nu mai fusese apoi. Intră în prima clădire luxoasă pe care o întîlni. Nimerise la Melba. Nu-i plăcu. Căutătura oarecum complice pe care i-o aruncă oberul, mesele joase și grupate discret, covoarele groase și perdelele pe jumătate trase, deși în sală domnea o lumină albă, dar nu stridentă, îl făcu să se simtă singur. Ar fi putut lua masa aici, desigur, dar nu se putea imagina altfel decît alături de Eva, Eva subțire, înaltă, aristocratică, rece și totuși puțin picantă, așa cum era de multe ori chiar în salonul lor, dar niciodată în sufragerie.

Se retrase, gîndindu-se la Eva. Curios, acum observă, sau i se păru că observă : cîteodată, soția sa juca teatru, avîndu-l doar pe el ca public sau, poate, chiar fără public, dar niciodată în fața fetei din casă. De ce ?

Zîmbi, fără să dezlege enigma. Ce importanță avea ? Poate că Eva rămăsese încă un copil. Așa că prefera să joace teatru fără spectatori, sau numai pentru dînsul.

Pași mai departe și, în sfîrșit, i se păru că regăsise localul visat. O intrare simplă și prietenoasă,

Mese puține și comode, așezate parcă la întîmplare. Fără bar, fără miros, fără zgomot.

Intrase, fără să știe, în cel mai renumit și mai costisitor local al orașului. Își dădu impermeabilul și pălăria la garderobă și luă loc la o masă. Fu servit imediat, după dorință și impecabil. Se gîndi ce plăcut ar fi aici, seara, cu Eva. Va veni cît mai curînd. Singurul regret, vag de altfel și alungat de serviabilitatea discretă a celui care-l servea, fu că acel chelner în vîrstă, ușor ironic și romantic din visele sale, era înlocuit de un tînăr foarte sprinten și foarte priceput.

La ieșire, după ce-și luase lucrurile, dînd discret bacșișul cuvenit, surveni o mică busculadă. Un client oarecare, gonit probabil de ploaie, intră prea grăbit, ciocnindu-se de *Doctor*. Nici nu se scuză și trecu repede mai departe. Chelnerul apăru imediat, foarte îndatoritor.

— Iertați-ne, domnule ! Vă rog să ne credeți că astfel de scene nu se petrec la noi. Ați fost lovit ? Să chem o mașină ?

— Nu, nu, o simplă atingere. Aproape că n-am observat. Nu-i nimic. Cine-i domnul ? întrebă, mai mult din politețe decît din interes.

Chelnerul avu un gest disprețuitor :

— Nu-l cunosc. Nu e un obișnuit al localului nostru. Și nici nu cred că va deveni.

— Nici eu nu-s un obișnuit, remarcă malițios *Doctorul.*

— Oh ! Dumneavoastră !

Admirația din vocea și exclamația chelnerului făcu pe *Doctor* să vîre iar mîna în buzunar.

— Mulțumesc, domnule, mulțumesc. Poftiți oricînd. Veți fi bine primit.

Sătul și din nou bine dispus, *Doctorul* căpătă gust de plimbare.

Se îndreptă spre parcul de distracții al orașului. Ploaia stătuse și mulțimea începea să se arate și să se manifeste.

Doctorul nu era un singuratic, un izolat. Îi plăcea să stea de vorbă și să glumească. Privea zîmbind și cu indulgență grupurile largi și dense de oameni. Mulțumirea lui în intimitatea lungă cu o singură persoană era datorită vrăjii pe care, poate, puțini o pot înțelege atît de durabilă, dar pe care toți au simțit-o în vreo clipă oarecare a vieții lor. Era naturală și normală și nu făcuse dintr-însul un om lipsit de sensibilitate.

Și însăși meseria sa îl izola, și altfel decît Eva. Faptul că era chirurg, că de multe ori zilnic trebuia să opereze, îl obișnuise cu atitudinea antiseptică, cu teama de apropieri fizice, cu o curățenie în îmbrăcăminte și trup chiar excesivă, necesară totuși nu atît pentru paza sa, cît pentru aceea a operatului. Mecanic acum se ferea de contactul prea des cu mulțimea, se ferea de îmbrățișarea ei călduță, entuziastă cîteodată, totdeauna sufocantă.

Se feri deci, dar nu atît cît ar fi vrut. De cîteva ori, mai cu seamă în fața intrărilor, circurilor, manejelor și localurilor de petrecere, fu prins, îmbrățișat, înghițit aproape. Se descleșta rîzînd sau zîmbind, dar nu se lăsa purtat. Această opoziție îl obosi curînd. Își făcu loc și părăsi parcul. De-abia acum văzu că deși nu mai ploua, purta impermeabilul pe el, și încă încheiat pînă sus.

Se îndreptă spre spital. Era obosit, dar mulțumit. Ajuns, își găsi timp să pună și oarecare ordine în birou. O ordine relativă, nici nu-i plăcea altfel.

După ce termină, părăsi biroul și căută pe cineva cu care să stea puțin de vorbă. Mișcarea îl dispusese, dar în etajul de sus nu găsi pe nimeni. Ca de obicei, directorul spitalului era plecat. Doctorița Marta plecase și ea, știa aceasta. Intră în camera surorilor, prefăcîndu-se că o căuta pe asistenta sa. Nu o găsi, dar rămase cîteva clipe, flecărind cu fetele. Acestea îl priveau și ascultau cu o vădită admirație. Se simți puțin jenat și plecă.

Reveni în birou și-și privi ceasornicul. Prea devreme să plece. Eva, probabil, nu revenise încă. N-avea nimic de făcut. Nici un caz care să-l intereseze. Se lăsă în fotoliu și începu să răsfoiască distrat o revistă de specialitate.

Sună telefonul. Diferitele birouri ale șefilor de secții, ca și sălile de operații erau legate prin fir interior.

Ridică receptorul. Zgomotul mai intens de pe fir îl lămuri că era vorba de o legătură extremă.

— Alo ! făcu el apelul.

— Alo, *Doctorul ?* i se răspunse.

Tresări. Avu impresia că recunoaște vocea, deși nu o putea identifica.

— Da... eu sînt... cine vorbește ?

Ca și data trecută, necunoscutul reluă autoritar :

— *Ești un hoț !*

Un val cald de sînge i se urcă în obraz. Se enervă :

— Alo ! strigă el. Nu înțeleg !

— Nu înțelegi ? Caută-te în buzunare. Hoțule !

Zgomotul sec al repunerii receptorului îl anunță că se terminase convorbirea.

— Ce-o mai fi și asta ? mormăi *Doctorul.*

Dar se supuse. Se căută prin buzunare. Scoase toate lucrurile pe care le avea și le depuse pe birou. Nu găsi nimic străin sau suspect. Le privi nedumerit și apoi le puse înapoi.

— Un nebun ! se gîndi el.

Își aminti însă de primul telefon anonim și se înfioră. Un nou gînd îi trecu prin minte. Bănuiala *Avocatului.*

— Cineva îmi poartă sîmbetele !

Se scotoci iarăși prin buzunare. Nimic. Se ridică și alergă la impermeabil. În buzunarul exterior din stînga găsi un pachet. Bani ! Căzu năucit în fotoliu. Cum ajunseseră banii aceștia în buzunarul lui ?

— Cineva îmi poartă sîmbetele...

Numără banii : 723 de bancnote.

Ridică receptorul :

— Poarta ! ceru sec. Poarta ? Aici *Doctorul.* Nu știi, doctorul *Asistent* a plecat ?

— Să trăiți, domnule *Doctor !* Domnul doctor *Asistent ?* Nu, nu ! N-a plecat încă. E pe undeva prin spital. N-a trecut pe aici. Să pun pe cineva să-l caute ?

— Nu, nu-i nevoie, răspunse șovăind *Doctorul.* Mulțumesc !

Închise și recăzu în fotoliu. Va să zică... cel care-i telefonase nu fusese *Asistentul !*

— Atunci ?... atunci cine ? Cine și cînd ?

Reveni asupra întregii zile, căutînd momentul cînd cineva ar fi putut să-i vîre banii în buzunar. Nu se mai întreba de ce. Aceasta era altă problemă, asupra căreia va reveni. Deocamdată...

Își aminti că, sosind dimineața în spital, își dezbrăcase pardesiul în cuierul din birou, unde rămăsese toată vremea, pînă la ieșirea sa în oraș.

Nu obișnuia să încuie biroul cînd îl părăsea pentru scurtă vreme, fie întîmplător, fie spre a-și face vizita. Oricine din personalul spitalului ar fi putut intra în lipsa sa. Ba chiar și străini, vizitatori ai bolnavilor. Nu riscau mare lucru. Dacă ar fi fost surprinși în birou, ar fi putut să spună că doreau să-i ceară o consultație sau să-l întrebe cine știe ce. Deci, oricine i-ar fi putut strecura banii.

Își aminti însă că părăsind spitalul și văzînd că plouă, își ridicase gulerul impermeabilului și-și vîrîse mîinile în buzunare. Gest instinctiv și normal. Voia să se apere de umezeală. Dacă banii ar fi fost atunci în buzunar, ar fi dat numaidecît peste ei. Formau doar un pachet destul de voluminos.

Se plimbase... umblase prin ploaie... Nimeni nu se apropiase de dînsul. Apoi, intrase în restaurant și dăduse impermeabilul la garderobă. Înlătură gîndul că banii i-ar fi putut fi strecurați de garderobieră. Nu-l cunoștea, n-avea nici un motiv s-o facă. Altcineva? Poate că fusese urmărit. Era posibil ca un necunoscut să se strecoare la garderobă, cu sau fără știrea garderobierei? Hotărî să se intereseze.

Apoi? Apoi, după ce-și îmbrăcase impermeabilul, umblase iarăși pe străzi. Da, dar mai întîi..., înainte de a părăsi restaurantul, un necunoscut se ciocnise de dînsul. Ar fi putut să-i strecoare pachetul! Desigur... ar fi putut!

Căută să-și amintească înfățișarea individului. Nu prea izbuti. Tînăr, 30—35 de ani, îmbrăcat corect,

parcă în gri închis. Fața ? Nu și-o amintea. O figură banală, care se uită imediat.

Fără să mai întîrzie, își smulse impermeabilul din cuier, îl îmbrăcă la repezeală și, luîndu-și pălăria, părăsi biroul și spitalul. La ora aceea, restaurantul era gol. Îl primi același chelner serviabil. Ceru să stea de vorbă cu garderobiera. Aceasta se prezentă. Era cam neliniștită.

— Am să te rog să mă ierți și să înțelegi de la început că nu te învinovățesc cu nimic, începu *Doctorul*, zîmbindu-i. Îți amintești, cred, că am dat impermeabilul și pălăria la garderobă. Da ?

— Da, răspunse femeia fără să se liniștească la zîmbetul său amabil. Vă lipsește ceva ?

— Din contra, am găsit ceva în plus !

— Ce ?

— Prefer să nu-ți spun. Ar fi putut cineva, altul decît dumneata, să intre în garderobă ? A intrat cineva ?

— Imposibil ! Ușa din spatele garderobei este închisă nu numai cu cheia, dar și cu zăvorul. Iar prin față nu putea să intre nimeni fără să-l văd.

— N-ai părăsit garderoba ?

— Nici un minut, nici o clipă măcar !

— S-a plîns cineva, după plecarea mea, că i-ar fi lipsit ceva ?

— Nimeni, răspunseră atît garderobiera, cît și chelnerul.

Doctorul se pregăti să plece, după ce strecură cîte o bancnotă garderobierei și chelnerului.

— Ce ați găsit în buzunar ? întrebă acesta,

— Un stilet plin de sînge, răspunse *Doctorul*.

Garderobiera scoase un țipăt ușor. Chelnerul se îngălbeni.

— Ar trebui să anunțați poliția, bîigui el.

— Asta am să și fac, aprobă *Doctorul*, părăsind localul.

Nici nu se gîndea să se ducă la poliție. Ce le-ar fi putut spune ? Întîmplarea cu jocul de cărți era prea intimă ca s-o poată povesti.

În orice caz, banii aceștia nu-i aparțineau. Se gîndi întîi să-i trimită tot orfelinatului. Apoi își schimbă hotărîrea. S-ar fi putut ca totuși banii să fi fost fie pierduți, fie furați de la cineva. Poate că în învălmășeala în care intrase în parcul de distracții al orașului, cineva, vrînd să-și vîre banii în buzunar, înghesuiți cum erau, a strecurat, fără să vrea, banii în buzunarul său. Ipoteză puțin probabilă, dar nu total imposibilă. S-au mai văzut curiozități de astea.

Întrebă un sergent de circulație unde e biroul obiectelor pierdute și se duse acolo. Explică, așa cum putu mai bine, fără să spună ceva despre telefonul primit, unui funcționar tînăr, amabil și simpatic. Acesta îl ascultă, dar apoi, cu regret, ridică din umeri :

— Nu putem să-i primim. Noi nu primim decît obiecte pierdute, al căror răgubaș este mai mult sau mai puțin posibil de identificat după descrierea pe care ne-o face despre obiectul pierdut. Dacă banii ar fi fost înăuntrul unui portofel sau pungi, sau... așa ceva, i-am fi primit. Banii se predau la poliție. Și păgubașii tot acolo întreabă. Și mai bine încă... dați un anunț la ziare, arătînd locul și ora aproximative, fără să indicați suma. E adevărat că veți avea cam multă bătaie de cap.

— De ce ?

Funcționarul zîmbi.

— Din păcate, există oameni care încearcă să pună mîna pe ceea ce nu le aparține. Veți avea destui vizitatori care se vor prezenta, cerîndu-vă banii, încercînd să ghicească suma. În mare, bineînțeles, pretextînd că nu-și mai aduc aminte de mărunțiș. Pînă la urmă, tot la poliție veți ajunge !

Doctorul mulțumi și se retrase. Intră apoi în prima circă de poliție, povesti din nou cazul, dădu o declarație și depuse banii. Primi o chitanță.

— Dacă peste un an și o zi nu se găsește păgubașul, banii sînt ai dumneavoastră, îi spuse șeful circumscripției. Vă vom înștiința chiar noi, la adresa lăsată.

— Aș vrea să fiu anunțat și eu dacă se prezintă cineva. Așa... din curiozitate.

— Bineînțeles. Nici nu putem elibera suma fără întocmirea unui proces-verbal iscălit și de dumneavoastră.

Doctorul salută și plecă. Se gîndea însă că, dacă într-adevăr cel care-i strecurase banii și-i telefonase era cineva care-i purta sîmbetele, așa cum spusese *Avocatul,* nu se va grăbi să-și reclame pierderea.

Totuși, era mult mai liniștit cînd se întoarse la spital.

CAPITOLUL IV

Nu se simțea prea bine și ar fi dorit să ajungă cît mai repede acasă. Își lepădă la iuțeală halatul și aproape nici nu se spălă pe mîini, deși apa rece îl făcu să-și revină puțin. Știa că face o prostie că înghite tranchilizantele acelea înaintea operațiilor.

Începuse acum aproape o lună, în ziua cînd se simțise nervos. O pastilă, fără gînd de a continua. Îi făcuse bine și a doua zi se trezise umplîndu-și paharul cu apă și scoțînd micul tubuleț din vitrină. Apoi... apoi nici nu-l mai închisese acolo, îl lăsase la îndemînă, în sertar.

Știa că nu era ceva periculos, nimic pe bază de stupefiant. Un simplu liniștitor, dar... orice medic știe că mîna ascultă de creier și că e primejdios ca între mînă și creier să introduci inele noi, pe care nu întotdeauna le poți controla. N-ar fi stat la îndoială să recomande oricui micile tablete albe, inofensive și liniștitoare, numai unui chirurg sau unui violonist, nu. Și el era chirurg!

— De mîine nu mai iau porcăria asta! hotărî *Doctorul,* înjurînd nemotivat folositorul medicament.

Nu mai aşteptă ascensorul special amenajat pentru personalul medical şi coborî pe scări. Furios cum era, pe sine şi pe lume, aproape nici nu răspunse portarului de serviciu. Trecu la garaj, îşi scoase maşina şi se îndreptă spre poartă.

Nu se simţea bine, avea reflexele moi. Deşi portarul principal, după ce-a deschis cele două aripi cu mult înainte ca maşina să ajungă la ieşire, a făcut un pas într-o parte, *Doctorul* fu gata să-l agaţe. Nici nu se scuză, frînă, apoi acceleră brusc sub ochii miraţi ai omului, care sărise înlături, şi pătrunse în stradă.

Doctorul era ceea ce se cheamă un şofer prudent. Conducea atent, nu depăşea niciodată 80 kilometri pe oră, de obicei mergea cu 60 şi respecta toate semnalele. Nu avusese nici o contravenţie, deşi conducea de mai bine de şapte ani. De altfel, drumul îi era foarte bine cunoscut, îl străbătea de două ori pe zi.

Locuia în capătul celălalt al oraşului, într-un drăguţ şi foarte intim cartier de vile. Pe traseu evita centrul, trecea prin spatele clădirii monumentale a poştei şi intra în şoseaua internaţională 23. Apoi, după ce ieşea din oraşul propriu-zis, rula aproape încă un kilometru pe un traseu lateral, excelent întreţinut, care deservea cartierul.

Ca întotdeauna, traversarea oraşului se desfăşură fără nici un incident. Odată la volan, proasta dispoziţie dispăruse. Opri la stopuri şi răspunse amabil agenţilor de circulaţie.

Intră în şosea şi mări viteza. După cinci-şase minute zări derivaţia. Fără să încetinească, intră pe drumul cunoscut, cu puţin mai îngust decît şoseaua.

Îl străbătuse aproape jumătate, cînd, deodată, dinspre trotuarul cel mai apropiat, din stînga, zări o

strălucire multicoloră, care se repezi în întîmpinarea mașinii. „Un copil, o fetiță !“, îi fulgeră prin minte. Vru să acționeze frîna de mînă și de picior, dar, fulgerător, își dădu seama că e prea tîrziu. Atunci acceleră și coti spre stînga. Zadarnic. Nu mai văzu copilul, dar simți o izbitură ușoară în bara de protecție din dreapta.

Nu întoarse capul, nu putea să-l întoarcă. Mașina se repezea spre stînga, în șanț. Redresă brusc și acceleră. Intră pe traseul normal și trecu cu viteză prin fața vilei în care locuia. Nu opri decît atunci cînd intră iar în șoseaua 23, la celălalt capăt al traseului.

Rămase așa, cu brațele pe volan și cu capul aplecat deasupra. Creierul parcă i se golise. Nu putea gîndi, nu-și spunea decît că lovise un copil și fugise !

Nu era vinovat de accident, știa. Copilul, o fetiță, așa i se păruse după bluză, funde și rochiță, țîșnise în fața lui, la mai puțin de un metru. Nu putuse opri, era imposibil, nici cel mai mare as al volanului n-ar fi putut-o face. Încercase să evite, cotise la stînga. Singura vinovată era fetița.

Nu de asta se învinovățea însă. Fugise ! Asta e, fugise ! El, un medic, un om care zilnic ușura suferințele și încerca să salveze vieți, fugise...

Brusc, ridică trupul de pe volan. Poate că...

Puse contactul, întoarse și o porni înapoi cu toată viteza. Iarăși intră pe tronson și trecu prin fața locuinței sale. Cu viteză nepermisă, de astă dată. Poate că fetița zăcea acolo... își pierdea sîngele... și viața !

Ajunse și opri. Sări din mașină și privi împrejur. Nimic !

Făcu drumul pe jos, de la locul unde i se păruse că reintrase în traseul normal, atunci, după accident și pînă la șosea. Nimic !

Se reîntoarse pe partea dreaptă, privind pavajul cu atenție. Dacă o lovise — și o lovise — nu se poate să nu fi rămas vreo urmă, o dîră de sînge... o picătură măcar.

Tot nimic. Drumul era deșert, la ora aceea foarte puțin frecventat. De o parte și de alta, nici o clădire, numai în dreapta boschete și tufișuri. Poate că...

Da, asta trebuie să se fi întîmplat. Fetița rănită își venise oarecum în fire și se tîrîse înapoi, pe trotuar și apoi, fără să-și dea seama, se vîrîse în vreun tufiș... Așa cum fac pisicile și cîinii cînd sînt gata să moară !

Se înfioră, simțind că amețește, că-și pierde mințile. Nu ! Numai asta nu ! Numai asta nu !

Gemea, cotrobăind prin boschete, prin tufișuri, venind și revenind. Extenuat, se opri.

Nimic !

Dar atunci... poate că totul a fost o părere... Poate că o rază bogată și masivă de soare, țișnind prin ramurile unui tufiș, i-a izbit privirea, materializîndu-se, căpătînd contururi de volum.

Își aminti însă de șocul resimțit în bara de protecție și reîncepu să caute.

Încă o dată se opri, de astă dată definitiv. Fără să știe ce face, se îndreptă spre mașină și trecu la volan. Lăsase motorul în mers. Întoarse și porni spre casă. Și abia acum își dădu seama de încă un detaliu. În gestul său brusc de a coti și evita cioocnirea, cotul său frecase parbrizul și forțase ștergătorul. Acesta, bruscat, se oprise la un sfert din cursa lui.

Nu era o dovadă că accidentase pe cineva, dar era o dovadă sigură și precisă că ceva se întîmplase, că nu adormise la volan, nu visase.

Ajuns în fața casei sale, opri. Nu claxonă. Se dădu jos și-și deschise singur poarta. Intră încet, coti spre garaj și opri. Lăsă mașina acolo. De ce o lăsase? Nu știa. Urcă scările și intră în hol.

Își simți capul greu, trupul obosit și nu fără motiv. Nu numai șocul, dar și zadarnicele sale căutări îi îngreuiaseră trupul. Era istovit.

Intră în birou și fu mulțumit că nu întîlni pe nimeni. Nu dorea pe nimeni, nici măcar pe Eva, mai cu seamă pe Eva. I se părea că ceea ce i se întîmplase îi primejduia dragostea și obiectul dragostei sale. Voia s-o țină pe Eva departe. Dacă va trebui să lupte, și simțea că va trebui, va lupta singur.

Își aruncă pardesiul și se lungi pe sofa. Simți lipsa tranchilizantului. Căută în buzunarul hainei, voi să se repeadă spre pardesiu. Își aduse aminte însă că micul tubuleț era închis în sertarul de la biroul său din spital.

Această confruntare cu el însuși îl mai liniști puțin. Își duse mîna la ochi, și-i acoperi. În locul luminii și cuprinsului familiar al camerei, ca pe un ecran în miniatură, îi apăru pe retină filmul încetinit al accidentului.

A intrat pe tronson, a rulat, destul de încet, 40—50 kilometri pe oră, cîteva sute de metri. A intrat în zona tufișurilor, simte umbra neagră care pătrunde pînă la el. Și acum...

Ochiul drept primește lovitura unei fluturări de culori, care se grupează : blondul părului... albul gu-

lerașului... verdele rochiței... parcă... parcă... Ah! dacă n-ar fi fost izbitura aceea!

Dar atunci, de ce n-a găsit-o? De ce n-a găsit nimic? Să fi venit vreo altă mașină din urmă? Altcineva să fi oprit, s-o fi ridicat și să fi întors înapoi, în oraș, la spital?

Sări în sus. Se repezi la telefon. Parcă sincronizat cu mișcările sale, telefonul sună.

Doctorul se opri brusc. O frică puternică, irațională, îl cuprinse. Uitase că adineaori ar fi dorit orice știre, orice, chiar cea mai groaznică, numai să scape de starea de incertitudine în care se găsea. Ezită să ridice receptorul. Telefonul suna într-una.

Apoi îl cuprinse altă spaimă. Spaima că Eva va auzi soneria și va intra în birou. Că va auzi știrea blestemată, care desigur i se va transmite. Se hotărî. Ridică receptorul.

— Alo! strigă el prea tare, mai tare decît ar fi trebuit.

— Alo! i se răspunse cu un glas neutru și înăbușit. *Doctorul.*

Frica îl cuprinse iarăși. Ceva suna sinistru în glasul acesta înăbușit. Tăcu și-și trecu limba printre buze, umezindu-le.

— *Doctorul?* insistă vocea.

— Da..., răspunsul i se păru jalnic și răgușit, dar, nu mai avea glas, n-ar mai fi putut să-l repete.

Urmă o tăcere. Celălalt nu se grăbea să spună ce avea de spus. Mîna *Doctorului* încleștase brațul de ebonit și-l apăsă spasmodic peste ureche. Se trezi dîrdîind. Dinții i se ciocneau. Dacă i s-ar fi cerut un răspuns, n-ar fi putut să-l dea.

Un gîfîiit ușor se auzi în sfîrșit în receptor. Celălalt se pregătea să vorbească. *Doctorul* gemu încetișor.

— *Doctore... Doctore!* Glasul răsuna ciudat, monoton și sacadat, gol de simțire, ca al unui automat. *Ești un laș! Asta ești!*

Tăcere. O tăcere scurtă și apoi un declic. Celălalt închisese aparatul.

Doctorul se prăbuși. Va să zică... va să zică nu avusese vedenii... halucinații, așa cum, nepotrivit cu pregătirea sa profesională, crezuse.

Ce era de făcut? Doamne! Ce era de făcut?...

Rămase adîncit în fotoliu atît de multă vreme și atît de nemișcat, încît, dacă cineva l-ar fi privit, ar fi crezut că a leșinat.

Puțin cîte puțin se liniști, inima nu-i mai bătea dezordonat, pulsul revenea la normal. Ceața care-i năpădise gîndirea se spulberă sau se subție, posibilitatea de a lua hotărîri și voința de a le înfăptui se restabiliră. Oftă lung, oxigenîndu-și plămînii.

Ce avea de făcut? Să afle și să spună. Și numai într-un loc putea să afle și să spună. Oricît l-ar costa.

Părăsi casa fără să fie văzut de Eva. Numai cînd trecu poarta și din obișnuință privi înapoi, i se păru că vede o umbră în dreptul ferestrei.

Claxonă în fața comisariatului și i se deschise poarta. Intră, trase mașina în unul din dreptunghiurile de parcare marcate cu vopsea albă pe cimentul curții interioare, apoi coborî. Întrebă de *Comisar*. Își amintise că fuseseră colegi de școală. Îl pierduse multă vreme însă din vedere și numai cîteodată,

numele său, venit întîmplător în discuție, i-l reamintea.

Fu condus în fața ușii unui birou. Plantonul ciocăni, întredeschise ușa și-i făcu loc să intre.

Înăuntru, doi bărbați. Unul masiv și placid, parcă mai bătrîn decît el, intră cu greu în silueta subțirică și tunica strîmbă de uniformă a liceanului de altă dată. Stătea la un birou și învîrtea între degete o frumoasă pipă din spumă de mare. Celălalt cu șapte-opt ani mai tînăr, subțire și plăcut, sta la o masă, lîngă fereastră. Pe masă așteptau multe foi de hîrtie albă și o mașină de scris.

La intrarea *Doctorului*, bărbatul de la birou ridică privirea. Lăsă pipa din mînă și se ridică mai repede decît te puteai aștepta.

— Ce-mi văd ochii ? Bunul și vechiul meu coleg de liceu !

Doctorul recunoscu zîmbetul deschis de altă dată. Își simți sufletul mai ușurat.

— Îmi face mare plăcere, domnule *Comisar*, și sînt bucuros că m-ai recunoscut atît de repede.

Comisarul începu să rîdă, strîngîndu-i călduros mîna.

— Crezi că, dacă nu prea ne-am întîlnit în ultima vreme, te-am scăpat o clipă din vedere ?

Remarca nevinovată aduse din nou grijile în mintea *Doctorului*.

— Iartă-mă dacă ne-am înstrăinat atît de mult. Dar nici meseria mea, nici a...

Se opri încurcat.

— Haide, să ne tutuim ca pe vremuri, ce dracu !... exclamă Comisarul. Numai dacă nu cumva ți se pare

că tutuirea cu șeful „sticleților" te-ar putea compromite.

Doctorul se înroși, dar trecu cu bărbăție peste prietenească provocare.

— Bun prieten, spuse *Comisarul*, dacă nici nu te-am invitat să stai jos. Apoi, aducîndu-și aminte de celălalt bărbat, care între timp se sculase în picioare: Dragă *Doctore*, dă-mi voie să-ți recomand pe cel mai bun și mai înzestrat colaborator al meu, inspectorul Paul.

Inspectorul se apropie zîmbind. Era înalt, subțire și vioi. Bine îmbrăcat, elegant chiar. Privirea deschisă căuta ochii *Doctorului*.

— Paule, un vechi și bun coleg de liceu, cu care am hoinărit mult odinioară, dar căruia nu i-am mai strîns mîna de vreo cincisprezece ani.

Doctorul se apropie cu mîna întinsă. *Inspectorul* își ciocni călcîiele, foarte protocolar.

— Ei, haide, lasă fleacurile. Strîngeți-vă mîinile și să bem ceva.

Apropiindu-se de o bibliotecă încărcată cu cărți infolio și tomuri, *Comisarul* dezgoli un bar destul de binișor aprovizionat. Scoase sticla, pahare și sifon.

— Noi am făcut războiul, *Doctore*, nu-așa? Deci, porție dublă.

— Eu nu beau, iertați-mă, refuză Paul.

Comisarul îl privi piezîș, dar nu insistă. Umplu numai două pahare.

— Pentru neuitații ani de buchiseală, tinerețe și prietenie, ură el.

Doctorul se înclină și bău.

— Ei, și acum, ia spune, ce vînt te-a adus pe la noi?

Inspectorul vru să plece. *Comisarul* îl opri.

— Nu, Paule, stai te rog. Poate că vom avea nevoie de tine. Bineînțeles, dacă n-ai nimic împotrivă, se întoarse către *Doctor*.

— Nu, nimic, nimic... protestă acesta. Cu cît vor fi mai multe capete, cu atît mai bine. Fiindcă eu nu exagerez, dacă spun că mi l-am pierdut cu desăvîrșire pe al meu !

— Ce s-a întîmplat ? întrebă *Comisarul*, luînd, fără să-și dea seama, un aer oarecum oficial.

Doctorul respiră adînc :

— Un accident... un accident grav de circulație. Mi-e teamă că am omorît un copil.

Comisarul se întunecă. Făcu semn Inspectorului să ia note. Acesta se așeză la masa lui. *Comisarul* era la birou, iar *Doctorul* se cufundase în fotoliul pentru vizitatori.

— Povestește, îl sfătui *Comisarul*.

Doctorul își scoase batista și-și șterse fruntea.

— Nu știu cu ce să încep, oftă el încurcat. Cred că e mai bine s-o iau de la început. Mi-am terminat lucrul la ora 13, ca de obicei. Am plecat spre casă aproape imediat. Cum știi, sau, poate, nu știi, locuiesc în afara orașului, pe tronsonul vicinal A. 1, vila „Esperance". Adică știi, că doar e casa în care au locuit și părinții mei și în care ai venit de multe ori cînd eram colegi. Tu locuiai pe șoseaua 23, la vreun kilometru și jumătate de mine...

— M-am mutat. Acum locuiesc în oraș, aproape de serviciu. Dar, continuă.

— Cum îți spun, am plecat spre casă, cu mașina. Mașina mea, un „Leopard".

— Puternic tip, interveni Paul.

— Da, dar eu sînt un șofer precaut. Un fel de broască țestoasă a drumurilor, cum spun unii. Conduc atent, respect semnalele și rar depășesc 60 kilometri pe oră. De cînd șofez, nu mi s-a retras nici un talon, adăugă *Doctorul* cu oarecare mîndrie.

— Bine, bine, interveni *Comisarul*. Povestește înainte.

— Am străbătut orașul și am intrat în șosea. După aceea, am trecut pe tronson. Străbătusem mai mult de jumătate cînd, deodată...

Și *Doctorul* retrăi încă o dată, fără nici o omisiune, oribilul și neînțelesul accident.

— Nu știu ce s-a întîmplat și nu știu ce să fac, termină el. Mi-e frică și, mai cu seamă, mi-e rușine...

— Paule, ordonă *Comisarul*. Dă dispoziții să fie întrebate toate circumscripțiile, spitalele și punctele de urgență. Alarmează secția a VII-a. Nu, reveni, mai bine nu o alarma. Întreab-o, ca și pe celelalte, dacă are vreo știre despre accident. Anunță laboratorul... Ești cu mașina? se întoarse spre doctor.

— Da, am lăsat-o în curte. Cum ți-am spus, un „Leopard", cu numărul de înregistrare 85742.

— ...anunță laboratorul și garajul să ia măsurile de trebuință. Cu toată atenția. Mă interesează, în special, pneul drept din față și bara de protecție.

Inspectorul ieși.

— De ce ți-e frică? întrebă *Comisarul* reluînd discuția. Ce viteză aveai?

— Nu, nu de asta. Nu fug de răspundere, dar nu cred că pot să mă consider vinovat de accident. Mer-

geam pe dreapta, cu o viteză de cel mult 60 kilometri pe oră. Mi-e frică pentru copil.

Inspectorul Paul se reîntoarse și se așeză la masa lui.

— La ce distanță de mașină a răsărit copilul?

— La cel mult un metru, un metru și jumătate. Mi-a fost imposibil să opresc.

— Distanța la care rulai față de trotuar?

— Cam un metru și jumătate.

— De ce spui că ți-e rușine?

Doctorul tăcu și lăsă capul în jos.

— Am fugit, răspunse el înăbușit. Înțelegi?... Am lăsat copilul acolo, poate mort, dar poate încă în viață, grav rănit... și am fugit...

Disperarea chirurgului era patetică.

— Dar ai revenit! căută *Comisarul* să-l surmonteze.

— Da... am revenit. N-am găsit nimic.

— Stai! S-o luăm de la început. Să analizăm faptele. Cînd s-a petrecut accidentul?

— Nu m-am uitat imediat la ceas. Dar, ținînd seama că pînă acasă nu fac niciodată mai mult de jumătate de oră, cam... pe la 13,20 — 13,25.

Comisarul își privi nedumerit ceasul.

— Acum e 15,03, spuse el. Imposibil să se fi întîmplat ceva și să nu fi fost înștiințați. Ce zici, Paule?

— Într-adevăr, mormăi inspectorul, cam nesigur.

— Între ora 13 și 14,40 eram acasă. Tu n-ai primit nimic?

— Nici eu nu eram la comisariat. Eram la masă. Dar, dacă s-ar fi întîmplat ceva de gravitatea aceasta și am fi fost înștiințați, mi-ar fi raportat ofițerul de serviciu, la întoarcere. Și v-ar fi raportat și dumneavoastră.

— Ai dreptate.

Se auziră ciocănituri în ușă. La invitația *Comisarului* pătrunse un tînăr ofițer de poliție.

— Nimic pe teritoriul secției a VII-a, spuse el. V-am adus toate răspunsurile primite.

Puse cîteva hîrtii pe biroul șefului, salută și plecă.

— Într-adevăr, nimic care să ne intereseze, constată *Comisarul* frunzărind rapoartele. Și reluă : Așadar, pe la 13,25. Unde te aflai ?

— Aproximativ la mijlocul tronsonului vicinal. Acolo unde drumul coboară, exact înainte de a trece la orizontală. Intrasem în linia desișurilor. Adică, pe partea dreaptă, drumul începuse să fie limitat de boschete și desișuri nu prea înalte.

— Și ?

— Dintr-o dată am zărit un copil. Parcă a țîșnit din deșiș. O fetiță...

— O fetiță ? De unde știi ?

— Nu știu sigur. Așa cred. Am observat, într-o străfulgerare de o clipă, o fundă albă sus, la cap, și o rochiță multicoloră fîlfîind. Cred... tot timpul am crezut că a fost o fetiță...

— Mda... *Comisarul* rămase pe gînduri. N-a țipat ?

— Nu... n-am auzit nimic. Poate spaima i-a tăiat glasul sau, poate, pur și simplu, n-am auzit. Apoi...

apoi am simțit șocul în partea dreaptă a barei de protecție. Tăcu și se întunecă. Am cotit la sînga... am vrut să pun frîna... dar am redresat și am accelerat.

— De ce nu te-ai oprit acasă ?

— Nu știu. Am ajuns, așa cum v-am spus, la intrarea în șosea. Acolo m-am oprit.

— Ai întors imediat ?

— Nu. Am rămas cîtva timp, zdrobit, nimicit. Încetul cu încetul mi-am revenit și atunci a venit și rușinea... remușcarea. Am întors. Am oprit pe stînga la vreo 50—100 de metri de locul unde credeam că s-a petrecut accidentul. Am traversat și am început să caut. N-am găsit nimic.

Doctorul povesti din nou toate zadarnicele sale căutări.

— ...și apoi, apoi m-am întors acasă, încheie el. Eram mai liniștit. Obosit, extenuat, ajunsesem la convingerea că poate totul n-a fost decît o criză și că am fost victima unei halucinații. Însă...

Iarăși tăcu. Părea că nu mai are nici vlagă, nici dorința de a mai retrăi momentele acelea. *Comisarul* îl îmboldi :

— Însă ? repetă el.

— Telefonul, murmură cu greutate *Doctorul*. Cineva mi-a telefonat acasă... și m-a invinuit de ceea ce mă învinuisem și eu... de lașitate !

— Cînd ? La ce oră ? Ora precisă ! ceru insistent *Comisarul*.

Doctorul îl privi aiurit.

— Nu știu... nu pot să spun cu precizie. Nu m-am uitat la ceas. Are vreo importanță ?

— Nu, nu cred, se potoli *Comisarul.* Atîta doar că am putea afla de unde ai fost chemat, am putea deci identifica pe cel ce ți-a vorbit.

— Dacă n-a chemat de la vreo cabină publică, interveni Paul. Lucru mai mult ca sigur. Precauție elementară.

— Da, așa e, precauție elementară. Dar nu toată lumea știe că o chemare telefonică poate fi identificată. În orice caz, vom face cercetările necesare... Ce a spus ? Cuvintele precise, te rog... dacă ți le mai aduci aminte.

— E greu să le uit. A spus : „*Doctore, Doctore,* ești un laș ! Asta ești !“

— Și atunci ?

— Și atunci m-am hotărît. Nu știu ce a urmărit diavolul acela, dar eu m-am hotărît să vin la dumneavoastră... să vin la tine și să mă denunț.

— Nu-i chiar atît de grav, zîmbi *Comisarul.* Bine ai făcut, cu atît mai mult cu cît convorbirea aceasta mă liniștește. N-ai cunoscut vocea ?

— Nu... deși avea o oarecare asemănare, vagă însă, cu o altă chemare... aproape de același fel și... acum mă gîndesc, în împrejurări aproape identice! Doamne! Cum de nu m-am gîndit de la început ?

Îl cuprinsese o exaltare ciudată, ciudată cel puțin pentru cei care-l priveau fără să cunoască faptele.

— Acum cîteva săptămîni, mi s-a strecurat o sumă de bani în buzunar, o sumă mare !... 723 de bancnote... și cineva m-a acuzat la telefon de hoție ! Iată chitanța ! strigă el scotocind febril prin buzunare și scoțînd o hîrtie.

Comisarul schimbă o privire lungă cu inspectorul Paul. Privire în care se citea mirarea, îndoiala și neîncrederea. Luă hîrtia întinsă de *Doctor* și citi chitanța eliberată de circa a III-a. Era autentică, nu mai încăpea îndoială.

— *Un coup monté ! Ça colle...* murmură el.

— Ați spus ceva ? întrebă Paul mirat.

— Nimic. Adică, da. O înscenare. Bine pusă la cale.

— Credeți ?

— Nu știu sigur, dar așa pare. Apropo, ai dușmani ? se întoarse el către *Doctor.*

— Dușmani ? Nu... nu știu. Ce te face să mă întrebi ?

Comisarul zîmbi,

— Prostii. Mai degrabă, o farsă. Probabil că asta și este. Ai vreme să ne relatezi și povestea asta cu furtul ?

— Farsă ? Fața *Doctorului* se lumină. Crezi cu adevărat ?

— Deocamdată... ce pot crede altceva ? Nu se semnalează nici un copil accidentat.

Doctorul povesti întreaga întîmplare cu banii găsiți în buzunarul impermeabilului și cu telefonul primit la spital. Dădu amănunte, firma restaurantului, străzile pe care se plimbase. Putu să-și aducă aminte chiar și ziua. De altfel, nici nu era nevoie, căci data zilei era trecută pe chitanța primită de la circă.

Comisarul îl încredință că va face toate cercetările și se strădui să-i întărească credința într-o farsă

de prost gust care i se făcuse. Și aproape izbuti. *Doctorul* plecă mult mai ușurat decît venise.

— Mă vei ține la curent, nu ? se rugă el.

— Bineînțeles, bineînțeles, îl încredință *Comisarul*, conducîndu-l cu toată afecțiunea pînă la ușă.

— Farsă de prost gust, hm... făcu el, cînd fură singuri.

— Credeți ? întrebă Paul.

— Nu ! 723 de bancnote. Suma e prea mare pentru o farsă de prost gust !

CAPITOLUL V

Comisarul nu-şi putea ascunde nedumerirea. Îl cunoştea pe *Doctor* din copilărie, se născuseră în acelaşi cartier al oraşului, fuseseră colegi, mai întîi la şcoala primară, apoi la liceu.

Îl ştia ca pe un om liniştit, obişnuit, banal chiar. Nu se remarcase nici în şcoală, deşi pregătirea sa era conştiincioasă şi mulţumea chiar pe cei mai dificili profesori, şi nici la facultate. Colegii săi de cursuri de la Şcoala de medicină desigur îl uitaseră de mult, într-atîta era de şters. Chiar în oraşul său ar fi trecut neobservat dacă nu s-ar fi impus prin două performanţe.

Prima — capacitatea sa profesională. Se pare că medicina fusese şi rămăsese marea sa pasiune şi că şiruri întregi de înaintaşi îi transmiseseră fineţea auzului, văzului, mirosului, pipăitului, o admirabilă asociere şi conlucrare a tuturor simţurilor cu un anumit fel de a gîndi şi acţiona, care făcuseră din el nu numai un diagnostician de prim rang, dar şi un practician perfect.

Puţin nehotărît şi stîngaci în gesturile comportărilor în afara zidurilor spitalului, căpăta altă înfăţişare, ţinută şi mişcare, de cum îmbrăca halatul alb.

Devenea personificarea profesiunii sale în tot ce comportă ea ca siguranță, eleganță, echilibru, demnitate, gingășie și sensibilitate. Întregul personal îl adora, de altfel împreună cu toți foștii săi pacienți.

— Trebuie să fi fost bolnav ca să cunoști pe *Doctorul*, spuneau aceștia.

Hotărît, nu avea, nu putea să aibă dușmani. Era fie necunoscut de unii, fie idolatrizat de alții dintre concetățenii săi.

Problema unei dușmănii posibile îl sîcîia și nemulțumea pe comisar, ca o minciună flagrantă în cursul unui interogatoriu. Nu putea să o neglijeze însă. Cele două telefoane primite de *Doctor* erau concludente.

— Dacă le-a primit, într-adevăr, își enunță îndoiala. Paul, se adresă apoi tînărului care în tot timpul întrevederii luase note, informează-te încă o dată! Citește toate avizările din ultimele minute și întreabă toate circumscripțiile. Deși vestea unui asemenea accident nu putea să nu ne parvină pînă acum.

Tînărul se sculă și ieși. *Comisarul* rămase cu gîndurile sale.

Ceva, totuși, se întîmplase. Nu putea admite o mistificare din partea *Doctorului* și nici că acesta fusese victima unei halucinații.

A doua performanță a *Doctorului* fusese căsătoria sa, care nu mirase orașul, ci îl uimise.

După o întoarcere dintr-un concediu mai îndelungat, devenise brusc mai vizibil. Da, mai vizibil, mai concret, mai puțin șters, mai demn de a opri privirile concetățenilor săi, chiar cînd nu era îmbrăcat în halat alb. Ceva iradia dintr-însul, învăluindu-l și impunîndu-l privirilor și curiozității. Pasul îi deve-

nise mai apăsat, dar și mai elastic, fața, întreaga lui înfățișare, mai interesantă.

Situația sa materială, vîrsta și purtarea sa ar fi trebuit să-l facă ținta tuturor mamelor cu fete de măritat, dar, pînă atunci, nici cele mai perspicace și mai grăbite nu se gîndiseră că *Doctorul* ar fi putut să fie o partidă convenabilă. Asta, pentru că nu se gîndiseră nici o clipă că ar fi putut fi o partidă măcar, pentru că pur și simplu privirea lor pricepută trecea fără să se oprească peste dînsul sau printr-însul.

Pînă după acea întoarcere din concediu, cînd, dintr-o dată, parcă ar fi căzut vălul care-l făcea invizibil. A fost o clipă de nedumerire în tabăra mamelor cu fete de măritat și poate chiar și a fetelor, o zi — două, de reconsiderare și apoi... o avalanșă.

Comisarul zîmbi înveselit și mulțumit. Uită problema actuală, ca să și-o aducă aminte pe cea de atunci.

Atunci binecuvîntase faptul că nu avea nici o fată de măritat. Avea doar un băiețel de vreo cinci anișori. Fiindcă el înțelesese înaintea mamelor cu fete de măritat ce-l scosese pe *Doctor* din anonimat și invizibilitate : fericirea.

Într-adevăr, după o altă lipsă, neplanificată de astă dată și numai de două săptămîni, *Doctorul* se întorsese, dar nu singur. Își adusese soția : pe Eva.

Comisarul o cunoștea, o cunoscuse atunci, dar nu-i plăcea să se gîndească la dînsa ; pur și simplu, nu-i plăcea. De ce ? Numai Dumnezeu putea să știe, gîndise atunci și gîndea și acum.

Inspectorul Paul intră tot atît de neauzit cum și ieșise. *Comisarul* ridică privirea.

— Nimic, răspunse inspectorul, nici o alarmă și nici o sesizare.

— De ce ai stat atît de mult?

— Am întrebat circumscripțiile și spitalele. Nimic.

— Laboratorul? se interesă *Comisarul.*

— Îndată, domnule *Comisar.*

Paul se îndreptă spre telefonul interior de pe masa lui și ridică receptorul. Vorbi încet și ascultă cîteva secunde.

— Numaidecît, repetă.

— Părerea ta? întrebă iarăși *Comisarul.*

Inspectorul ridică din umeri.

— Poate... începu el, apoi tăcu.

— Poate, ce?

— Oboseala... surmenajul... un păhărut de coniac.

Comisarul ridică privirea.

— Nu-l crezi?

— Ba da! răspunse Paul. *Doctorul* e de bună-credință. Nimeni nu vine la noi să se acuze de un asemenea fapt și mai cu seamă...

— Și mai cu seamă?

— ...să-și mărturisească lașitatea. Fără nici un ocol și fără nici o scuză, așa cum a făcut-o *Doctorul.* E ferm convins că a accidentat, și chiar grav, o fetiță. Însă... Tăcu iarăși. Și *Comisarul* tăcu. ...Nu știu cum să-i spun. Iluzie... halucinație... combinată cu o anumită stare de apatie... nu cred că asemenea fenomene se pot petrece la volan.

O bătaie discretă în ușa biroului. Intrară șeful laboratorului și mecanicul specialist al garajului.

Comisarul le făcu semn să se așeze.

— Ei? întrebă apoi.

— Nimic, sau aproape nimic, răspunse șeful laboratorului. Am cercetat mașina în grabă, dar cu cea mai mare atenție. Mai cu seamă botul și partea laterală din dreapta. Nici o urmă. Caroseria e aproape nouă și a fost spălată azi-dimineață. Nici cea mai mică zgîrietură. Pariez că n-a fost lovită cu o frunză măcar.

— Roțile ?

— Același lucru. Nici o urmă de sînge, nici un fir de păr.

— De ce ai spus „aproape nimic" ?

— A, da ! Am plimbat aspiratorul pe roți și pe caroserie. Separat. Caroseria de o parte și la fel fiecare roată. În reziduurile strînse de la roata dreaptă din față am găsit pe lîngă praf, nisip, fire macerate de cauciuc, fragmente de lemn și alte corpuri, normal să se găsească acolo, o așchie mică dintr-un material deosebit...

— Ce fel de material ?

— La început am crezut că e o mică pojghiță de vopsea, desprinsă de la vreo mașină în trecere. Dar nu. E o bucățică mică, de-abia vizibilă cu ochiul liber, dintr-un material plastic. Băieții mei îi fac analiza amănunțită. Peste vreo oră ai să știi totul despre ea.

Comisarul își întoarse privirea spre mecanic. Nici acesta nu avea ce să spună.

— ...Motorul în perfectă ordine... întreținută excelent... N-a fost supusă niciodată la eforturi... bara de direcție în perfectă stare. Doar ștergătorul parbrizului „fosat". Fosare recentă, probabil chiar astăzi.

— De ce chiar astăzi ?

— După felul cum e îngrijită mașina, nu cred că proprietarul ar fi lăsat să treacă o zi fără să-l repare. Și apoi mai este și urma în praful fin de pe parbriz.

— Explică repede, mormăi *Comisarul.*

— Ei bine, vara ștergătorul nu se prea întrebuințează. Decît doar cînd plouă. N-a mai plouat de cîteva săptămîni. Bineînțeles, geamul se spală, sau se curăță de praf cu cîrpa. Asta se face de obicei seara sau dimineața. Unii n-o fac decît la două-trei zile. Dar chiar dacă ar fi fost șters azi-dimineață și nu s-ar fi făcut decît un drum, chiar în interior, pe geam se așterne un strat fin de praf. Stratul acesta ar trebui să fie uniform, dar aici nu e. A fost șters cu periuța ștergătorului, de la poziția repaos, pînă la aproape un sfert din drumul brațului, adică, acolo unde se găsește întepenit acum.

— Înțeleg, mormăi iarăși *Comisarul.* Apoi ordonă : Paul, mașina. Mergem cu toții. Vă luați trusele, adăugă, adresîndu-se celor doi specialiști.

Inspectorul voi să iasă, dar *Comisarul* îl opri :

— Stai ! Ce crezi despre povestea asta ? Așa... în ansamblu.

Paul nu răspunse imediat. Buzele i se plisară într-un rictus de nehotărîre :

— Prea tîmpită ca să fie o minciună, mormăi în sfîrșit.

— Nu ? Așa cred și eu ! aprobă *Comisarul.* Haidem !

Peste cîteva minute erau urcați în mașină. Șoferul rînjea.

— Pe șoseaua 23 în direcția Capitalei, ordonă *Comisarul.* Îți spun eu cînd s-o încetinești. Pînă atunci, dă-i drumul !

După cîteva minute ieşeau din oraş. Rulară încă vreo cîteva sute de metri. La dreapta şoselei se vedea o răscruce. *Comisarul* ştia că după ce deserveşte un elegant cartier de vile, centura revine, după cîţiva kilometri, în şosea. Opri.

Sprinteni, Paul şi mecanicul săriră. *Şeful laboratorului* se dădu jos mai greoi. *Comisarul* rămase înăuntru. De fapt, nu prea avea ce căuta acolo, operaţiile examinării amănunţite a tronsonului indicat de *Doctor* le vor face alţii, care i-ar fi putut comunica rezultatele la birou. Dar nu se putea stăpîni şi lua parte, ori de cîte ori avea prilejul şi timpul necesar, la asemenea cercetări. Minunile ştiinţei puse în slujba criminalisticii îl fascinau şi aproape îl înspăimîntau. Simţea poate şi un pic de regret. Jocul nu mai era egal.

— De-ar şti dobitocii cît riscă, s-ar lăsa de crime, oftă el.

— Unii ştiu, obiectă *Şeful laboratorului.* Şi ne atacă cu propriile noastre arme. E adevărat că 80% din crime au ajuns jocuri de copii pentru laboratoarele noastre. Nu se poate face nici un gest care să nu lase urme. Şi urmele sînt culese, păstrate, analizate, clasificate, identificate. Orice om îşi are cartea sa de vizită, care nu poate fi ascunsă aparaturii tehnice actuale. Dar aceste 80% din delicte sînt comise de infractori obişnuiţi, mediocri, banali aş spune. Ei sînt condamnaţi dinainte. N-au şanse.

— Şi totuşi continuă să fure şi să ucidă.

— Da, pentru că pregătirea lor tehnică şi imaginaţia lor a rămas în urma descoperirilor ştiinţifice. Cei mai mulţi nu-şi iau măcar precauţia de a-şi pune mănuşi. Îşi lasă amprentele pretutindeni, cu

tot consumul enorm de romane polițiste proaste.

— De ce „proaste“ ?

— Pentru că nici un autor talentat nu se va folosi de amprente pentru dezlegarea problemei. Aceasta face parte din rutină și se pare că rutina nu interesează nici pe criminalii obișnuiți, nici pe marii creatori ai genului polițist. Rămîn însă ceilalți 20%. Ei știu că nu pot ascunde nimic și-și iau precauțiile necesare. Folosesc tehnica împotriva tehnicii, știința împotriva științei.

— Ce crezi despre cazul de față ? întrebă *Comisarul* ieșind în sfîrșit din mașină.

— Cred că vom găsi oricîte urme vrem, răspunse *Șeful laboratorului.*

— Ce fel de urme ?

— Asta este, ce fel de urme ? mormăi.

Șoferul își arătă dinții prin geamul lateral.

— Și aici sînt urme, aruncă el.

— În comisariatul nostru găsești la tot pasul numai detectivi, mormăi *Comisarul.* Haidem ! strigă el către ceilalți.

Era cald, prea cald. Soarele încinsese fără milă asfaltul. *Comisarul* tîra după dînsul patru momîi care se topeau.

— Pînă unde mergem ? se indignă mecanicul.

— Încă 3—400 de metri, îl încurajă *Comisarul.*

— Doamne ! Prin văpaia asta ? De ce n-am venit cu mașina ?

— N-ai decît să te întorci, îl repezi șeful. N-avem nevoie de dumneata.

Mecanicul privi înapoi, de unde plecase. Șoferul trăsese mașina pe cîmpul liber din dreapta, la umbra unui copac.

— N-ar fi rău, dacă aș fi sigur că ajung pînă acolo, mormăi el printre dinți.

— Iată. Aici e ultima casă. Am părăsit șoseaua și am intrat pe drumul vicinal. Cît a spus *Doctorul?* Aproape jumătate din drumul pînă la vilă, nu? Cred c-am ajuns. Ți-ai luat trusa?

Șeful laboratorului se apucă, plin de furie, cu mîinile de păr:

— Asta mai trebuia! Am uitat-o în mașină.

Schiță cîțiva pași înapoi. Inspectorului Paul îi fu milă.

— Lasă! spuse el. Ți-o aduc eu.

Grupul se opri.

— De-ar fi vreun arbore, ceva... gîfîi *Șeful laboratorului.*

— Trebuie să fie. Încă puțin, îl încurajă *Comisarul.*

Într-adevăr, după vreo cincizeci de metri, drumul cotea în dreptul unei ridicături și apoi se lăsa la vale. Adîncitura, ridicătura și cotitura le ascunseseră un șir de boschete, lăstăriș și mărăciniș, care mărgineau de-acum bordura.

— De unde ai știut? Ai mai fost pe aici?

— Nu, dar trebuia să fie. Altfel *Doctorul* ar fi văzut fetița înainte de a i se arunca sub roți. Stai!

Comisarul trecu peste trotuar și intră într-un boschet. Era bine la umbră.

— Am ajuns. Căutați. Eu rămîn aici.

Șeful laboratorului aruncă o privire înapoi.

— Nu-l așteptăm pe Paul?

Ar fi vrut să stea și el puțin la umbră.

— Bine, dar nu vă vîrîți aici!

— De ce!

— Cred c-am găsit bîrlogul ursului.

Comisarul privea împrejurul său. Mai în fund, iarba era culcată la pămînt.

— Aici a aşteptat. Cît ? Nu ştiu. Ce ? Desigur, trecerea *Doctorului.*

Observă un smoc de iarbă smulsă.

— Aha ! Nu prea de mult : de cîteva ore, iarba nu-i ofilită cu totul.

Cu atenţie se vîrî în cotlonul în faţa căruia se aflau firele rupte de iarbă. „A aşteptat mult, gîndi, sau avea nervii încordaţi la maximum."

Privi spre stradă. În partea de sus a tufişului atîrna o rămurică frîntă. Ieşi şi se ridică în picioare. Rămurica îi venea aproape în dreptul frunţii.

— Mai înalt ca mine. Aproape 1,80 m.

— Cu cine vorbeşti ? întrebă *Şeful laboratorului.*

— Cu mine însumi.

— Bine, conveni *Şeful laboratorului.*

Inspectorul Paul sosi, în sfîrşit, aducînd trusa.

— Am întîrziat fiindcă şoferul susţinea că a găsit o urmă.

— Am spus eu că toţi aşii s-au adunat la taraba mea, repetă *Comisarul.*

— Şi a găsit într-adevăr ? întrebă, interesat, mecanicul.

— Da, cu puţin înaintea locului unde a oprit el, o maşină a staţionat un oarecare timp. Destul ca să piardă zece-douăsprezece picături de ulei.

— I-o fi precizat şi marca.

— Susţinea c-ar fi un *Seidel 900.*

— N-am spus eu ? reveni *Comisarul.* La mine pînă şi şoferul e detectiv. Hai, apucaţi-vă de treabă !

Și se întinse cu voluptate în „bîrlogul ursului".

După trei sferturi de ceas îl treziră. *Șeful laboratorului* susținea că sforăie în contratimp. Ceilalți doi nu spuneau nimic, dar nici nu-l contraziceau, fapt care îl cam contrarie pe *Comisar*. Nu ripostă însă.

— Ați găsit ceva ?

— Oho ! Cîte vreți ! răspunse *Șeful laboratorului*.

— Atunci, ne întoarcem.

Ieși din bîrlog.

— Fă și aici două-trei clișee. Cu *blitz*-ul.

— Ce să iau ?

— Iarba asta și rămurica de colo. Și încă vreo cîteva pe deasupra. Cred c-ați stricat destule clișee, așa că nu mai are rost să facem economie.

Se întoarseră înapoi pe aceleași văpăi de arșiță. Șoferul se ițea fericit în fața mașinii trase la umbră. Zîmbi camaradereste echipei de cercetare, dar *Comisarul* se făcu că nu-l vede. Se încărcară cu greu.

— Întoarce ! ordonă *Comisarul*.

Șoferul, brusc îmbufnat, trînti portiera și întoarse, smucind mașina mai mult decît era nevoie.

— Uite ce e, șofer, îl repezi *Comisarul*. Cînd inspectorul Paul a avut veleități de șofer strălucit și a cerut să conducă el, l-am ars cu oprirea salariului pe două zile. Ai înțeles ?

Reluarea mersului lin arătă că omul înțelesese.

— N-aveți dreptate, domnule *Comisar*, interveni Paul. Îl bruftuluiți degeaba. A găsit, într-adevăr, o urmă și dumneavoastră nici nu v-ați uitat.

Comisarul rînji :

— O urmă ? O buturugă, vrei să spui. Urma aceea o văzusem înainte de a opri.

— Sforăiaţi, îndrăzni inspectorul. Nici n-aveaţi cum s-o vedeţi.

— Cu ochii minţii, dragul meu. De ce crezi c-am ordonat să se oprească acolo ?

Echipa nu prea era convinsă, dar n-avea ce face. Ajunseră la comisariat. Intrară în curte, apoi în clădire.

— Acum, prelucrarea ! ordonă *Comisarul*. Cînd credeţi că sînteţi gata ?

— Cel mult peste o oră, răspunse *Şeful laboratorului*.

— Bine, vă aştept. Paul, pînă atunci eşti liber.

Se întîlniră, aşa cum fusese convenit, peste o oră, în biroul *Comisarului*. Acesta dăduse drumul la televizor, viziona un film western, dar îl închise cînd ceilalţi bătură în uşă.

— Intră ! ordonă el, deşi nu era nevoie. Haide, deşertaţi coşul.

— Ca întotdeauna, aţi apreciat locul cu cea mai mare exactitate, domnule *Comisar*. Am găsit urmele maşinii *Doctorului* imediat, drept în faţa locului unde v-aţi oprit. Priviţi, nu poate fi nici o îndoială.

Îi întinse două fotografii 32/24.

— Iată, urmă *Şeful laboratorului*. Asta, notată cu 1, a fost luată de noi în curtea comisariatului, imediat ce a plecat *Doctorul*. Pneuri Michelin, antiderapante, desen în zigzag şi romburi. Observaţi aici şi aici.

Vîrful unuia din romburi era uşor neregulat, iar într-una dintre liniile zigzagului, o bulă de cauciuc astupa şanţul.

— Nu există două pneuri la fel, chiar dacă sînt produsul unei fabrici complet automatizate. Matriţele sînt aceleaşi, dar diferă gresajul maşinii, tem-

peratura, umiditatea zilei și altele. Apoi, după ce pneurile sînt vîndute și montate la mașini, nici să nu mai vorbim. Turația motorului, faptul dacă s-a montat numai un pneu nou sau mai multe, sau toate, oboseala mașinii, stilul șoferului, toate acestea se imprimă în uzajul pneului. O fotografie mărită de o sută de ori nu ne poate înșela. Uite, priviți aici, la fotografia asta, notată cu 2. Veți găsi aceleași caracteristici ca la numărul 1.

— Evident, răspunse *Comisarul.*

— Îndată ce am găsit urma, am început să o depistăm și să o facem vizibilă, înainte și înapoi. Drumul dinapoi merge drept, lin și paralel cu trotuarul, la distanță reglementară de el. Dar drumul care arată mersul înainte prezintă semne concludente. Priviți fotografia nr. 3. Cu aproape un metru de punctul unde ați găsit gaura aceea în tufiș, urma pneurilor își schimbă brusc direcția pe o distanță de aproape doisprezece metri. Aici, vedeți fotografia nr. 4, șoferul, în speță *Doctorul,* are o ezitare, pune frîna. Observați șanțurile zigzagurilor mai late și romburile mai comprimate. O clipă numai, fiindcă imediat accelerează, iată fotografia nr. 5, și reintră în traseul normal, continuîndu-și drumul.

— Altceva ? întrebă *Comisarul.*

— Este, este și altceva. Întîi, aceste fotografii, nr. 6, 7, 8, 9, 10. Vedeți urma aceasta, care pleacă din marginea trotuarului, ca și cînd ar fi două bețe sau doi papuci tîrîți. Se opresc în imediata apropiere a pneului din față, stînga, drept în locul unde urma pneurilor își schimbă brusc direcția. Unghiul de întîlnire este de 76°. Acum fotografia nr. 7, luată la 1,32 metri de prima. Pe praful șoselei, lateral,

stînga, se vede o urmă lată, dar neprecisă, lungă de 1,30 metri. Este evidentă urma lăsată de corpul care a fost proiectat în bara stîngă de protecție a mașinii.

— Cum bara stîngă de protecție? întrebă nedumerit *Comisarul.*

Șeful laboratorului zîmbi satisfăcut. Îi plăcea să producă efect. Era mulțumit că și de data aceasta reușise.

— Aici ne vine în ajutor tipul de mașină a *Doctorului,* continuă el, marca „Leopard" cu ultimele perfecțiuni în domeniul evitării accidentărilor grave ale pietonilor. Plecînd de la constatarea că pietonii nu vin niciodată direct în fața mașinilor perpendicular și la mijlocul axului roților, ci lateral, din dreapta sau din stînga, adăugînd la această constatare că și cele mai multe tamponări nu sînt directe, ci laterale, fabrica a echipat mașinile „Leopard" cu două bare de protecție laterale, dreapta-stînga, prinse în doi drugi fixați solid în caroserie și avînd nu numai puternice amortizoare elastice de oțel contra șocurilor, dar și un sistem automat de aruncare laterală a oricărui corp le-ar lovi. Astfel, pietonul, în ciocnirea lui cu bara, pune în funcțiune automatul, care, imprimînd o mișcare puternică capătului barei dinspre mijlocul mașinii, îl aruncă deoparte, evitînd pericolul de a trece peste dînsul.

— Foarte interesant! exclamă *Comisarul.*

— Da, foarte interesant și mai cu seamă foarte practic. În cazul de față, corpul acela care a lovit bara, oricare ar fi fost el...

— O fetiță, spune *Doctorul.*

— Bizară fetiță, remarcă *Șeful laboratorului.* Ei bine, fetița aceea a fost aruncată la 1,30 metri lateral, dreapta, unde a și rămas.

— De ce ai spus „bizară fetiță" ?

— Fiindcă s-a comportat, într-adevăr, într-un mod mai mult decît bizar. Iată, să revenim la fotografia nr. 6. Arată, în mod necesar, urmele lăsate de picioarele acestei fetițe, care răsare și se repede în botul mașinii. Dar, ce fel de urme ? În mod logic, ar fi trebuit să vedem urme de pași, urme de picioare goale, de tălpi deci, sau de pantofi, dacă era încălțată. Urme mai mult sau mai puțin ferme, mai mult sau mai puțin tîrșite, dar urme de pași, distanțate între ele. *Șeful laboratorului* făcu o pauză, lăsînd pe *Comisar* să privească. Cînd colo, ce vedem ? urmă el. Două tîrîituri paralele a două suprafețe, e adevărat de lățimea unor pantofiori de copil. Nu pași însă, ci tîrîituri, ca și cînd fetița aceasta n-ar fi călcat, ci ar fi alunecat cu picioarele țepene și cu capul înainte.

— De ce cu capul înainte ? întrebă iarăși *Comisarul.*

— Fiindcă, dacă ar fi alunecat aplecată pe spate, nu s-ar fi văzut urma întregii tălpi, ci numai a tocului, ca o zgîrietură de o lărgime mai mult sau mai puțin variabilă.

— Ce m-aș face fără laborator ? Mare minune și tehnica asta ! exclamă *Comisarul,* privind candid la *Șeful laboratorului.*

Deși remarca era măgulitoare, *Șeful laboratorului* simți că ceva nu e în regulă. Poate o umbră de ironie în voce, sau poate privirea prea copilăroasă a *Comisarului.* Ezită să mai continue.

— Spune, spune! îl încurajă *Comisarul*.

— Unde am rămas?

— La picioare țepene... murmură *Comisarul*.

— Așa. Găsesc că e un mod bizar de alergare. Dumneavoastră nu găsiți?

— Poate că fetița era leșinată sau chiar moartă și altcineva a aruncat-o, comentă *Comisarul*. Ca să scape de răspundere.

— Poate. Așa m-am gîndit și eu la început. Dar, apoi, mi-am amintit că greutatea unei fetițe de înălțimea pe care o arată fotografia nr. 7 este de vreo treizeci de kilograme. Nu greutatea în sine m-a încurcat, ci faptul că această greutate este reprezentată mai cu seamă de trup și deci corpul leșinat sau cadavrul nu-și poate păstra poziția verticală, ci se ghemuiește, picioarele îndoindu-se sub trup.

— Bravo! aprobă *Comisarul*. Excelentă observație.

De data aceasta se simțea chiar o ușoară admirație în glas.

— Și dacă acum mai adăugăm și ceea ce ne spun urmele din această cutiuță, reluă șeful, atunci cred că problema e rezolvată.

— Și ce spun aceste urme?

Șeful laboratorului desfăcu precaut capacul cutiuței și răspîndi pe suprafața lucioasă a biroului cîteva mici bucățele dintr-un material colorat delicat. Păreau mici fragmente de piele umană.

— Bine lucrat, spuse el. La început m-am înșelat, dar microscopul și reactivii au descoperit adevărul. Material plastic, un derivat al petrolului. Servește la multe lucruri, dar, mai cu seamă, la confecționarea unor păpuși splendide. Material identic, de altfel, cu

fragmentul cules de aspirator din crăpăturile pneului *Doctorului.*

— O păpușă, va să zică, murmură *Comisarul.*

— Da, o papușă, o admirabilă păpușă de 1,30 metri îmbrăcată într-un drăgălaș costum de fetiță.

— O pistă strașnică ! strigă inspectorul Paul. Nu ne rămîne decît să aflăm cine a cumpărat-o. E simplu.

Comisarul își aprinse bricheta.

— Te înșeli, Paule. Află că în oraș sînt treizeci și șapte de magazine în care se vînd asemenea păpuși, cam cîte zece-cincisprezece pe zi. Inspectorul Abel muncește de patru ore și n-a vizitat nici jumătate din ele.

Șeful laboratorului îl privi lung și cu ciudă.

— Va să zică, știați ! mormăi el îmbufnat. Știați și mă lăsați să-mi etalez probele și raționamentele, ca un copil în fața profesorului.

— Nu te supăra, căută să-l îmbuneze *Comisarul.* Raționamentele dumitale au fost deosebit de interesante și în fond ele le controlau pe ale mele.

— De cînd știți ?

— Din clipa povestirii *Doctorului.*

— Atunci, mă întreb, la ce dracu vă mai servește laboratorul ? !

— Asta mă întreb și eu ! i-o întoarse *Comisarul* zîmbind.

Urmară cîteva clipe de tăcere. Inspectorul Paul își privea cu uimire și admirație superiorul.

— Haide, să lăsăm copilăriile, reluă acesta. Laboratorul îmi servește spre a-mi concretiza raționamentele, spre a le dovedi justețea, spre a-mi arăta,

fără posibilitate de îndoială, dacă am sau nu dreptate. Era normal ca atunci cînd *Doctorul* îmi povestea despre desfășurarea unui accident, despre care, dacă ar fi avut loc cu adevărat, trebuia să fim numaidecît înștiințați, să mă gîndesc la o punere în scenă, la o mistificare. Cum cadavre nu se găsesc pe toate drumurile și cum chiar ieri am cumpărat pentru nepoata mea o frumusețe de păpușă, imediat m-am gîndit la așa ceva. Și cînd dumneata mi-ai vorbit despre bucățica aceea de material plastic în cutia aspiratorului cu care ai curățat pneul mașinii *Doctorului* l-am și trimis pe Abel să facă turul magazinelor de jucării. Săracul! Cred că-i ies peri albi încercînd să afle adresele tuturor cumpărătorilor. Fapt zadarnic și imposibil, de altfel. Dar n-aveam ce face. Rutina și birocrația sînt cei doi dumnezei atotputernici ai meseriei noastre!

— De ce spuneți că e zadarnică?, întrebă inspectorul Paul.

— Pentru că, în primul rînd, e imposibil să avem certitudinea găsirii tuturor adreselor și numele celor ce au cumpărat păpuși, nu în zilele, ci în săptămînile sau poate în lunile acestea. Nici nu știm măcar dacă păpușa e cumpărată în orașul nostru. Dar, mă rog, să spunem că avem lista completă. La ce ne-ar folosi ea? Pe cine să bănuim? Pe burlaci? Pe tinerii necăsătoriți? Și aceștia pot să aibă vreo nepoată sau măcar să cunoască vreo femeie tînără, mamă a unei copile de cinci-șase ani. Iată, să ne închipuim că inspectorul Abel găsește pe lista cumpărătorilor numele dumitale, Paule.

Inspectorul îl privi surprins, aproape îngrozit.

— Bineînțeles, presupun prin absurd, n-ai de ce să te înroșești, îl liniști *Comisarul*, observîndu-i stinghereala.

Paul înghiți în sec, apoi se hotărî să răspundă :

— Nu știu cît absurd intră în presupunerea dumneavoastră, dar deși n-am nici o nepoțică, trebuie să vă mărturisesc că alaltăieri am cumpărat o păpușă cam la fel cu cea despre care discutăm.

— Dumnezeule ! exclamă *Comisarul* rîzînd cu hohote. Să sperăm că tînăra și drăguța vînzătoare de la care ai cumpărat păpușa nu-ți știe numele, fiindcă altfel Abel te și trece pe lista suspecților.

Iarăși îl privi inspectorul plin de uimire :

— Dar de unde știți că vînzătoarea era tînără și drăguță ?

— Și nu era ?

— Ba da, dar care-i motivul pentru care dumneavoastră o afirmați cu atîta siguranță ?

— Două motive, Paule, două motive, răspunse *Comisarul* continuînd să rîdă. Primul, bagă de seamă, primul e că toate vînzătoarele magazinelor de jucării sînt tinere și drăguțe. E un atribut de nelipsit al meseriei lor. Iar al doilea motiv e că... da, că dumneata, așa cum te cunosc eu, n-ai cumpăra o păpușă decît de la vînzătoare tînără și drăguță.

Inspectorul Paul se înroși și mai puternic. *Șeful laboratorului* tăcea, încă îmbufnat, numai mecanicul specialist își manifesta admirația și aprobarea.

— În afară de asta și statistica îmi arată că e vorba doar de o păpușă, reveni *Comisarul*.

— Statistica ?

— Da, statistica. Nu strică să o consultați din cînd în cînd. Mai cu seamă tu, Paul.

— Nu înțeleg, răspunse inspectorul mirat.

— Spun tu, fiindcă dintre ei ești singurul specialist. Pe tine te interesează direct.

— Nu înțeleg cum statistica mi-ar fi arătat că e vorba de o păpușă.

— Statistica, desigur, e inoperantă dacă nu știi s-o folosești. Spune-mi, cunoști procentajul, pe sexe, al rănilor grave și mortale provocate copiilor de către automobiliști? Să-ți spun eu: 81% băieți și numai 19% fetițe. Nu e nevoie să căutăm motivul. Îl știm cu toții. Băieții sînt mai zburdalnici, mai neprevăzători și folosesc cu foarte multă plăcere locurile virane și arterele de comunicație. Pe de altă parte, marea majoritate a păpușilor reprezintă fetițe, nu băieți. Statistica ne arată că 93% din păpuși de toate mărimile fabricate în lume au înfățișarea și îmbrăcămintea unor fetițe, mai cu seamă a celor mari. Chestie de psihologie infantilă. Băieții nu se joacă cu păpuși. Iar fetițele, în rolul lor de mamă, preferă să aibă copii de sex feminin. După părerea lor, sînt mai ascultătoare și mai răbdătoare. La care se adaugă faptul că sînt îmbrăcate cu piese vestimentare pe care ele le cunosc. Și că se complac într-un mediu domestic cunoscut. Și dacă ar fi să-l credem pe Freud... Dar aceasta n-are importanță. Important este procentul de păpuși-fetițe, pe care vi l-am indicat.

Și acum, gîndiți-vă. Date fiind împrejurările și locul unde s-a petrecut accidentul, normal ar fi ca accidentatul să fie un băiețel. Bănuiesc că inteligentul nostru adversar s-a gîndit și la asta, dar avînd în

vedere greutatea cu care se poate procura o păpușă de gen masculin, a renunțat. N-am dreptate, Paule ?

Inspectorul tăcu. Se gîndea.

— E o ipoteză ingenioasă, răspunse apoi. Aveți dreptate în ceea ce privește aproape imposibilitatea de a găsi o păpușă mare, îmbrăcată băiețește. Știu, fiindcă eu însumi am căutat în patru-cinci magazine o asemenea păpușă și n-am găsit. A trebuit să mă mulțumesc cu o fetiță.

— Ei, vezi ? exclamă *Comisarul* mulțumit.

— Dar asta nu înseamnă că, totuși, în calea *Doctorului* n-ar fi putut să se repeadă o fetiță. Rămîn cele 19%.

— Da, rămîn... Nici eu n-am spus că e vorba de o siguranță absolută. Această siguranță mi-au adus-o cercetările științifice ale *Șefului de laborator*.

— Știți multe, bolborosi, în sfîrșit, Paul.

— Așa e, dragul meu. În momentul de față știm, sau presupunem într-adevăr multe. Astfel, putem afirma cu certitudine că un bărbat cam de 1,80 metri l-a pîndit pe doctor dintr-un boschet de pe marginea drumului de acces care leagă cartierul de vile cu șoseaua principală...

— De ce numaidecît un bărbat ?

— Din cauza înălțimii, Paule.

Șeful laboratorului se mai lumină la față. Întinse o altă fotografie.

— Iată fotografia nr. 10. Înfățișează intrarea boschetului cu crenguța frîntă, sus, în dreapta. Înălțimea exactă, 1,81 metri.

— E o certitudine că această crenguță a fost frîntă prin pătrunderea persoanei de care ne ocupăm și că reprezintă numaidecît înălțimea sa ?

— Nu, nu e o certitudine. Dar, avînd în vedere celelalte dovezi, devine aproape o certitudine.

— Mai aveţi şi alte urme ale lui ?

— Da, urma unui pas, sau mai bine zis a unei jumătăţi de pas. Individul, ferindu-se să fie văzut, a mers şi a stat numai printre arbuşti şi boschete, pe iarbă. A lăsat urme, dar care nu pot servi la identificare. Singura amprentă netă şi certă a pasului său a lăsat-o atunci cînd, fiind obligat să arunce păpuşa, a pus un picior înainte şi a ieşit o clipă de sub perdeaua protectoare a desişului. Iată fotografia nr. 11.

Comisarul o privi cu atenţie.

— Într-adevăr, vîrful unui pantof. „Cioc de raţă", cum se poartă acum.

Inspectorul trecu lîngă *Comisar*. Privi fotografia, apoi spuse :

— Da, cioc de raţă. Păcat, fiindcă modelul acesta, exagerînd lăţimea piciorului, micşorează gradul de certitudine al presupunerilor noastre despre mărimea totală a tălpii şi deci despre înălţimea persoanei.

— Aşa e, admise *Comisarul*. Altceva ?

— Un lucru interesant, dar incert. Un fel de ipoteză a unuia dintre băieţii mei.

— Ce anume ? întrebă *Comisarul*.

— Iată. Ştiţi că am ridicat şi cîteva fire de iarbă, pe care presupuneam că le-a smuls bărbatul acela, spre a-şi înşela aşteptarea. Voiam să încercăm stabilirea, dacă va fi cu putinţă, a timpului scurs între smulgere şi cercetarea lor. N-am izbutit decît aproximativ, în limite foarte largi. Însă unul dintre laboranţi, cercetînd la microscop firele, a observat că

vreo cîteva dintre ele, la capătul mai gros, sînt băloase și tranșate foarte net. Analizînd urmele umede care aderau pe ele, a găsit că aveam de-a face cu salivă umană, așa că a presupus că individul acela, tot pentru a-și înșela așteptarea, sau mecanic, așa cum ni s-a întîmplat multora dintre noi, după ce a smuls iarba, a dus cîteva fire la gură și le-a mestecat. Avînd dinții foarte ascuțiți, presupune el, firele au fost tranșate net, ca și cînd ar fi fost tăiate cu un cuțit.

— Foarte logică presupunere, aprobă *Comisarul.*

— Da, dar care nu ne ajută cu nimic.

— De ce spui așa ? îl contrazise *Comisarul.* Ne ajută să ne facem o idee și mai precisă despre înfățișarea individului : un bărbat înalt, tînăr, bine făcut, cu o dantură puternică și sănătoasă. Este ceva, cînd te gîndești că nu l-a văzut nimeni și n-a lăsat în urma lui decît o jumătate de amprentă a tălpii, o crenguță ruptă și un smoc de iarbă smulsă. Și nu e numai atît. A venit într-o mașină *Seidel 900,* pe care a lăsat-o trasă reglementar la începutul drumului vicinal. Șofează, deci. Sau nu-și îngrijește prea bine mașina, sau n-a venit cu mașina lui : motorul are o ușoară scăpare de ulei. A ocolit tufișurile prin spate, ducînd păpușa, probabil într-un geamantan. Un geamantan lung de 1,35 m. Cam incomod. Asta explică folosirea mașinii, foarte compromițătoare, afară dacă n-a furat-o anume pentru treaba aceasta. A venit cu aproape un ceas înaintea trecerii *Doctorului.* De ce ? De ce a riscat atîta ? Probabil, fiindcă, deși cunoștea ora cînd *Doctorul* ajungea acasă, nu știa cînd acesta obișnuiește să plece de la spital. Și apoi, în definitiv, ce risca ? Dacă s-ar fi întîlnit cu

cineva, sau s-ar fi simțit observat, ar fi amînat pe altă dată.

A aruncat păpușa înaintea mașinii *Doctorului*, simulînd un accident și i-a observat reacțiile. Ce s-ar fi întîmplat dacă acesta oprea imediat ? *Comisarul* ridică privirea, interogîndu-și colaboratorii. Cum aceștia tăcură, continuă : Nimic. O încercare ratată și atîta tot. S-ar fi retras binișor și s-ar fi întors la mașina sa, care, așa cum știți, nu era vizibilă din locul acela. *Doctorul* ar fi rămas cu o păpușă. Ar fi presupus o farsă, nici n-ar mai fi venit la noi. De acord ?

— Da ! răspunseră ceilalți.

— Dar *Doctorul* își pierde capul pentru moment. De necrezut, dar și-l pierde. Fuge. Imediat individul sare în șosea, culege păpușa și bucățile mai mari și mai mici ale capului spart și se întoarce la bîrlog. Aici găsesc o lipsă în investigațiile dumitale de laborator. Unde-i fotografia cu amprentele pașilor săi, în această a doua parte a operației ?

— Iat-o ! rosti *Șeful laboratorului* solemn, de-abia ținîndu-și zîmbetul răzbunător. Fotografia nr. 12 !

Comisarul privi și se încruntă. Mai privi o dată, apoi izbucni :

— Extraordinar ! Șoșoni. A încălțat șoșoni !

— Da, aprobă șeful laboratorului, a încălțat șoșoni. In geamantanul de care vorbeați dumneavoastră se găsea loc și pentru o pereche de șoșoni, după cum se vede. Și încă ce șoșoni ! Cu cîteva numere mai largi decît măsura lui obișnuită. Observați în fotografia asta mărită, nr. 12 bis, cutele pe care le fac tălpile la aderența lor cu asfaltul. Și încă ceva. Șoșoni noi, la prima lor încălțare.

— Încă o anchetă pentru inspectorul Abel, rînji Paul.

— Nu te grăbi, băiete! N-are nici un rost să-l mai chinuim pe bietul Abel. Pun rămășag că șoșonii aceștia au fost cumpărați cel puțin cu cîteva luni în urmă. Și... fiindcă planul a fost făcut complet și odată, tot atunci cred că a fost cumpărată și păpușa. Ceea ce demonstrează zădărnicia prezentei anchete a inspectorului Abel. Totuși această fotografie nu este lipsită de importanță. Am să vă explic la urmă, acum să continui. Știu, adică nu știu, presupun, dar presupunerile mele sînt tot atît de nezdruncinat ca și pozitivele *Șefului de laborator*, că omul nostru a cules păpușa și bucățelele mai mari sau mai mici ale căpșorului sfărîmat al păpușii. Cîte a putut. Faptul că au mai rămas cîteva, micuțe de tot, n-avea nici o importanță, mai cu seamă după fuga *Doctorului*. S-a grăbit. Poate presupunea că totuși *Doctorul* își va reveni și se va întoarce. A încărcat totul în geamantan și s-a întors la mașină. Și apoi... apoi, poate că a ieșit afară din oraș, a săpat o groapă, undeva, în cîmp și a îngropat păpușa. Sau s-a oprit pe malul vreunui rîu — avem cîteva care curg prin apropiere — în dreptul vreunui pod, a înfundat trupul spart al păpușii cu pietre și, de pe mijlocul podului, l-a aruncat în apă. Dacă am avea bani de cheltuit... *Comisarul* tăcu și oftă. Niciodată n-avem bani de aruncat pe apă. Dar, dacă am avea îndeajuns și nu ne-ar fi teamă că se găsește cine să ne tragă la răspundere, am tocmi cîteva brigăzi care să caute gropi proaspăt săpate, sau să dragheze rîurile din apropiere. Și, poate, am găsi o biată păpușă, cu ro-

chița de dantelă mototolită și cu capul spart. Ei, și ? Iarăși tăcu. Nimeni nu se grăbi să ia cuvîntul. Ei, și ? Ce am dovedi cu asta ? Că *Doctorul* n-a avut halucinații, că n-a visat la volan ? Asta o știm cu siguranță, nu-i așa ? Și altceva ? Altceva nimic !... Pentru ce această întrebare ? reveni *Comisarul. Asta e întrebarea.*

— Dar e simplu, interveni *Șeful laboratorului,* clasica tentativă de șantaj.

— Crezi ? se însufleți *Comisarul.* Așa am bănuit și eu... la început... Acum însă încep să mă îndoiesc.

— Pentru ce ?

— Pentru că cel care a înscenat toată această mistificare îl cunoaște prea bine pe *Doctor* ca să poată crede că acesta ar putea fi victima unui șantaj.

— Nu fiți prea sigur, domnule *Comisar,* interveni inspectorul Paul. Dacă ar fi să pornim de la această premiză, ar trebui să spunem că individul nostru, cunoscîndu-l pe *Doctor* cel puțin tot atît cît îl cunoașteți și dumneavoastră, n-ar fi putut spera ca *Doctorul* să-și piardă într-atît calmul și judecata încît să părăsească un biet copil accidentat din vina sa. Dumneavoastră n-ați fi crezut și totuși *Doctorul* a făcut-o !

— Ai dreptate, oftă *Comisarul.* Poate că e un șantaj. Aș dori să fie un șantaj, dar nu pot să cred. Totul este prea subtil și prea complicat pentru o simplă încercare de șantaj. Bănuiesc ceva mai grav, mult mai grav, aproape diabolic și mi-e frică... Ai uitat înscenarea anterioară și cele două comunicări telefonice ?

— Ce comunicări ?! întrebă mirat *Șeful laboratorului.*

— Așa e, dumneata nu știi. *Doctorul*, venind la noi, ne-a povestit că acum cîteva săptămîni a găsit în buzunarul pardesiului său o sumă destul de mare de bani, care nu-i aparținea și la telefon, o voce de bărbat, necunoscută, l-a invinuit de furt.

— Faptul acesta întărește ipoteza mea, remarcă *Șeful laboratorului.*

— Necunoscutul a întrerupt legătura și n-a mai intervenit pînă astăzi, cînd, după așa-zisul accident, aceeași voce l-a acuzat pe *Doctor*, tot la telefon, de lașitate.

— Și atunci, ce mai vreți ? Șantaj în toată regula !

— De obicei, șantajistul cere ceva, observă *Comisarul.*

— O să ceară, n-avea grijă. E tare omul ! Aruncă nada și apoi lasă cîtva timp, ca peștele să se prindă bine. Factorul psihologic, domnule *Comisar !*

Comisarul zîmbi, puțin mai înviorat.

— Să dea Dumnezeu să ai dreptate. Dar eu simt că ceva nu e în regulă. Ce ? Nu știu. Nu înțeleg și... așa cum am mai spus, mi-e frică.

— Ca în timpul războiului ? La cota 302 ? întrebă zîmbind malițios *Șeful laboratorului.*

— De unde știi ? Ai fost acolo ? întrebă repede *Comisarul.*

— Nu, n-am fost atunci. Dar aproape imediat. Noi v-am schimbat de pe poziție, regimentul 105, vă amintiți ?

Comisarul rămase tăcut, întrebîndu-și amintirile.

— Ce-a fost la cota 302 ? întrebă Paul.

— Eh ! oftă *Comisarul.* Asta e o altă poveste.

CAPITOLUL VI

Sala bine proporționată a luxosului restaurant apare intimă, discretă și plăcută sub lumina revărsată cu artă, indirect, de sub aplicele diverse, dar dulce colorate. Simplicitate și bogăție, nu masivă, arogantă ca la Tivoli, dar nici risipită și frivolă ca la Melba. Se simte confortul îmbietor și prietenos care transformă fiecare masă într-o proprietate personală. Chelnerii și picolii au fețe și mișcări neutre, vorbesc puțin și nu greșesc niciodată.

Sfîrșitul dineului a făcut doar cu puțin mai binevoitoare curiozitatea ironică a cunoscutului *Bancher*. Își privește partenerul cu aceeași ascuțime a ochilor și minții sale, temute înainte de bursă, acum numai în saloane. *Bancherul* s-a retras din afaceri nu se știe de ce, dintr-un capriciu, spune el. Nu-l crede nimeni, cum nu l-a crezut cîteva zeci de ani.

— *Bancherul* își poate permite să spună adevărul, reflecta odată *Comisarul*, fiindcă e sigur că nimeni nu-i dă crezare. Și merge atît de departe pe această cale, încît pare că-i cinic, atunci cînd, în realitate, nu-i decît sentențios.

Dar *Comisarul* era printre puținii cărora ocupația le permitea luxul timpului pierdut în reflexii. Ori-

cît ar părea de curios, deși o dată cu dezvoltarea tehnicii și a orașului, numărul delictelor ca și varietatea lor creștea vertiginos, *Comisarul* avea tot mai puțin de lucru. Centralele, laboratoarele, calculatoarele, ecranele, telefoanele îi smulgeau în fiecare zi cîte o părticică din munca lui de odinioară, făcîndu-l să se teamă că va veni o zi cînd singura lui treabă va fi să șadă în fotoliul din fața biroului său. În așteptarea acelei zile, se antrena să-și piardă timpul umplîndu-și pipa pe care n-o aprindea niciodată — fuma țigarete, și reflectînd.

Curiozitatea *Bancherului* nu era însoțită de plictiseală, deși obiectul ei era același : la fiecare sfîrșit al zecilor de dineuri luate împreună, *Directorul* și coproprietarul celei mai importante societăți de asigurare din țară încerca să-i smulgă un contract de asigurare pe viață. Programul era același, metodele și mijloacele variau.

— Așa, dragul meu, spuse deci *Directorul*, după ce lichiorul și cafeaua fură servite, n-am văzut încă un om să refuze să primească ceea ce-i dai. Nici tu nu refuzi, mărturisește-o ! Ești nerăbdător să iscălești contractul și afurisita ta încăpățînare nu e decît o formă nelustruită a snobismului.

— Snobismul a susținut mulți oameni, chiar și în drumul către eșafod, remarcă *Bancherul*.

— Și tu te pleci să ridici un ban dacă-l găsești pe stradă.

— Da, dacă merită osteneala. Mă aplec pentru 100 de bancnote, dar dacă e vorba de 5, trec înainte. La vîrsta mea nu mai risc o entorsă dacă nu merită miza.

— Miza poți s-o fixezi tu însuți. Facem asigurări și pentru 1 000 000 de bancnote.

— Ce să fac cu ele ? întrebă *Bancherul.* Faci aceeași greșeală ca și susținătorii impozitelor directe. Numai proștii nu-și dau seama că cel care plătește 100 de bancnote impozit la 1 000 de bancnote venit plătește de cel puțin zece ori mai mult decît cel ce plătește 1 000 000 la 10 000 000. Eu am zece milioane. Al unsprezecelea mi se pare fără valoare. Și apoi, afacerea pe care mi-o propui nici măcar nu-i echitabilă.

— Cum nu-i echitabilă ?

— Evident. Îmi propui mie să renunț la 1 000 sau 5 000 lunar, să-mi restrîng plăcerile, eu, pentru ca altul, soția, fiul sau nepotul să primească de la tine 100 sau 500 de mii. E drept asta ?

— Dar prevederea...

— Care prevedere ? Îmi vei spune că orice om moare, începu să plagieze *Bancherul* pe un mare erou al unui mare scriitor. Da, toată lumea moare, dar nimeni nu crede despre dînsul că face parte din „toată lumea". Toată lumea moare, înseamnă că-i voi vedea, rigizi și insensibili, pe acela, pe celălalt, pe tine, dacă vrei. Eu îi voi vedea și mi-i pot reprezenta. Dar nu mă pot vedea pe mine mort. Tu mă vezi, dar eu nu. Tu poți să găsești un motiv pentru asigurare, eu nu. Pentru mine, eu sînt etern.

— Cu atît mai bine, cîștigi prima !

Bancherul ridică din umeri.

— Ce să fac cu ea ? A ! Dacă asigurarea ta împotriva accidentelor ar însemna că nu voi mai avea niciodată vreun accident, împotriva morții, că nu vom mai muri niciodată, atunci da, m-aș asigura.

Dar tu ce-mi dai ? Bani ? Eu de sănătate și de viață am nevoie, nu de bani.

— Avem destui clienți milionari...

— Mărunței, dragul meu, milionari mărunței, cu femei tinere și frivole, care nu pun prea mult timp în ronțăitul unui milion, așa că vor două. Dar eu am destule. Și apoi, nevastă-mea, care în treacăt fie spus nu e decît cu cinci ani mai tînără decît mine, mi-a afirmat de mai multe ori că, dacă moare unul din noi, ea se retrage din viața mondenă. Așa că n-am ce face cu milionul tău. Banii n-au valoare decît numai pentru cei care nu-i au. Tot săracii sînt cei mai buni clienți ai tăi. Asigură-i cît vrei și lasă-mă pe mine în pace.

— Dacă vrei un procent original...

— Nu, vreau o asigurare originală. Asta vreau și nu mi-o poți da.

— Cum să nu ? Vrei o asigurare originală ? Asigură-te contra sinuciderii !

Bancherul sorbi din cafea și-și destupă lichiorul.

— Există și așa ceva ? Credeam că-i oprit de lege, ca un îndemn imoral. Și apoi și societățile ezită să încheie asemenea asigurări. Riscul ar fi prea mare.

De data aceasta *Directorul* fu acela care zîmbi ironic :

— Iată unde teoria se întoarce împotriva ta. Recunosc că ai dreptate. Numărul cel mai mare al clienților noștri se recrutează din mijlocul păturii relativ sărace, oameni care cîștigă deocamdată destul ca să nu moară de foame, chiar să trăiască decent, dar care au continuu în fața ochilor spectrul amenințărilor dezastrului. Mici negustori, dependenți de fluctuațiile pieței, funcționari paralizați de teama

unei descongestionări a serviciilor, liberi profesioniști mai cu seamă, care nu știu cît timp vor avea voga pe care o au. Toți aceștia se asigură, așa cum bine ai spus, tocmai fiindcă n-au bani. Pe toți aceștia îi asigurăm, bineînțeles după tarifele respective, împotriva tuturor nenorocirilor. Dar nu-i asigurăm împotriva sinuciderii.

Bancherul își încreți ușor sprîncenele.

— De ce ? întrebă el.

— Te interesează ? exclamă *Directorul*, plin de bună voie.

— Bine, continuă.

— A asigura asemenea oameni împotriva sinuciderii ar fi într-adevăr și riscant, și imoral. Ar însemna, într-adevăr, un îndemn la sinucidere în momentul în care rezistența lor ar fi nulă sau aproape nulă, datorită nenorocirii : concediere, faliment, boală incurabilă etc., care ar fi căzut pe capul lor. În aceste cazuri, sinuciderea pentru obținerea banilor asigurării este inevitabilă, normală. Noi asigurăm numai împotriva sinuciderilor accidentale.

— Sinucidere accidentală ? Ce vrei să spui ? întrebă cu adevărat mirat *Bancherul*.

— Uite, să-ți explic. Să te luăm pe tine. Te-ai gîndit vreodată să te sinucizi ?

— Ce idee ! exclamă *Bancherul* șocat.

— De ce nu ? întrebă celălalt.

Bancherul îl privi curios.

— Întrebi serios ?

— Desigur.

— Motive sînt destule. Sînt credincios și religia condamnă sinuciderea.

— Fleacuri ! Religia condamnă şi camăta.

Bancherul începu să rîdă :

— Devii spiritual. Aşa-i. Îmi respect prea mult părinţii ca să risipesc ceea ce mi-au dat.

— Literatură. Altceva.

— Iubesc prea mult viaţa. Satisfacţiile pe care mi le dau milioanele mele.

— Răspuns rezonabil. Dar dacă ţi-ai pierde milioanele ?

— Imposibil, răspunse *Bancherul.* M-am retras din afaceri. I-am plasat în rente de stat. Dobîndă mică, dar risc infim.

— Bine, reţin răspunsul. Dar dacă te-ar lovi altfel de nenorocire ?

— Ce fel de nenorocire ?

— Să zicem, bagă de seamă, nu ţi-o doresc, vorbim teoretic, să zicem că ai contractat o boală incurabilă.

Bancherul zîmbi iarăşi :

— La vîrsta mea nu mă mai tem de boală şi de suferinţă. Orice zi în plus e o zi cîştigată, iar suferinţele sînt o dovadă că trăiesc.

— Şi dacă... scuză-mă... Directorul părea puţin jenat... Şi dacă... soţia ta te-ar părăsi ?

Hohotul de rîs al *Bancherului* făcu cîteva perechi de ochi să se întoarcă spre dînsul.

— Nu vorbi prostii, izbuti el în sfîrşit să articuleze.

— Dacă ar muri ?

Bancherul se opri brusc din rîs. Nu răspunse imediat. Apoi :

— Cred c-am mers prea departe cu supoziţiile gratuite, dar eu sînt vinovat şi deci sînt dator să-ţi

răspund : Nu m-aș da în lături să mă arunc în ocean dacă nevastă-mea ar cădea de pe puntea vasului, deși nu știu să înot. Dar ca să mă sinucid, dacă ar muri în afara posibilităților mele de a o salva, asta nu !

— Perfect. Tu ești un exemplu ideal de ceea ce înțelegem noi printr-un client pe care sîntem gata să-l asigurăm contra sinuciderii. La tine sinuciderea nu-i imposibilă. O fantezie, un capriciu, un acces de nebunie, știu eu ? Dar trebuie să admiți că e improbabilă. Dacă tu te-ai sinucide, sinuciderea ta ar fi un accident, așa cum ai cădea sub roțile trenului sau te-ai îmbolnăvi de cancer. De acord ? *Bancherul* tăcea. Părea interesat și poate preocupat. Am să-ți mai dau un exemplu, reluă celălalt, avînd impresia că aproape îl convinsese. Avem un client asigurat contra sinuciderii care nu-i milionar. Un liber profesionist, un medic chirurg, ca să precizez. Nu-ți spun numele — *nomina odiosa* — secret profesional. Cu puțin sub 35 de ani. Căsătorit.

— Ar putea să-și piardă clientela.

— Nu. E un chirurg eminent, care ar cîștiga triplu dacă n-ar lucra la un spital.

— Își iubește soția ?

— S-au căsătorit din dragoste. Soția e însă mai îndrăgostită decît el.

— Așa cum bine știi, dragostea nu rezistă căsătoriei.

— De acord, dar aforismul tău e valabil pentru amîndoi. După cinci ani de căsnicie, puțini bărbați se mai sinucid pentru că i-a părăsit nevasta. Mai degrabă se sinucid fiindcă nu-i părăsește.

— Și nici atunci. Preferă s-o omoare. Totuși, recunoaște că este un risc.

— Desigur, dar un risc rezonabil, un risc minim. Și apoi, dacă n-ar exista nici unul, nici n-ar fi cinstit din partea noastră să încasăm taxe atît de ridicate. Plătește 1400 pe lună pentru o asigurare completă, privind toate riscurile, deci și acel al sinuciderii.

— Ar putea să-și piardă mîna într-un accident stupid și să nu mai poată opera.

— Cazul e prevăzut în contract. În urma oricărui accident care l-ar face inapt pentru exercitarea meseriei sale, inaptitudine constatată de organele legale, primește suma de 500 000 de bancnote. Aceeași sumă o primește moștenitorul său în cazul morții asiguratului sau el însuși la împlinirea a treizeci de ani de plată continuă și regulată a taxei lunare de asigurare. După cum vezi, condiții excepționale !

— Într-adevăr, cu adevărat excepționale ! La atingerea termenului de treizeci de ani, restituiți întregul capital. Nu e prea mult ?

— O, nu ! Ne rămîn dobînzile, care nu-s de lepădat. Banii circulă.

— Nimeni nu înțelege mai bine decît mine, ripostă *Bancherul* rîzînd.

— Atunci, ce zici ? Te interesează ?

— Imposibil, dragule. Nu pot să aștept treizeci de ani. Am deja peste 60, ce naiba !

— Putem scurta termenul la zece ani.

— Condițiile ?

Directorul își scoase stiloul și mîzgăli cîteva clipe pe dosul meniului.

— 10 000 pe lună pentru 1 000 000 după zece ani. Suma nu se achită dacă la moartea ta naturală, prin boală sau accident, n-au trecut patru ani de la încheierea asigurării, sau cinci ani, pentru moartea prin sinucidere.

Bancherul făcu semn oberului. Primi nota de plată și o semnă.

— Data asta e rîndul meu, zise el înapoind nota oberului.

— Dă-o dracului de notă ! Te asiguri ? întrebă iritat *Directorul.*

— Nu, băiatule, răspunse *Bancherul* ridicîndu-se. Mai rămîi ?

— Reduc prima la o treime, dacă reduci suma la jumătate, insistă *Directorul.* Nu cîștig nimic. Iau riscurile pe gratis.

Bancherul își primi pălăria și bastonul din mîna picolo-ului.

— Nu. Nu mă interesează. Numai într-un caz aș primi poate să mă asiguri.

— Care ? întrebă *Directorul,* fără prea mare speranță.

— Dacă mi-ați plăti voi o primă lunară, proporțională cu suma asigurată, răspunse *Bancherul* rîzînd.

— Du-te dracului ! răspunse neprotocolar *Directorul* societății de asigurări.

Dar în sine își spuse că, probabil, o va face și pe asta. Ar fi o formă originală de publicitate. Iar pe dînsul, personal, nu l-ar mai obseda încheierea acestei afurisite de asigurări.

CAPITOLUL VII

Dimineața e limpede și străvezie ca o foaie de cristal. Lumina curată a răsăritului pătrunde prin fereastra deschisă și umple dormitorul. E atît de pură și clară, că detaliază cele mai mici amănunte.

Doctorul deschide ochii. Se trezește brusc și lucid ca niciodată. Mintea îi cuprinde întreg trecutul, gata să-l continue în aceeași clipă. Are impresia că, dacă ar fi adormit brusc, în mijlocul rostirii unei fraze, acum ar fi putut s-o termine.

Surîde și privește alături. Eva doarme încă. Doarme întinsă toată, pe spate, drapată în trei sferturi din cearșaful larg, de vară. Trupul ei pare o statuie antică învăluită în peplum. Răsuflarea îi e atît de ușoară, încît pare încremenită.

Părul negru, bogat și buclat îi încadrează fața, scoțîndu-i în relief paliditatea de fildeș. Gura și ochii sînt închiși, flăcăruile verzi ale privirii nu animă rigiditatea perfecțiunii de mască dăltuită fin. Nici măcar dinții incisivi superiori nu strălucesc în sîngeriul buzelor.

Îl năpădește neliniștea și nu știe de ce. Neliniștea din timpul tăcerilor, cînd n-ar trebui să fie tăcere, cînd oamenii care o simt deodată înăuntrul și în-

afara lor, în ei toți și în toate, exclamă : „A murit un drac !“ sau „A trecut un înger !“

Întinde mîna, cu o teamă care crește, nu cu siguranța unui specialist și nici cu înflăcărarea soțului îndrăgostit. Nici măcar cu timiditatea adolescentului. Cu incredulitatea celui care nu știe dacă statuia a prins viață, sau trupul cald și vibrant a împrumutat încremenirea marmorei.

În aceeași clipă ochii soției sale se deschid, buzele se mișcă. Se deschid, însă, ca două cupe goale, privirea nu se aprinde și lumina dimineții străvezii îi face și mai întunecați.

Buzele se apasă ușor, apoi se întredeschid. Vîrful limbii mai livid decît carminul gurii, le umezește. Apoi, apar incisivii de sus, reflectînd purpuriul gurii sau, poate, o rază roșietică a răsăritului.

— E timpul, dragule... rostește Eva.

Cuvintele îl neliniștesc vag, ca un semnal tulburător și neînțeles al unei primejdii. Încremenește, apoi ridică ochii către deșteptător. Într-adevăr, e timpul să se scoale, dacă vrea să ajungă fără întîrziere la spital.

Înviorat, se dă jos. Se apleacă ușor spre Eva, dar n-o sărută. Se înfășoară în halat și trece în baie.

Peste cîteva minute e în sufragerie. Pe masă îl așteaptă cafetiera, laptele și frișca. Simetric așezate chiflele, cîteva felii de șuncă și jumătate de portocală, perfect decojită. Fata nu e acolo, dar probabil de-abia a ieșit din odaie.

Doctorul se apropie de masă. Nu se așază. Aceeași neliniște de mai înainte îl gonește. Nu-i e foame. Trece în vestibul, își ia pardesiul și pălăria și pleacă.

Conduce prudent, ca întotdeauna, nu excesiv de prudent, ci atît cît trebuie. Niciodată nu a visat la volan. Plăcerea de a conduce, ca și variatele mișcări pe care trebuie să le facă îl captivează pe de-a-ntregul.

Azi însă visează. Nu se mai teme să conducă, gîndește el. Cîndva, atunci, cînd ceva sau cineva i-a ieșit înaintea mașinii, s-a temut cîteva zile. Ce-o fi fost ? Iluzie ? Halucinație ? Vis într-o formă de lapsus al conștiinței, sau totul s-a petrecut aievea ? Nimeni și nimic nu l-a lămurit.

Încetinește și mai mult mersul. Deși n-a intrat în oraș, coboară sub 60 de kilometri pe oră.

Comisarul a fost neclar... foarte neclar în relatările sale. I-a spus doar ca să nu-și facă nici un fel de griji, că n-a fost semnalat nici un fel de accident, că nimeni n-a reclamat. Dar, dacă...

Dacă, ce ? Nu poate fi accidentat un copil, fără ca nimeni să nu-și dea seama. Nu există copii ai nimănui. Adulți... poate. Dar copii ?

A terminat tronsonul de drum lateral și intră pe șosea. Mărește viteza. Trebuie să intre în ritmul obișnuit al circulației.

L-a întrebat dacă n-are cumva vreun dușman. El a ridicat din umeri. Nu, n-are dușmani. Cine ar putea să-i vrea răul și de ce ? Toți cei pe care-i cunoaște îi sînt numai prieteni.

Prieteni ? Într-un fel, da. Desigur, cei mai mulți dintre membrii personalului medical de la spital îi sînt prieteni. Îl primesc zîmbind și discută cu plăcere cu dînsul... Cînd discută. Nu prea are ce discuta. Directorul spitalului ?

Ridică din umeri și surîde, puțin condescendent, puțin batjocoritor.

Doctorița Marta? Da, e bine pregătită. O evită însă. De cînd e căsătorit, evită femeile tinere. Nu vrea complicații. Infirmierele? Desigur: „Bună ziua, soră... mulțumesc pentru flori... azi e o zi frumoasă...“

Doctorul Asistent... Nu-i place *Doctorul Asistent*! N-are ce-i imputa. Pregătit, muncitor, conștiincios... Totuși?

Ceilalți doctori, de la celelalte servicii, sigur, îi cunoaște. Din cînd în cînd chiar schimbă o vorbă cu ei. Dar atît. Nu, nu poate spune că-i sînt chiar prieteni. În afară de *Profesorul*, *Ceasornicarul*, *Avocatul* și *Inginerul* n-ar putea spune că are alți prieteni, adică oameni cu care să se vadă mai des și în afara serviciului, la care să se ducă.

Ceva îl strînge ușor în spate.

De cînd cu partida aceea nu s-au mai întîlnit... Prostii. Ei și? Lui îi ajunge Eva!

Da, lui îi ajunge... dar ei?

Nu s-a întrebat niciodată și ea n-a făcut niciodată nici o aluzie că nu s-ar mulțumi numai cu dînsul, că ar mai avea nevoie și de altcineva. De fapt, Eva nu e o eclusă, nu stă toată ziua sau în toate zilele în casă. Iese. Are mașina ei, cea mică, de două locuri. Vizitează magazinele, cumpără, comandă. Intră și în cofetării. Acum cîteva luni i-a atras atenția asupra unei specialități de la Revel și își amintește că într-o zi, cînd au intrat împreună la Tivoli, chelnărița i-a zîmbit afectuos, ca unei cliente bune și vechi.

Apoi, acasă are treburi. Nu se poate spune că stă toată ziua singură.

Așa e, însă...

Înainte de a se căsători, el nu frecventa familiile din oraș. Îi ajungeau cei cinci-șase prieteni, colegi din copilărie și de școală, și apoi avea munca lui. Fugea de cursele întinse de mamele cu fete de măritat. N-avea nici familie. Cînd, în sfîrșit, se terminase războiul, nu mai găsise pe nimeni acasă. Părinții săi muriseră, lăsîndu-i vila pe care o locuia acum și o destul de frumușică sumă de bani. Bani care se devalorizaseră în scurt timp. El nu se pricepuse să-i plaseze. Noroc că avea un salariu, n-avea nevoie să facă economii.

La prietenii săi, burlaci și ei, nu putuse s-o ducă pe Eva. Îi invitase de cîteva ori la dînsul, destul de des la început. Apoi vizitele se distanțaseră, nu știe din ce cauză. Nici Eva nu insistase să-i mai invite. Acum se ducea doar el pe la dînșii, la o partidă de bridge sau de pocher, mai cu seamă la *Profesor*.

Oftă. De cînd cu tîmpitenia aceea de partidă...

Dar vremea frumoasă, aerul rece încă, răcoros și neviciat de miasmele orașului îi readuse buna dispoziție. Intră în șosea și, ca întotdeauna, acceleră. Apoi, de-a bia după cîțiva kilometri, încetini iarăși. Pătrunsese în oraș. Îl traversă și spitalul îl primi cu porțile sale forjate larg deschise. Ca întotdeauna, portarul îl văzuse de departe și nu așteptase să claxoneze. Toată lumea îl simpatiza pe *Doctor*.

Își gară mașina și intră în holul larg de la parter. Luă ascensorul și urcă la etajul unde era amenajată sala de operații împreună cu rezervele anexe și birourile personalului.

Intră în coridor și apoi în biroul său. Aici îl aș-tepta infirmiera sa asistentă.

— Bună dimineața, domnule *Doctor*.

— Bună dimineața, soră. Minunată zi, nu ?

— Da, aprobă infirmiera. Astăzi ați sosit mai devreme ca de obicei.

— Și vizita ?

— Oh, o face doctorul de gardă. Dumneavoastră operați astăzi.

— Știu... știu... Chiar ăsta este motivul pentru care am sosit puțin mai devreme. Cum se simte pacientul ?

— Minunat. E în rezerva E. Vreți să-l vizitați ?

— Desigur... numaidecît !

Doctorul își scoase vestonul și-și îmbrăcă halatul. Cel de vizite, nu cel pentru operație.

— O clipă. Aș vrea să mă destind puțin.

Infirmiera asistentă înțelese. Părăsi încăperea.

In mod curent, în spitalele mari, doctorii operanți sînt scutiți de o parte din corvoada meseriei și au un timp oarecare liber înaintea operației. O operație, într-un fel, seamănă cu o performanță sportivă, cere o mare încordare și putere de concentrare. În cîteva minute se cheltuiesc energii care altfel ar fi capabile să alimenteze făptura umană o zi întreagă.

Întinzîndu-se pe canapea, *Doctorul* zîmbi nostalgic, gîndindu-se la munca sa din timpul războiului, acolo unde-i lipsea aproape totul, și înzestrare și confort. Și totuși, atunci și acolo reușise unele dintre cele mai frumoase realizări ale sale. Era tînăr, entuziast și îmboldit de necesitatea celor mai îndrăznețe încercări. Acum... aproape totul era rutină.

Oricum, rezecția unui rinichi nu era o operație de toate zilele. Își aminti ultima sa operație de acest fel, acum... două sau trei luni. A reușit perfect, spitalizarea postoperatorie a fost extrem de redusă. Fostul pacient, factorul poștal Paușec îl salută pînă la pămînt, zîmbindu-i recunoscător, ori de cîte ori îl întîlnește.

Refăcut și liniștit, *Doctorul* se ridică. Trecu în coridor unde întîlni pe asistentă și intră în rezerva E. Întins pe pat, cu o carte în mînă, dar desigur necitită, știa el asta, cunoștea frigurile așteptării, care făceau mai mult rău decît boala însăși, *Pacientul*, un om dintr-un cartier oarecare, auzi ușa și întoarse o privire speriată, umilă, rugătoare și rușinată.

Doctorul își privi asistenta cu reproș. Aceasta se înroși, dar ridică din umeri.

— N-a fost anunțat, însă, de cînd a fost mutat în rezervă, așteaptă mereu. Sînt sigură că moare de frică.

Doctorul își făcu loc și se așeză lîngă *Pacient*.

— Haide, domnule, nu fi copil. O operație fără nici un risc. Fără dureri și fără complicații. De ce nu l-ai întrebat pe factor ?

— L-am întrebat, murmură *Pacientul*, și mi-a spus. Vă ridică în slava cerului, domnule *Doctor*. Și eu... eu am toată încrederea. Însă... mi-e frică, asta e, ce să fac dacă mi-e frică ?

Doctorul făcu semn asistentei să iasă și rămase acolo, vorbind cu bolnavul. În curînd acesta nu mai tremura, apoi își reveni cu totul. Încrederea și siguranța îl stăpîneau cînd *Doctorul* părăsi rezerva.

— Începeți pregătirile, spuse el. Anunță personalul. Operația peste o jumătate de oră.

Trecu iarăși în biroul său și dintr-o dată îl năpădi neliniștea. Parcă, gonind-o din conștiința *Pacientului*, și-o însușise el însuși. Nu se gîndea la operație, la reușita ei, ci avea impresia că trebuia să facă ceva, că uitase ceva. Se plimbă nesigur, apoi se întinse. Nu rămase mult, n-avea răbdare și enervarea se înteța.

Se repezi la sertar și scoase cutia cu ciclohexenil. De cîte ori își promisese că nu va mai lua ?

Privi lung cutiuța, fără să o vadă. Trebuia totuși să-și gonească starea apăsătoare și nesuferită. Azi avea operație grea. Se hotărî. Ridică grăbit capacul și scoase pastila. O așeză pe sticla biroului, închise cutia și o puse la loc. Umplu paharul cu apă. Paharul era curat, strălucitor, ca întotdeauna. Înghiți pastila și se lungi iarăși pe canapea. Numaidecît se simți mai bine. Rămase așa, liniștindu-se din ce în ce.

Deodată auzi bătăi în ușă. Sora ! Desigur, sora !

Sări numaidecît și ochii săi întîlniră paharul și carafa cu apă. Se înroși, ca și cînd ar fi făcut ceva rușinos.

Nu, nu voia ca sora să vadă paharul plin încă pe jumătate cu apă. Va înțelege că iarăși a luat... că iarăși a avut nevoie de tranchilizantul acela. L-a mai surprins de cîteva ori. O dată tocmai cînd ducea tableta la gură. Nu e ceva nepermis, dar, oricît, nu voia să se știe. Asistenta infirmieră e discretă și-i e atașată. Totuși, ar putea să scape o vorbă. Și apoi, cine știe ce s-ar mai vorbi ! Oamenii sînt atît de răi !...

Aruncă restul de apă în chiuvetă.

— Imediat, soră ! strigă el.

— E timpul, domnule *Doctor* ! veni răspunsul.

„E timpul ?“ Unde și cînd mai auzise cuvintele acestea ? Da, azi de dimineață, i le spusese Eva. Era timpul să se scoale. Astăzi dimineață. Și altă dată ?

— E timpul... e timpul...

Mormăind, *Doctorul* deschise ușa și trecu în coridor. Asistenta îi făcu loc. Amîndoi se îndreptară spre sala de operații.

Într-adevăr, era timpul. Intrară în sală, apoi trecură în odaia de baie. Peste cîteva minute intră și *Doctorul Asistent* și trecu la cealaltă chiuvetă.

— *Doctorița* e gata ! îi anunță el. A trecut dincolo, la aparate.

— Bine ! Mă îmbrac numaidecît.

Doctorul își lepădă repede halatul de vizită și îmbrăcă, ajutat de asistentă, halatul-combinezon pentru operație. Începu apoi să-și spele mîinile. Și le spăla încet, conștiincios și metodic.

Așteptă să i se usuce apa, privind la operația de spălare a asistentei sale. Cum ea îi înmîna instrumentele, *Doctorul* îi cerea să se supună acelorași norme ca și dînsul.

— Gata ! îl anunță infirmiera.

— Cine-o ajută pe *Doctoriță* ?

— Asistenta.

— Și transfuzia ?

— Blonda aceea drăguță.

— A, da, spuse *Doctorul* cu gîndul aiurea.

Subit se simțise absent, parcă ar fi închis ochii și i s-ar fi astupat urechile. Numai o clipă, atît de puțin, că asistenta infirmieră nu observă nimic.

Nici el nu fu prea sigur. Acum era bine, sigur pe picioare. Mișcă pe rînd degetele de la ambele mîini, ca un pianist care exersează și, zîmbind, trecu dincolo.

Totul era gata. Pe masa de operație, sub cearșaful cu buzunarele largi, nedebutonate încă, trupul pacientului părea mai lung. Aștepta liniștit și încrezător. I se dăduse un sedativ ușor.

Doctorul Asistent își luase deja locul.

— Tensiune, puls și temperatură normală, spuse el.

— Atunci, începem. Masca, doamnă *Doctor* !

Își privi echipa cu care lucra. Toți oameni de încredere și de nădejde. Privi platoul cu instrumente, lîngă care infirmiera asistentă se instalase deja. Se asigură că are toate instrumentele de care va trebui să se servească.

Luă scalpelul și făcu prima incizie, mică și precisă, acolo unde trebuia. O lărgi apoi, ușor, permițînd pătrunderea mîinii. Lucra agil și repede, cu mișcări de prestidigitator. Se simțea în largul său. Împrejur, toată lumea binevoitoare, admirativă și atentă. Dezgolise rinichiul bolnav.

— Pulsul ? întrebă el.

— În ordine.

Se pregătea de mișcarea decisivă, cînd deodată...

Nu-și mai simți ființa. Parcă dispăruse întreg și în întregime, înghițit de spațiu, integrat în spațiu. Fără durere, cu o lipsă totală și absolută de senzații, care-l anihilă. Își reveni. Imediat ? Nu știa, nu putea spune. Ceea ce știa era că apăruse acolo, prezent în mijlocul operației pe care o începuse, înțelegînd

ce face și ce trebuie să facă, de parcă nu s-ar fi oprit nici o clipă.

Mîna sa stîngă rămăsese înăuntrul ocluziei, fermă, dreapta o întinsese pentru a apuca un instrument.

— Scalpel, își aminti el că spusese.

Dar cînd spusese ? Cît rămăsese cu mîna dreaptă pe jumătate întinsă, cu cea stîngă palpînd ?

Ridică ochii la asistenta sa, care era în față, lîngă platoul cu instrumente și atunci înțelese că s-a întîmplat ceva îngrozitor. Cînd ? Ce ?

Asistenta n-avea scalpelul în mînă. Nu-l auzise ?

— Scalpel ! repetă, mai apăsat.

Privirea asistentei îl înfricoșă. Nu se uita la el, ci, alături, la *Doctorul Asistent*. Ce dracu ținea în mînă *Doctorul Asistent ?*

Ținea scalpelul pe care infirmiera asistentă i-l întinsese lui, lui trebuia să i-l fi întins. Cînd ? De ce nu-l luase ?

Asistentul avea o ținută șovăielnică și vinovată, parcă făcea ceva ce n-ar fi vrut să facă.

Îi smulse scalpelul, lărgi marginile inciziei și tăie. Cîteva picături de sînge. Atunci își dete seama că n-ar fi trebuit să taie, că era prea tîrziu !

Prea tîrziu ? Nu, nu se putea asta ! De ce să fie prea tîrziu ?

— Clamă ! ceru și, în timp ce o primea, întrebă : Pulsul ?

— Pulsul cade, auzi vocea *Doctoriței*. Respirația nulă. Moare !

— Catgut ! ceru el sec.

Începu să coasă, făcu nod, tăie.

— *Doctorul*, adrenalină!

Doctorița pregăti fulgerător acul și-l înseră fără nici o șovăială. Apăsă pe piston, dar electrocardioscopul nu înregistră nici o oscilație.

— Transfuzie!

Sora cea blondă acționă, dar numai o clipă.

— Nu primește! spuse ea.

Doctorul se îndepărtă de masă. Încet, își scoase degetele mănușilor.

— Pacientul e mort, spuse simplu.

Reacțiile fură diferite. *Asistentul* lăsă mîinile în jos, apoi se retrase, privind fix la *Doctor*. *Doctorița* căzu pe un taburet, ținîndu-și capul în mîini. Deși nu făcuse mare lucru, părea epuizată. Cele două surori asistente se apropiaseră una de alta, păreau că se susțin. Asistenta infirmieră rămăsese nemișcată, lîngă platoul cu instrumente. Încă mai ținea în mînă o clamă. Și privirea ei căuta ochii *Doctorului*: dar altfel, intens și insistent, totuși rugător, neîncrezătoare și înspăimîntată.

— Asta e... Probabil...

— Probabil?

— Șoc operatoriu, conchise chirurgul.

Își desfăcu mănușile și aruncă masca. Fața sa era atît de palidă, de trasă și de obosită, încît infirmiera gemu.

— Mă duc în birou, spuse el.

Doctorul Asistent rămase nehotărît. Privea, fără să vadă, nu se mișca. Era singurul bărbat, însă.

— Cheamă targa! ordonă asistentei.

Aceasta părea că nu-l auzise. Urmărise plecarea *Doctorului*, frîngîndu-și mîinile. Nici masca nu și-o scosese.

— Chemați targa! se auzi iarăși glasul *Doctorului Asistent.*

Sora, scuturîndu-și buclele blonde de sub mască, se îndreptă spre telefonul interior.

— Șoc operatoriu! mai spuse *Doctorul Asistent.* Și rîse scurt și veninos.

Doctorița ridică privirea.

— Ce vrei să spui?

— Nimic.

Își desfăcu halatul, îl aruncă pe jos și ieși din sala de operații.

— Doamne! exclamă *Doctorița.* Trebuie să întocmim procesul-verbal de deces.

Doctorul intrase în biroul său și, sfîrșit, se prăbușise într-un fotoliu.

Nu înțelegea, sau mai bine, îi era teamă să înțeleagă. Trăi din nou, mintal, filmul operației.

Totul începuse bine, bolnavul era liniștit, parcă nici n-ar fi avut nevoie de narcoză. „Pulsul și respirația, normale", își aminti cuvintele anestezistei.

Ce se întîmplase? Cînd se întîmplase?

Din nou se simți rău, gîndurile îi tremurară, gata să se piardă. Își reveni și-și aminti.

Avusese o sincopă. O clipă poate, dar o avusese. Ce făcuse în timpul acesta? Cu mîna stîngă tocmai palpa rinichiul bolnav. Și dacă... și dacă în timpul sincopei palparea s-a transformat în strîngere, în zdrobire... în sugrumare?... Traumă... traumatism nociv... șoc traumatismal... șoc operatoriu?!

Cuvintele și imaginile îi alergau, se învălmășeau în minte, îl făceau să asude, să se înăbușe.

A murit sub cuțit! Nu... n-a murit sub cuțit! Dacă ar fi fost așa, asta se mai întîmplase, i se în-

tîmplase lui însuși. Sînt cazuri cînd operația e unica șansă de viețuire, opusă unei morți imediate sau aproape imediate. Fără operație pacientul mai trăiește cîteva ore, o zi poate, dar moare, moare cu certitudine. O operație înseamnă fie moartea imediată în 99% din cazuri, fie salvarea. Doctorul chirurg este dator, este obligat să încerce. Pentru acea unică șansă la sută. El totdeauna a încercat!

Da, dar acum nu se punea problema morții. Nimic nu o indica, nici nu părea posibilă măcar. Dacă ar fi întrebat... dacă în fața crucii și a judecătorului ar trebui să răspundă... de ce a murit pacientul... și cînd a murit?

Cînd a murit?

Mișcă degetele mîinii drepte, care păstrau încă senzația aceea oribilă și nedefinită pe care a avut-o cînd a tăiat, cînd a desprins și despărțit rinichiul bolnav. Doamne! Omul acela era mort! Murise în clipa în care el, doctorul, se pierduse, se desființase și în care mîna sa stîngă, care palpa...

Sări din fotoliu și-și duse mîinile la gît. Își smulse gulerul, se sufoca.

Și deodată, strident și imperativ, sună telefonul.

Asistenta infirmieră nu observă imediat plecarea *Doctorului.* Încă își mai frîngea mîinile. Atunci, înainte de a termina operația, *Doctorul* o privise, parcă o învinuise de ceva. Îi ceruse încă o dată scalpelul, pe care nu-l primise prima oară, pe care i-l smulsese din mînă *Doctorul Asistent.*

Ea nu voise să-l dea, dar nu se putuse opune. Observase încremenirea *Doctorului,* fără să o înțeleagă. Nu ținuse mult, dar de ajuns ca *Doctorul Asistent* să

intervină. Știa că așa și trebuia, doar îl asista pe chirurgul principal, dar poate că prea se grăbise. *Doctorul* o găsise vinovată pe asistentă.

Nu-i era teamă de urmările pe linie profesională pe care drama, la care luase parte, le va avea pentru dînsa. Dar admira, idolatriza pe *Doctor*. N-ar fi vrut ca acesta, primul lovit de nereușita intervenției, să creadă că ea îl părăsise.

În confuzia creată de scoaterea cadavrului, părăsi sala de operație și se repezi spre biroul *Doctorului*. Voia să-i spună...

Pe coridor, în fața ușii, se opri. Ce să-i spună ?

Exaltarea îi căzu brusc. Nu știa ce să facă, nu îndrăznea să intre. Își opri respirația. Ascultă. Nici un zgomot, nici o mișcare nu se auzea de dincolo. Nici o prezență omenească nu se făcea simțită.

Poate că *Doctorul* a plecat. Nu-și dădea seama cît timp mai rămăsese în sala de operație după plecarea lui. I se părea că o veșnicie. *Doctorul* putuse să ia ascensorul sau să coboare treptele care duceau în holul de jos. Sau, poate...

Cuprinsă de spaimă, pe care nu și-o putu stăpîni, se repezi la ușa biroului. Era gata să apuce clanța, cînd auzi soneria stridentă a telefonului. Se opri, dar se lipi de ușă. Voia să asculte, să știe.

Doctorița rămăsese pe taburetul pe care căzuse. O oboseală pe care o simțea în tot corpul o sleise. Nu observase nimic neobișnuit, decît un gest prea viu și oarecum brusc al *Doctorului Asistent*. Acesta, de obicei, nu intervenea decît puțin și în afara operației propriu-zise. Ridica sau ținea cu pensele, rar introducea un ac sau ajuta la cusut. Bun chirurg el însuși, își avea operațiile sale, în care lua locul de vi-

oară primă. Nu exista nici un motiv de gelozie sau de ranchiună.

Gestul o obligase să-și ia privirea de la acele electrocardioscopului. Îl văzuse smulgînd scalpelul din mîna infirmierei asistente, care stătea nehotărîtă, cu mîna pe jumătate întinsă, alături de *Doctor*, încremenit ca o statuie. Numai cîteva secunde și apoi auzise vocea chirurgului-șef cerînd scalpelul și mișcările se reluară, dar ineficace. Cînd privise acul oscilografului, acesta cădea spre zero.

Ce a fost? „Șoc operatoriu", spuse *Doctorul*. *Doctorul Asistent* rîsese. De ce? Și de ce intonația aceea amară, ironică, deznădăjduită în rîsul *Doctorului Asistent?*

Oftă și se ridică. Nu era fumătoare, dar acum... Ceru o țigară sorei care îi întinse una, întrebînd-o rugător cu privirea.

— Poți să fumezi și tu, îi răspunse. Nu mai are nici o importanță.

Atunci năvăli directorul spitalului, în ținută de oraș, fără halat și le anunță o nouă nenorocire.

*

Fără să știe cînd și cum *Doctorul* ridică receptorul. Nici nu-l dusese la ureche, cînd auzi și recunoscu vocea. Aceeași ca în ultimele apeluri anonime, rece, seacă, tranșantă:

— Alo, *Doctorul?*

Doctorul tăcu. Respirația lui spasmodică și zgomotoasă îi fu de ajuns celuilalt.

— *Ești un asasin! Un criminal dopat, asta ești!*

Atît. Zgomotul repunerii receptorului și tăcerea firului. *Doctorul* lăsă brațul în jos. Receptorul atîrna în lungul firului, bălăbănindu-se ușor. Îi dăduse drumul.

Lovitura fu de astă dată directă și nimicitoare. „Dopat. Asasin dopat !“

Asta explica totul. *Doctorul* înțelese clar că torturatorul său nu enunțase o simplă minciună.

Nu întîrzie spre a-și da seama dacă avea sau nu avea dreptate. În adîncul conștiinței sale știa că acuzatorul nu avea dreptate. Nu se dopase niciodată și nu s-a dopat nici acum. Înghițirea unui simplu tranchilizant inofensiv nu putea fi numită astfel.

Dar... rămînea faptul că luase un asemenea tranchilizant. De ce îl luase ? Dacă simțea nevoia, dacă nu se simțea în deplinătatea facultăților sale, trebuia să nu opereze !

Apoi, sincopa, sincopa aceea avusese loc. Fusese poate fatală. Ce o provocase ?

Încă o dată oftatul îi umflă plămînii. Nu izbuti să-i descețoșeze gîndurile. O oboseală grea, de plumb îi năpădea trupul, mîinile, picioarele, creierul. Se aplecă greoi pînă la sertarul cel mai de jos al biroului și îl deschise. Aplecat cu capul în jos, avu o amețeală.

I se păru că noaptea a cuprins universul, orbindu-l și silindu-l să audă și să pipăie ceea ce nu poate vedea. Etape lungi de întuneric difuz, brăzdate de fulgerări violente și scurte, înflăcărate, verzui sau roșii-albăstrii. Tocat de rafale scurte, de ciocănașe care bat, timpul se scurge pierzîndu-și continuitatea. Furtuna își continuă dezlănțuirea în afară și înăuntrul lui, tunetele se suprapun bătăilor dezordonate ale inimii, fulgerele pătrund prin pleoapele închise.

Face o mișcare, încearcă să se smulgă de sub narcoza amețelii. Gîtul i se încordează, fruntea vrea să se ridice, fața vrea să se întoarcă. Simte, crede că dacă

s-ar întoarce, ochii i s-ar deschide și întunericul ar lăsa locul luminii.

Se întoarce și o vede. Dreaptă și fluidă ca un văl sau ca un giulgiu, limpede și liniștită, ca irealitatea frumuseții statuilor antice.

Și ca o melodie lină, odihnitoare și care împrăștie cele din urmă dîre ale spaimei, vocea și mîinile Evei, mîini care-i cuprind obrajii, apoi umerii, apoi pieptul, apoi coapsele, modelîndu-l sub dînsele, silind trupul să se mlădie, să se liniștească, să se destindă.

Și vocea care susură, cînd rece, cînd tandru, ca un amestec de milă, de duioșie și de cruzime :

— Dormi, dragul meu, dormi... Nu-ți fie frică, dragule... acum e timpul !... E timpul... E timpul...

Doctorul își reveni. Mîna sa, care scotocise în fundul sertarului, ținea strîns pistoletul tip *Bereta*, captură de război. Își sprijini țeava de tîmplă și murmurînd : „E timpul... e timpul... e timpul...“, apăsă pe trăgaci.

CAPITOLUL VIII

Comisarul promise că va veni imediat, dar nu sosi decît după douăzeci de minute. Era însoțit de inspectorul Paul și de *Șeful laboratorului.*

Găsi o lume înnebunită, care-i îngreună primele cercetări. Nu înțelegea nimic. Îl duseră în fața cadavrului *Doctorului.* Acesta rămăsese așa cum căzuse : întîi în genunchi, apoi cu mîinile în jos, capul trăgînd după el jumătatea de sus a pieptului. Nu se rostogolise, rămăsese sprijinit de masa solidă și grea din metal cromat.

Șeful laboratorului îngenunche alături. Aplecîndu-se și el într-o rugăciune mută, privi gaura mică, acum vînătă în paloarea de fildeș a tîmplei drepte.

— Automat de 6,5 mm, rosti simplu, dar prea tare.

Comisarul se întoarse către cei de față.

— Cine-i mai mare aici ? întrebă el. Trupurile țepene ridicară din umeri. Cine mă poate lămuri ?

Doctorița anestezistă făcu un gest. *Comisarul* o privi. Deși palidă peste măsură, părea că-și recîștigase întrucîtva sîngele rece.

— Bine, dumneavoastră, consimți el politicos. Să trecem dincolo.

Părăsiră biroul *Doctorului.*

— Nimeni nu părăsește clădirea spitalului, ordonă *Comisarul*. Paule, ia măsurile necesare.

Inspectorul ieși și vorbi cîteva secunde cu polițistul în uniformă, rămas pe coridor. Reintră aproape imediat. *Comisarul* izbutise între timp să-i facă pe toți cei prezenți să se așeze. Pe scaune, pe fotolii și pe o canapea. De altfel, nu prea erau mulți.

— Am să vă rog, mai întîi, să-mi spuneți numele și funcția dumneavoastră, se adresă el tuturor. Dumneavoastră ?

— Eu sînt *Directorul* spitalului...

Directorul spitalului nu avea halatul pe el și era îmbrăcat într-un sobru, deși elegant, costum de stradă.

— Funcțiile mele sînt mai mult administrative, domnule *Comisar*, își motivă el ținuta. Am sosit din oraș cu puțin înainte de producerea dramei.

Tînăra doctoriță, care se oferise să povestească cele petrecute, făcu un pas înainte.

— Eu sînt doctor în medicină. Sînt aici de trei ani și am lucrat astăzi, împreună cu *Doctorul Asistent*, ca anestezistă.

— Mulțumesc, se înclină *Comisarul*. Vom primi imediat depoziția dumneavoastră. Dar... nu-l văd pe *Doctorul Asistent*.

Într-adevăr, în sală nu se mai afla nici un bărbat. Trei femei, dintre care două mai în vîrstă erau îmbrăcate în uniforma clasică a surorilor asistente. Își declinară numele și ocupația din cadrul serviciului. Toate trei erau asistente la secția de chirurgie.

— Și acum, povestiți, doamnă *Doctor*. Nu vă îngrijiți de formă și chiar de cronologie. Relatați fap-

tele așa cum vă vin în minte. O să vă punem apoi întrebări suplimentare.

— Așa cum am spus, am asistat, ca anestezist, operația *Doctorului*, împreună cu...

— O clipă, vă rog! Unde-i *Doctorul Asistent?*

Toți se priviră nedumeriți.

— Era aici, spuse una dintre infirmiere.

— Îmi amintesc bine, exclamă alta, tînără și blondă natural. El a intrat primul în cabinetul *Doctorului* după ce s-a auzit detunătura.

— Paul! rosti *Comisarul*.

Inspectorul ridică din umeri.

— Nu e în secție, răspunse. O soră l-a văzut coborînd și îndreptîndu-se spre curtea interioară.

— Trimite pe cineva să-l caute. Pînă atunci, vă ascult, reveni *Comisarul* către *Doctoriță*.

— Era o operație destul de ușoară pentru performanțele profesionale ale *Doctorului*. Nu știu dacă sînteți la curent, dar era un chirurg extraordinar.

— Știu, șopti *Comisarul*. Îl cunosc de mult.

Nu insistă.

— O rezecție a rinichiului drept, necesară, dar nu extrem de urgentă. Vă spun asta, ca să vă dați seama că nu existau nici un fel de circumstanțe care să silească mîna *Doctorului* sau să genereze trac și febrilitate. Pacientul, cunoscut de multă vreme de noi, pe care-l diagnosticasem și-l ținusem în evidență, fusese pregătit pentru operație și era sigur că nu riscă aproape nimic. Astăzi o asemenea rezecție e tot atît de banală ca și o operație de apendicită.

Doctorița relată amănunțit mersul operației:

— ...eu controlam pulsul și eram cu ochii pe cadran. Totul se desfășura normal, cînd... deodată...

O ușoară roșeață îi coloră fața și minuscule picături de sudoare i se iviră pe buza de sus.

— ...am văzut acul coborînd. Pulsul scădea. Am strigat la soră să fie gata pentru transfuzie. O clipă n-am mai privit acul și cînd m-am uitat din nou se oprise la 0.

— Ce făceau *Doctorul* și *Asistentul* în timpul acesta ? întrebă *Comisarul.*

Doctorița avu o clipă de ezitare.

— Eu... eu nu aș putea să vă spun exact, rosti ea înăbușit. Am exclamat : „Moare !" și am ridicat ochii. *Doctorul* căuta ceva pe tăvița cu instrumente.

— Cine ținea tăvița ?

— Eu, interveni asistenta cea în vîrstă. Întotdeauna domnul *Doctor* cerea scurt instrumentul necesar. Eu îl ridicam și i-l ofeream aproape în aceeași clipă. De data asta însă...

Asistenta tăcu. Tăceau cu toții.

— Nu știu, nu sînt calificată să afirm asta, însă am avut impresia că *Doctorul* a întrerupt operația.

— Cum a întrerupt operația ? întrebă nedumerit *Comisarul.*

Își notă că nici unul dintre cadrele medicale nu protestase.

— Da, a rămas cu mîna stîngă pe marginea mesei și cu dreapta înăuntrul ocluziei făcute. Inert... fără mișcare. M-am speriat, am crezut că i s-a făcut rău. Cred că aceeași impresie a avut-o și *Doctorul Asistent,* care s-a repezit și mi-a smuls scalpelul din mînă, gata să intervină.

— *Asistentul?* Dar unde e *Doctorul Asistent?* întrebă enervat *Comisarul.*

Cîțiva agenți în civil intrară în birou. Inspectorul Paul se apropie de ei și schimbă cîteva vorbe.

— *Asistentul* a părăsit spitalul imediat după sinuciderea *Doctorului,* spuse apoi. Bănuiesc că s-a dus acasă la acesta. Poate, ca să anunțe moartea.

— De ce bănuiești asta?

— A luat mașina *Doctorului.* O asemenea comportare nu e scuzabilă decît dacă s-a dus să-i anunțe doamnei moartea soțului ei...

Comisarul tăcu. O cută i se adînci între sprîncene.

— Și *Doctorul?* întrebă el, îndreptîndu-se către asistenta mai vîrstnică.

— S-a... s-a redresat. A întins mîna. A fost o clipă de nedumerire. *Doctorul Asistent* a ridicat și el mîna, ca și cînd ar fi voit să-l dea deoparte. Apoi și-a revenit, a cedat. *Doctorul* a luat scalpelul și a continuat. Atunci.... am auzit strigătul *Doamnei Doctor.*

— Ce-a strigat?

— „Moare!" asta a spus.

— Și?

— Nimic. *Doctorul* a continuat să lucreze. *Asistentul* se lipise de dînsul. Cîteva minute. Apoi s-a oprit. Am înțeles că totul se sfîrșise.

Se auziră bătăi discrete în ușă. Inspectorul Paul se duse și o deschise.

— A sosit echipa, anunță el.

— Bine, hotărî, oftînd, *Comisarul.* Numărul obișnuit de fotografii. Și amprente. Să se ia și amprentele *Doctorului* și ale tuturor colaboratorilor săi. Cred că nu vă opuneți, se adresă el celor din birou.

O simplă, dar necesară formalitate. Vă asigur că imediat ce vor fi comparate cu cele găsite în birou, reproducerile amprentelor dumneavoastră vor fi distruse.

Directorul spitalului ridică iarăși din umeri. Femeile nu spuseră nimic.

Se auziră zgomote ușoare în cabinetul de alături. Echipa își începuse munca.

— Și cadavrul ? întrebă, practic, directorul spitalului.

— Imediat ce se vor termina fotografierile, va putea fi ridicat și dus în odaia mortuară, sau unde credeți dumneavoastră. Dar, apropo, unde e cadavrul *Pacientului ?*

— La morga spitalului.

— Paul, pune un om de gardă. Nu intră nimeni fără aprobarea mea. Cam tîrziu... dar tot e bine, măcar acum.

— De ce ? întrebă directorul spitalului.

— Credeți că moartea lui a fost naturală ?

— Naturală ?... În nici un caz. A fost operat doar.

— Nu asta am vrut să spun. Credeți că moartea *Pacientului* a fost urmarea naturală a operației ?

Directorul spitalului își scoase portțigaretul. După cele două degete ale mîinii drepte, colorate de nicotină, se vedea că e un fumător pătimaș. Mai schițase gestul, dar pînă acum și-l înfrînase. Poate că avea nevoie să-și creeze și un timp de răgaz, pe care gestul să-l facă neobservat.

— Întrebarea asta... rosti el, scoțînd o țigară subțire, și-au mai pus-o și alții. Eu... n-aș putea răspunde fără o cercetare atentă a plăgii produse, dar... *Doctorul* a și răspuns.

Doctorița scoase un mic scîncet. Ca un suflu, dar strident în tăcerea care se lăsase.

— Da, a răspuns ! continuă directorul. Nu eram prezent, dar, după cele povestite, reiese că după terminarea fatală a operației, *Doctorul* a părăsit sala de operație, a intrat în cabinetul său și s-a sinucis.

— Credeți că s-a socotit responsabil de moartea *Pacientului ?*

Directorul oftă și iarăși ridică din umeri.

— Altă interpretare nu există, hotărî el, scurt.

— Da, mormăi *Comisarul*, altă interpretare nu există.

Se întoarse singur în cabinetul unde experții erau pe cale să-și termine treaba. *Șeful laboratorului* poliției, în picioare lîngă birou, ținea un pahar cu picior în mîna înmănușată în cauciuc.

— Amprente ? întrebă *Comisarul.*

— Nimic. Nici pe asta, răspunse celălalt, arătînd o carafă de cristal așezată pe o tăviță metalică. Probabil, n-au fost întrebuințate.

Comisarul privi în jos, spre cadavrul chircit în poziția sa neverosimilă.

— Sinuciderea nu face nici o îndoială ? întrebă el, mai mult de formă.

— Nici una. Poziția, rana, amprentele nu lasă loc la dubiu, răspunse *Șeful laboratorului.*

— Atunci... oftă *Comisarul* și se îndreptă iarăși spre celălalt birou.

— Încă vreo zece minute și am terminat, preciză șeful.

Un țăcănit și lumina unui *blitz* sublinie retragerea *Comisarului*, transformînd-o în fugă.

Directorul spitalului își fuma în sfîrșit țigara. Trăgea adînc, dar prea repede, chiar pentru, sau tocmai pentru un fumător pătimaș. *Doctorița* căzuse pe un scaun, aproape în mijlocul odăii. Cele trei infirmiere formau un grup aparte, strînse una în alta, sprijinindu-se în corpurile și slujba lor.

Comisarul tăcu. N-avea ce să-i mai întrebe. În această tăcere se auzi slab, dar distinct țîrîitul strident al chemării telefonului din biroul alăturat.

— Dumnezeule! urlă o voce de femeie, asistenta mai vîrstnică.

— Ce este ? interogă *Comisarul.*

— Telefonul !... Telefonul... bîlbîi infirmiera. Cînd... cînd a plecat *Doctorul* din sala de operație... eu... eu l-am urmat. Voiam, voiam să-i spun că nu-s vinovată dacă nu i-am întins cleștele... El nu ceruse nimic și, apoi, îl luase *Doctorul Asistent*... M-am luat după dînsul și am intrat aici. El nu mai era... trecuse în cabinetul său. N-am îndrăznit să-l urmez, am rămas așa... așteptîndu-l. Și atunci...

Ușa cabinetului, în care încă mai zăcea cadavrul *Doctorului* se deschise brusc.

— Domnule *Comisar !*

Inspectorul Paul rămase în ușă.

— Taci ! îi tăie vorba *Comisarul.* Atunci !... se întoarse el spre asistentă.

— Atunci, am auzit zgomotul soneriei telefonului. Numai o clipă, probabil că *Doctorul* a ridicat receptorul. Fără să vreau am încremenit, n-am vrut să ascult, dar am ascultat. N-am auzit nimic, *Doctorul* n-a spus nici un cuvînt, sau poate a răspuns în șoaptă, nu știu. Am auzit apoi cum pune receptorul.

Mi-a fost rușine, am vrut să fug, dar nu am mai avut timp. Am auzit detunătura și... am leșinat.

— Hm, da! mormăi *Comisarul.* Și întorcîndu-se către Paul: Ce este?

— Ne-au telefonat de la locuința *Doctorului. Doctorul Asistent* e mort. După toate aparențele, s-a sinucis, înghițind o otravă fulgerătoare.

*

Inspectorul Paul credea că șeful va părăsi imediat spitalul sau, cel puțin, îi va ordona lui să se deplaseze la locuința *Doctorului.* Dar *Comisarul* căzuse parcă într-o stare de apatie. Nu-i răspunse inspectorului decît într-un tîrziu:

— Hm, așadar, spui că *Asistentul* s-a sinucis? Și încă la locuința *Doctorului?* Cine a transmis știrea?

— Inspectorul Abel. Cînd s-a telefonat la comisariat, noi plecaserăm încoace. Cum știți, rămăsese singur.

— Abel? Bine. Ce a telefonat?

— Atît cît v-am comunicat. Inspectorul... e cam derutat. Cere instrucțiuni.

— Abel cere instrucțiuni? Mare minune!

— Ce să-i răspund?

— Să aștepte acolo. Să înceapă ancheta... împrejurările... martorii, în sfîrșit, știe el. Rutina, ce mai la deal la vale. Cum terminăm aici, venim și noi.

— N-am terminat? întrebă cu naivitate inspectorul.

— Am terminat? Vrei să-mi spui de ce s-a sinucis *Doctorul?*

Luat din scurt, Paul ridică din umeri:

— O operație nereușită, hazardă el.

— Operație nereușită ? Dacă toți chirurgii cărora nu le reușesc operațiile s-ar sinucide, sau cel puțin s-ar lăsa de meserie, apoi, dragul meu, n-ai găsi nici măcar cine să-ți taie o bătătură infectată. Ce, crezi că *Doctorul* n-a mai avut operații după care pacientul a sucombat ?

— Dar directorul spitalului...

— Directorul e plătit să administreze spitalul, nu să facă treaba în locul nostru. Cheamă, te rog, pe doctorița care a asistat la operație.

— Numaidecît !

Aproape imediat *Doctorița* fu introdusă.

— Iertați-mă că vă deranjez încă o dată, începu politicos *Comisarul*, ați putea să-mi spuneți dacă și alți pacienți ai *Doctorului* au murit pe masa de operație ?

Întrebarea directă și fără echivoc, cu tot tonul plin de amabilitate, o șocă evident. Se înroși și se tulbură, ca și cînd dînsa ar fi fost vinovată de existența unor asemenea cazuri.

Încercă o eschivă :

— V-am spus că nu lucrez aici decît de trei ani...

— Da, și în timpul acestor trei ani ?

— Domnule *Comisar !* strigă aproape *Doctorița*. Era un om minunat ! Nu numai de o excesivă probitate, dar și cu un deosebit simț al responsabilității profesionale și cu un curaj cum n-am mai întîlnit. Considera că medicul e dator să lupte pînă la înfrîngerea totală, împotriva morții. Pînă la înfrîngerea morții, sau... datorită limitei puterilor și cunoștințelor noastre, pînă... pînă la moartea pacientului. Pentru el nu existau cazuri inoperante. Nu se gîndea o clipă la reputația lui. L-am văzut făcînd miracole...

aproape miracole. În asemenea condiții, vă dați seama că a avut și cazuri cu ieșiri fatale. Însă, puține, uimitor de puține pentru îndrăzneala intervențiilor.

— Cîte ? întrebă scurt *Comisarul.*

— N-aș putea să vă spun exact... Întrebați administrația.

— Puteți ! articulă *Comisarul.* Administrația dumneavoastră a înregistrat totul. Cîte ?

— Trei... sau patru în toți acești ani, răspunse doctorița, frămîntîndu-se.

— Bine, mulțumesc, vă puteți retrage, mormăi *Comisarul.*

— Ai auzit ? întrebă apoi după plecarea acesteia. De ce nu s-a sinucis la primul lui eșec ? Era mai plauzibil.

Inspectorului Paul îi trecu prin minte o bănuială uluitoare.

— Dumneavoastră credeți... că *Doctorul* nu s-a sinucis ?! Că a fost asasinat ?!

Un zîmbet fugar trecu pe fața *Comisarului.*

— Sinuciderea nu lasă nici o umbră de îndoială. I-am văzut fața și mîinile. Mîna în care ținea arma. E imposibil de încleștat cu atîta fermitate și naturalețe după moarte. Astfel de prostii nu spun decît autorii de romane polițiste. Iar fața... fața păstrează încă pecetea hotărîrii încordate a terminării pentru totdeauna.

— Atunci ce mai căutăm ?

— Asta este : ce mai căutăm ? rosti *Comisarul* cu amărăciune. Dacă mi-ai putea răspunde la cîteva întrebări, poate n-am mai căuta nimic.

— Care întrebări ?

— Iată, pentru început : Ce amprente purta cana și paharul de pe masa din cabinetul *Doctorului ?*

— Asta-i ușor de aflat !

— Crezi ? Încearcă.

Inspectorul Paul trecu dincolo. Nu rămase mult. Se întoarse perplex.

— Nimic, raportă el. Nici o amprentă.

Comisarul îl privi lung :

— Nimic ? Nici măcar pe mînerul cănii ? E posibil asta ?

— Și *Șeful laboratorului* spune că ceva nu e în regulă. Dar poate că nimeni nu s-a folosit nici de cană, nici de pahar sau, poate, că au fost șterse după aceea...

— Nu vorbi prostii ! E imposibil să ștergi un pahar sau o cană fără să lași amprente, afară dacă nu porți mănuși sau nu iei precauții speciale. Cheamă pe sora aceea în vîrstă.

Fu ușor s-o găsească. Aștepta în camera de gardă. Intră sfioasă și înfricoșată.

— Doamnă, o întrebă *Comisarul*, cine are grijă de curățenie în biroul *Doctorului ?*

Femeia își frîngea mîinile. Așezată pe marginea scaunului, de-abia își stăpînea lacrimile. *Comisarul* privi împrejur. Pe birou, aceeași cană, imitație de cristal, din sticlă groasă și paharul respectiv, strălucitoare de curățenie și frumos așezate.

— Bea puțină apă, propuse părintește *Comisarul*, deși nu era cu mult mai în vîrstă decît sora.

Își mai reveni puțin.

— Mulțumesc... nu e nevoie. Ce m-ați întrebat ? A, da. Cine avea grijă de curățenie ? În general și în mare, femeia de serviciu, dar eu... eu...

— Da, insistă binevoitor *Comisarul*.

— Eu eram asistenta *Doctorului.* Îl întovărășeam la vizite și țineam registrele de bolnavi și prescripții. Oh ! Era un om minunat ! izbucni ea.

Comisarul se ridică și se apropie de infirmieră și cu mai multă bunăvoință :

— Știm... știu... îl cunosc de mult pe *Doctor*... din copilărie. Am fost colegi, încheie el simplu.

— Eu aveam grijă să fie totul în ordine, să nu lipsească nimic. Schimbam florile și apa din cană în fiecare zi. Dimineața...

— Cine ștergea paharul ?

Asistenta se înroși.

— Cîteodată eu... Alteori femeia de serviciu.

— Purtai mănuși ?

— Mănuși ?... Nu. Nu e nevoie. Am o cîrpă curată în sertarul de jos al biroului.

— *Doctorul* folosea paharul ?

Infirmiera vru să răspundă, apoi tăcu. Își strînse buzele într-un gest de împotrivire. *Comisarul* făcu încă un pas către dînsa.

— Doamnă... dumneata știi... trebuie să ne ajuți... nu faci nici un rău. Tot vom afla, dar poate prea tîrziu. Ce înghițea *Doctorul* în fiecare zi ?

— Nu în fiecare zi ! strigă sora. Numai cîteodată, înaintea vreunei operații mai grele, un tranchilizant ușor. O singură pastilă de ciclohexenyl. Îl ținea în vitrină, nu se ferea !

Comisarul făcu un semn inspectorului. Acesta trecu iarăși dincolo, în biroul unde echipa de cercetare tot mai lucra. *Comisarul* se întoarse la fotoliul său.

— Bine, rosti apoi. Liniștește-te și poți să pleci.

Sora se ridică.

— Te rog, dacă vrei, anunță-l pe Directorul spitalului c-aș vrea să-i vorbesc. Sper că n-a plecat.

Nici nu putea să plece, ieșirea din spital era interzisă încă. Cuvintele *Comisarului* însă o liniștiră pe infirmieră. Ieși încet și șovăitor.

— N-am găsit nimic, raportă Paul, revenind în birou.

Comisarul ridică din umeri.

— Eram sigur, spuse el. Cel care a șters amprentele a luat și cutiuța. De ce ? Asta aș vrea să știu. Și, ca să ne întoarcem la micile noastre probleme, ai putea să-mi spui cine și ce i-a telefonat *Doctorului*, imediat după operație ?

— Am întrebat Centrala. N-a înregistrat nici un apel la ora aceea. Poate că infirmiera s-a înșelat.

— Nu s-a înșelat, sînt sigur. Și dacă nu s-a chemat din oraș, atunci înseamnă că s-a vorbit de aici, de la un telefon interior.

— M-am gîndit și eu. Am cercetat la toate telefoanele interioare. Fără rezultat.

— Cîte sînt ?

— Cinci. Unul în camera de gardă a medicilor, al doilea în camera infirmierelor, al treilea în biroul directorului, al patrulea în laborator și al cincilea în hol, jos.

— Și ?

— Nimic. Nimic concludent. În hol, telefonul e așezat aproape de ghișeul de primire. Permanent, este cineva acolo. Două-trei surori. Le-am întrebat. N-au observat nimic. Sînt aproape sigure că ar fi băgat de seamă dacă cineva ar fi vorbit de acolo.

Dar nu pot jura. E sigur că nu s-a vorbit din camera de gardă a medicilor. Erau prezenți cîțiva interni, care sînt categorici. Nici din laborator nu s-a vorbit. Șeful și asistenții sînt tot atît de siguri. N-am obținut nici o certitudine în ceea ce privește camera surorilor. A fost un timp goală. Cît privește biroul directorului, cum acesta era în oraș, s-ar fi putut vorbi și de acolo. Biroul era încuiat, dar, ca la toate ușile, mai există un rînd de chei, atîrnate în cabina de la intrarea etajului, pentru ca femeile de serviciu să poată intra spre a face curățenie.

Se auzi o bătaie discretă în ușă. Intră directorul spitalului.

— Doriți să-mi vorbiți, domnule *Comisar!* întrebă el.

— Luați loc, domnule director, îl invită *Comisarul.*

Directorul se așează. Era puțin nervos, nu peste măsură însă.

— Am nevoie de o lămurire și cred că dumneavoastră sînteți cel mai indicat să mi-o dați. Mă refer, în special, la pregătirea dumneavoastră profesională. Vă rog să mă lămuriți : ce se înțelege prin „șoc operatoriu" ?

Directorul nu se grăbi să răspundă. Rămase cîteva clipe cu ochii fixați pe desenul linoleum-ului care acoperea parchetul.

— O definiție simplă nu prea e ușor de dat, răspunse el în sfîrșit. În general, este rezultatul malign, resimțit în scoarță, a unor traume suferite de unul sau mai multe organe în timpul unei operații. Zîmbi privind fața încruntată a *Comisarului.* Iertа-

ți-mă dacă m-am exprimat cam tehnic. Vedeți dumneavoastră, o intervenție chirurgicală, o operație, simplă chiar, înseamnă un amestec străin în intimitatea funcțională a unității noastre corporale. Acest amestec străin nu dă naștere numai la durere, care în cele mai multe cazuri este înlăturată, ci mai cu seamă la solicitări, conectări, supraînmagazinări și blocaje în acordul fin al funcționării condiționate și asociate a tuturor organelor, funcțiilor și sistemelor. De aci rezultă șocul operatoriu, care de foarte multe ori e fatal.

— Tot nu înțeleg, mormăi *Comisarul.*

— Operația poate fi considerată ca o lovitură pe care o primește un organ. Transmiterea amplificată a acestei lovituri în creier poate paraliza anumite funcții și produce moartea.

— Așa da. Vreți să spuneți că moartea nu e produsă de rana propriu-zisă, de sîngele scurs sau de nefuncționarea plămînilor sfîrtecați sau mai știu eu de ce ?

— Da, ați înțeles. O simplă palpare nepotrivită poate să provoace moartea.

— Atunci de ce nu se produc mai multe decesuri prin șoc operatoriu ?

— Fiindcă echilibrul organismului uman e foarte stabil și, se pare, echipat cu foarte multe supape de siguranță. Însă, din nefericire, deocamdată, șocul operatoriu este imposibil de înlăturat cu desăvîrșire și imprevizibil.

— Rezecția rinichiului poate să producă un asemenea șoc ?

— Din nefericire, rinichiul, ficatul și splina fac parte dintre organele cele mai gingașe, veni răspunsul categoric al directorului.

Comisarul tăcu. Tăcu și directorul. Atît de mult, încît socoti convorbirea încheiată. Voi să se ridice.

— O clipă, ce fel de medicament este ciclohexenylul ?

— Un liniștitor inofensiv, un tranchilizant, cum îi spunem noi. Fără nici o acțiune nocivă.

— L-ați prescrie oricui și fără nici o reținere?

— Bineînțeles, răspunse cu o umbră de mirare directorul. De altfel, obișnuiesc și eu să iau cîteodată o pastilă, două. La sfîrșit de trimestru, cînd sînt prea tracasat de muncile administrative.

— Nu prezintă, deci, absolut nici o primejdie?

— Nici una ! Adică, vreau să spun, luarea medicamentului nu prezintă primejdie. Nici nu se însumează, nici nu produce necesitate organică, așa cum se întîmplă cu tutunul, spre exemplu. Dacă există vreun pericol, e de altă natură, de natură psihică, aș putea spune.

— Vreți să fiți mai lămurit?

— Da. Înghițirea medicamentului, mai cu seamă regulat și la aceeași oră, poate da naștere unui reflex condiționat al liniștirii. În cazul acesta nu compoziția medicamentului, ci gestul are importanță. Deci dăunătoare ar fi nu luarea medicamentului, ci înlăturarea bruscă a lui. Mai bine zis, înlăturarea gestului. Dacă, fără știrea pacientului, în loc de o pastilă de ciclohexenyl i s-ar da să înghită o pastilă

de cretă sau de zahăr, să zicem, efectul, adică tranchilizarea, ar surveni imediat.

Comisarul se ridică prevenitor.

— Mulțumesc, domnule director, spuse el amabil. Cred că am terminat. Acum plecăm. Vă rog însă să procedați în cea mai mare grabă la autopsia pacientului decedat. Țin să am părerea dumneavoastră oficială.

CAPITOLUL IX

— Nu ! nu ! nu vreau !

Eva duse pumnii la gură, din care țîșnise strigătul tînguitor și disperat. Rămase așa, cu ochii mari, deschiși, în care lumina se stinsese sub stăpînirea fricii. O frică animalică, paralizantă. Dacă el ar fi întins mîna, dacă ar fi apucat-o cu cealaltă de ceafă, ar fi imobilizat-o și i-ar fi strecurat, printre dinții care clănțăneau, pastila, Eva n-ar fi putut-o înghiți, dar nici n-ar fi putut scuipa. Ar fi rămas acolo, în gura uscată, pe limbă sau sub limbă și pînă la urmă...

Doctorul Asistent rămase și el o clipă nemișcat, descumpănit.

Cum aflase și constatase decesul *Doctorului*, își luase pălăria și se repezise pe scări. Nu-și amintea cum pornise motorul și ieșise pe poartă. Nici drumul.

Nu-l stăpînea groaza. N-avea de ce. Mai degrabă un fel de bucurie rece, care nu-l amețea. Ceea ce-l făcea să conducă automat, dar precis și fără incidente, era un fel de voluptate a împlinirii prezente și a posesiunilor viitoare. „Va să zică, s-a întîm-

plat! Așa! Întocmai așa cum fusese prevăzut! Nici o poticneală, nici cea mai mică abatere de la curgerea faptelor înlănțuite cu precizia unei mașinării complicate, dar perfecte. Acum..."

Opri într-o stradă paralelă cu cea pe care era situată locuința *Doctorului.* Nu sună, avea cheia. Intră în vestibul. Fata nu era acolo. Își dezbrăcă pardesiul și sub imperiul aceleiași excitații năvalnice, pătrunse, fără să bată, în biroul din stînga. Eva era acolo. În fața unui sertar deschis, căuta sau ascundea ceva cu mîinile sale fine, cu degetele lungi, care păreau că fîlfîie în bătăi ușoare de aripi neostenite.

Și rămase în prag. Ea nu ridică ochii decît după cîteva clipe lungi, care-i tăiaseră avîntul.

— Eva! izbucni în sfîrșit, puțin răgușit de tot ce poate fi victorie și dorință, orgoliu și slăbiciune.

— Tu?! se miră ea, fără să se uite. De ce-ai venit? Încercă să ridice mîna, să facă un pas. Închide ușa, continuă Eva. Fata e în bucătărie. Ce s-a întîmplat?

Doctorul Asistent părea că nu înțelege că ceva s-a schimbat. Avu senzația celui care, din greșeală, nimerește într-un apartament străin.

— *Doctorul!* mormăi el... *Doctorul...*

— Stai, unde ți-e pălăria? Cum ai intrat?

El mai făcu un pas și ridică din umeri.

— Dincolo, în hol, lîngă pardesiu. Dar...

Ochii Evei se umplură iarăși de lumina verzuie a vieții și plăcerii. Parcă atunci l-ar fi recunoscut. Trecu pe lîngă el. Mîna i se odihnise o clipă pe fundul sertarului, rămas deschis.

— Ce imprudență! murmură în treacăt.

Intră în vestibul și văzu pardesiul și pălăria aruncate pe scaun. Le ridică și mîna dreaptă dispăru sub faldurile hainei, sus, spre buzunarul de la piept. Găsi ceva, un tub subțire de aluminiu emailat, pe care îl scoase și-l strecură în corsaj. Ca o umbră a gestului dinainte, mîna se retrase iar, strecurînd ceva, acolo, în buzunar.

Trupul rămăsese drept, gîtul înălțat, numai brațele lucraseră. Se răsuci întorcîndu-se și intră în birou. *Asistentul* rămăsese tot lîngă ușă, nu făcuse nici un pas.

Eva intră și dintr-o dată trupul i se frînse. Nu privi omul, ci aproape se tîrî către biroul din fund.

— Ah! Capul... gemu ea.

Doctorul Asistent se scutură cu înverșunare. Privi la haina și pălăria lui, cărora Eva le dăduse drumul pe un scaun, apoi se îndreptă spre ea.

— Eva! strigă el. Am reușit, auzi tu? Am reușit!

Era și puțină disperare în acest strigăt, ca și cum *Asistentul* n-ar fi conceput împlinirea gîndului în fapt.

Se apropie de femeia care rămăsese cu spatele la el, cu trupul elastic în curbura către care-l trăgea capul cu cascada vie și albăstrie a părului. Îi trecu brațul pe subsuoară, încercînd s-o ridice și s-o întoarcă.

— *Doctorul!* striga el, dar strigătul era convulsiv, gîlgîit și aproape neauzit.

— *Doctorul?* întrebă Eva.

Întrebarea îl izbi în față.

— Da, *Doctorul,* repetă, parcă încercînd să se convingă pe el însuși. A... a murit.

Afirmarea morții o spuse ca o descătușare și ca un legămînt nou.

Ridică privirea, căutînd ochii femeii, dar nu-i întîlni. Nu-i întîlni nici fața întreagă, ci zăbrelită de degetele rășchirate ale mîinilor care aduceau a gratii, care o îndepărtau, care-i despărțeau.

— Eva! gemu bărbatul.

Capul femeii se ridică o clipă, dar numai o clipă, pentrú a se lăsa apoi pe spate. Cascada părului se zăgăzui, ca aripile unui corb albăstrui. Flacăra verzuie a ochilor se stinse — ochii erau două găoci adînci și aproape negre și buzele... buza de sus ușor răsfrîntă, de sub care strălucea albul de ivoriu al celor doi incisivi.

— Oh! Capul! gemu ea încă o dată.

Și mîinile lăsate în jos începură să se frămînte.

Doctorul Asistent rămase o clipă năucit. Altfel își închipuia el întîlnirea aceasta.

— Ce ai? murmură el. Te doare capul? Da? Te doare? Stai, stai... ia stai!

Se repezi grăbit la pardesiul aruncat pe scaun, scotoci cu înfrigurare și scoase din buzunarul de la piept un tub subțire de aluminiu emailat. Cu dexteritatea medicului, îi desfăcu capacul și apucă o pastilă micuță, albă și subțire.

— Te doare capul? Ia asta... înghite-o cu puțină apă, sau chiar fără, dacă poți.

Mîna întinsă ținea în vîrful degetelor micuțe pastila albă și subțire.

Și atunci... țîșni strigătul Evei, strigăt de groază și de disperare.

— Nu! Nu! Nu vreau!...

Uimit, *Asistentul* ridică ochii; o privi fără să înțeleagă.

— Ce?... Ce nu vrei?

Îl izbi paloarea feței și reproșul mut, deznădăjduit al flăcăruilor verzi.

— Eva! strigă el. Eva, bolborosi apoi. Doar tu... tu nu-crezi că eu... Oh, Dumnezeule!

Mîinile femeii rămaseră rigide, una închizîndu-i gura, cealaltă întinsă înspre el într-un gest de respingere.

— Eva! Nu-i decît un tranchilizant... un antinevralgic... Uite!

Grăbit, cu gestul brusc, duse pastila albă și mică la propria sa gură, o apucă și o înghiți. Și atunci...

Un rictus convulsiv îi strîmbă fălcile, subțiindu-i buzele. Ochii i se umplură de o mirare plină de spaimă. Se clătină, horcăi scurt și se prăbuși.

Eva lăsă mîinile în jos. Chipul ei pierduse crisparea spaimei, se liniștise. Flăcările ochilor se închiseră în găoci. Rămase o clipă împietrită.

Asistentul căzuse întîi în genunchi, apoi cu fața în jos. Fără să știe, repetase gestul *Doctorului*. Ultima convulsie însă îl răsturnase pe o coapsă. Eva ieși din încremenire. Îl ocoli încet, dar fără teamă. De pe masă își luă batista. Cu mîna înfășurată scoase din corsaj un mic tubuleț de aluminiu, ai-

doma celui strîns în pumnul încleştat al mortului şi deschizînd un sertar al biroului, îl împinse înăuntru, mai la fund. Privi încă o dată cadavrul, apoi se repezi la telefon. Formă numărul Centralei :

— Alo ! strigă ea. Alo ! Alo !

O pauză scurtă, în care timp făptura Evei se metamorfoză din nou. Groaza şi deznădejdea îi invadaseră iarăşi chipul.

În receptor se auzi vocea telefonistei :

— Alo, alo, aici Centrala. Ce doriţi ?

Dar Eva nu mai putea răspunde. Dintr-o dată, faţa i se albi ca varul, pleoapele lungi îi acoperiră flăcăruile verzi ale ochilor şi leşină, ţinînd încă receptorul în mînă. De departe, un glas răsună în pîlnie, transformîndu-se treptat de la aria standard de serviciu la tonul cuprins de îngrijorare şi apoi de panică al unei femei :

— Alo ! Alo ! Alo !... Aici Centrala, ce doriţi ?... Aici Centrala ! Aici...

Inspectorul Abel fu pus în alertă de chiar subdirectorul serviciului telefoanelor.

— Funcţionara noastră spune că a auzit o bufnitură... ca şi cum ar fi căzut un corp... şi apoi nimic !

— Aţi identificat numărul de la care aţi fost chemaţi ?

— Da ! 7.398.254. E în circumscripţia dumneavoastră. De aceea v-am şi anunţat.

— Unde vine asta ?

— Cartierul vilelor din partea de sud a oraşului. Şoseaua 23 şi-apoi tronsonul vicinal A. 1 Vila „Esperance".

— Bine, vom trimite pe cineva.

Închise telefonul și sună. Sergentul de serviciu intră în birou.

— Cîți oameni disponibili ai ?

— Numai unul. Toți ceilalți sînt pe teren.

— Cine-i ?

— Agentul Mercer.

— A, idiotul ăla, mormăi inspectorul. Bine, anunță-l. O să meargă cu mine. Cheamă mașina !

— E plecată cu domnul *Comisar*.

Inspectorul înjură printre dinți. Trebuia să ia troleul pînă la șosea și apoi să facă drumul pe jos. Ar fi putut să ia un taxi, dar dacă alarma era falsă, va fi obligat să pună banii din buzunar.

— Dacă șeful se întoarce, spune-i că am plecat la vila „Esperance". Se pare că ceva nu e în regulă. Închide gura !

Sergentul rămăsese, într-adevăr, cu gura căscată. El știa de ce plecase *Comisarul* cu întreaga echipă la spital, dar nu-i comunicase lui Abel. Inspectorul nu prea era iubit în comisariat. Își dădu seama că, de astă dată, a făcut o greșeală care ar putea să-l coste scump. Vru s-o dreagă, dar nu mai avu cui. Inspectorul Abel plecase ca o furtună.

Sosi la fața locului repede și comod. Învingîndu-și teama unei cheltuieli proprii și zadarnice, luase, spre bucuria agentului Mercer, un taxi. Opri în fața vilei și observă cu inima strînsă că nu se zărea nici un semn prevestitor al unor întîmplări neobișnuite. În curte, ca și prin împrejurimi, nu se zărea nimeni.

— În sfîrșit, vom vedea noi, își făcu el curaj.

Sună. Nu așteptă mult. O fată veselă și vioaie îi deschise. Iarăși nici un semn de dramă. Fata îi privi întrebătoare :

— Aici locuiește *Doctorul ?*

— Da, aici, dar nu e acasă. E la spital.

Vru să închidă, însă inspectorul Abel cunoștea trucul pantofului vîrît în crăpătura ușii. În clipele sale libere frecventa cinematograful.

Fata din casă luă o mutră disprețuitoare.

— Nu cumpărăm de la negustori ambulanți.

— Poliția ! răspunse Abel enervat, deși își propusese să lucreze cu diplomație.

— Poliția ?!

Ochii fetei se deschiseră mari. Nu prea voia să creadă. Inspectorul fu nevoit să-i arate insigna.

— Unde-i doamna ?

— În casă, unde vreți să fie ?

— Ești sigură ?

Fata ridică din umeri. Inspectorul fu gata să se scarpine în creștet. Imposibil însă : avea pălăria pe cap.

— Condu-ne, spuse el, nu prea sigur.

Fata deschise ușa și-i lăsă să intre. Holul larg și bogat îi impresionă puternic pe polițiști, mai cu seamă pe Mercer.

— Mi se pare c-am pățit-o, șefule, spuse el, deși nu știa ce căutau acolo.

— Taci și nu mai fă pe imbecilul ? îl repezi șeful, dar nu prea convins.

Fata din casă traversă holul şi pătrunse în birou. Ţipătul ei răsună strident, dar îmbucurător pentru inspector.

— Am ştiut eu că s-a întîmplat ceva, îl asigură pe Mercer, năvălind înăuntru.

O privire îi fu de ajuns ca să vadă că, într-adevăr, se întîmplase ceva.

Doctorul Asistent rămăsese trîntit pe o coapsă. Faţa lui, în mod obişnuit plăcută era acum convulsionată într-un rictus oribil.

— Asta-i mort! rosti inspectorul, făcînd un pas mare, ca să ocolească biroul şi să treacă în partea dinspre fereastră şi telefon. Acolo, Eva zăcea, aşa cum căzuse. Mîna ei mai ţinea receptorul.

— Mercer!

Dar agentul era ocupat. Fata-n casă era gata să leşine. Se agăţase de umerii lui şi nu-i mai dădea drumul. Mercer era aproape sufocat de această îmbrăţişare neaşteptată.

— Mercer! chemă încă o dată Abel. Ce dracu' faci acolo?

În sfîrşit, fata fu condusă pînă la primul scaun.

— Telefonează la comisariat! Cere oameni şi spune-le să anunţe imediat pe şeful, auzi? Să vină cît mai repede cu echipa şi şeful de laborator... Nu de aci, dobitocule! Nu atinge telefonul! strigă el văzînd că Mercer se îndreaptă spre receptorul smuls din furcă. Aleargă la prima vilă! Anunţă de acolo, dar vezi să-şi ţină gura şi să stea acolo, la ei acasă! N-am nevoie de musafiri nepoftiţi şi nici de panică,

Agentul ţişni pe uşă. Abel se aplecă peste Eva.

— Trăiește, îi spuse el fetei, care își mai revenise, dar rămăsese prostită pe fotoliu. Cine-i ?

— Doamna... doamna... biigui fata printre hohote de plîns.

— Taci, nu te mai smiorcăi ! Și macabeul ? Mortul, explică el văzînd-o că nu înțelege. Dumnealui, care zace întins pe parchet ?

— Nu știu...

— Cum nu știi ? Uită-te bine la el !

În loc să se uite, fata închise ochii.

— Nu știu, nu știu ! gemu ea. Nu l-am văzut niciodată.

— Dar cînd a intrat ? Cine i-a dat drumul ?

— Nu știu ! o ținea una și bună fata. Apoi, văzînd fața amenințătoare a inspectorului : Poate doamna... eu eram în bucătărie.

Eva gemu ușor. Abel se întoarse spre dînsa. Nu știa ce să facă, dar i se păru că nu poate să o lase întinsă acolo. Poate că era și ea rănită, cine știe... Să nu facă vreo boroboață. Cu oamenii ăștia din lumea celor bogați dracu' știe cum trebuie să te porți. Se hotărî :

— Ajută-mă s-o ridic... S-o întindem pe canapea.

Fata veni. Cam clătinîndu-se, dar veni în grabă.

— Mai bine o ducem în camera dumneaei, fu ea de părere.

— Da, poate că e mai bine.

Fără prea multă greutate, după ce inspectorul îi desprinse mîna de pe receptor, o duseră într-o odaie alăturată și o întinseră pe pat.

— Rămîi aici, ordonă Abel. Dacă își vine în fire, mă chemi.

Se întoarse în birou şi acolo nu mai ştiu ce să facă. Dădu tîrcoale mortului şi cu această ocazie observă trei-patru pastile mici, albe, răspîndite pe covor. Căzuseră dintr-un tubuleţ pe care mortul îl ţinea încleştat în mîna stingă. Nu le ridică, dar se feri să nu le calce.

„Ia să vedem cine-i macabeul ?"

Îi plăcea cuvîntul pe care-l citise într-un roman ieftin şi-l folosea de cîte ori avea prilej, deşi *Comisarul* nu suferea folosirea argoului.

Cu zeci de precauţii, spre a nu-i schimba poziţia, vîrî uşor mîna în buzunarul de la piept al vestonului cadavrului şi trase încet portofelul. Îl deschise. Găsi înăuntru bani şi cîteva cărţi de vizită.

— *Doctor Asistent*... citi el. Ia te uită !

Se trase mai departe şi încă o dată observă pastilele. Ridică una, o mirosi şi apoi o atinse cu vîrful limbii. Un cleşte de fier îi zdrobi inima şi-i strîmbă fălcile. Leşină.

Aşa îl găsi *Comisarul* şi echipa sa. *Şeful laboratorului* îl întinse, îi desfăcu cravata şi gulerul şi îl pălmui cu putere. În grabă îi făcu o injecţie. Abel îşi reveni.

— Cianură, o otravă fulgerătoare.

Comisarul rămăsese în mijlocul camerei.

— Bagă de seamă. Să nu le calci.

Scoase din buzunar o cutie de chibrituri şi, deschizînd-o, o răsturnă în palmă. Apoi, cu precauţie, folosind o carte poştală găsită pe birou, ridică micile pastile otrăvitoare şi le vîrî în cutie.

— Sînt prea periculoase ca să le lăsăm pe jos.

însemnă locurile de unde le ridicase cu bețe de chibrituri.

În acest timp, *Șeful laboratorului* îngenunchease lîngă cadavru. Îi privi fața și apoi, cu grijă, îi mirosi buzele.

— Da, cianură, repetă el. A murit fulgerător.

— Sinucidere, opină *Comisarul.* Sau accident?

— De ce nu crimă? întrebă Paul.

— Observă mîna stîngă. Ține încă tubul cu otravă. *Doctorul* l-a deschis și a pus căpăcelul în aceeași mînă, la fundul tubului, apăsîndu-l cu degetul cel mic. Apoi a scos pastila. Aceasta mă convinge că a făcut-o din propria sa voință. Deși...

— Deși?

— Mă întreb la ce-i mai trebuia căpăcelul, dacă voia să se sinucidă?

— Există oameni atît de meticuloși, încît fac totul cu ordine, chiar cînd se sinucid, zîmbi *Șeful laboratorului.*

— Da, există, aprobă *Comisarul.* Dar aceștia nu-și aruncă pălăria și pardesiul pe un scaun, mai cu seamă în casă străină. Este cineva în casă? întrebă el pe Abel, care, datorită îngrijirilor, își revenise.

— Două femei. Fata din casă și soția *Doctorului.* Am găsit-o leșinată și am transportat-o în camera de alături.

— Și apoi te-ai culcat, nu? Ce te-a apucat?

— Am mirosit și am vrut să gust drăcia asta!

— Mare noroc ai avut! De altfel, și noi. Cît pe ce să pierdem pe cel mai deștept inspector al comi-

sariatului. Eu trec alături. Voi începeți cercetările. Rutina, obișnuința... adică...

— Căutați ceva în mod special, domnule *Comisar?* întrebă Paul.

— Nu special, dar... Poate veți găsi un tubuleț de aluminiu, pentru medicamente, identic cu cel din mîna mortului. *Șeful laboratorului* să vie cu mine!

Peste vreo zece minute, *Șeful laboratorului* reveni împreună cu fata din casă. Fata părăsi odaia, trecînd în bucătărie.

— Cum se simte... doamna? întrebă Paul.

— Mai bine, răspunse *Șeful laboratorului*, observînd ezitarea, dar nedîndu-i importanță. A rămas cu *Comisarul*. Încearcă să obțină amănunte.

Aproape terminaseră cu luarea fotografiilor, a amprentelor și o fugară percheziție, cînd *Comisarul* intră înăuntru.

— Ați aflat ceva?

Șeful era preocupat:

— Da... o poveste ciudată și încîlcită, dar verosimilă. Individul ăsta... *Asistentul* a sunat la ușa de la intrare. N-am putut preciza ora, dar se pare că de la spital a venit direct aici. I-a deschis doamna, fata din casă n-a auzit soneria. A năvălit înăuntru și a început să se bîlbîie, spunînd că *Doctorul* e mort... că s-a sinucis... că el e vinovat de sinuciderea *Doctorului*.

— A spus asta? întrebă Paul uimit.

— Da, a spus-o! S-a învinuit că, fără să vrea, l-a împiedicat să facă o legătură sau cam așa ceva.

Că l-a izbit, l-a îmbrîncit neintenţionat şi mîna *Doctorului* n-a mai acţionat cum trebuie. N-am înţeles tocmai bine. Va trebui să repetăm interogatoriul şi să-l supunem unor specialişti. Apoi... apoi, brusc a scos un tub cu medicamente, a înghiţit o pastilă şi s-a prăbuşit. Îngrozită, doamna s-a repezit la telefon. A vrut să cheme poliţia, dar nu ştia numărul. A chemat Centrala şi a leşinat. Asta-i tot, conchise el.

Ceilalţi tăceau. Dubla dramă părea că-i copleşise.

— Va să zică, o sinucidere, îngînă Paul.

— Da, o sinucidere. Ai găsit tubul?

Inspectorul îi arătă un sertar.

— Acolo, în fund. Nu l-am atins. M-am gîndit la amprente.

— Poate ai găsit şi o cheie?

De data aceasta, mirarea lui Paul fu vizibilă.

— O cheie? Da, am găsit şi o cheie. O yalle, probabil de la uşa casei. Sus, pe etajeră.

Comisarul îi privi cu admiraţie.

— Eşti un as, Paule! rosti el.

Inspectorul Paul se simţi cam stînjenit şi nesigur. Nu ştia dacă vorbele *Comisarului* nu sînt decît doar o subtilă ironie. Şeful nu-l prea obişnuise cu laudele. Se îmbujoră, dar pînă la urmă zîmbi mulţumit.

— Are vreo importanţă? întrebă el.

— Nu... nici una. Acum că le-ai găsit, nici una, răspunse cam în doi peri *Comisarul*. Atîta doar că verifică o ipoteză a mea. Ipoteză care, chiar aşa, verificată, tot ipoteză rămîne.

Își aruncă ochii împrejur.

— Dumneata, doctore, adăugă el adresîndu-se *Șefului laboratorului,* rămîi aici. Cheamă ambulanța și transportă cadavrul la morgă. Ia apoi legătura cu doctorul legist și cu directorul spitalului. Pînă mîine dimineață vreau să am rezultatul celor trei autopsii și actele de deces. La plecare, lași pe cineva în casă, pe Mercer, hotărî el, făcîndu-se că nu vede protestul inspectorului Abel.

CAPITOLUL X

Comisarul stătea întins pe divan, cu capul ridicat de perna pe care şi-o aşezase şi cu picioarele încălţate în pantofi de stradă, cocoţate pe mocheta aruncată neglijent la colţul divanului. Se aşezase în poziţia sa favorită de după-amiază şi ar fi trebuit să se simtă bine cu păhăruţul de „fine Napoleon" la îndemînă. Oprise radioul, dar n-avea de gînd nici să aţipească, nici să-şi mai stoarcă creierii cu povestea dramei aceleia jalnice.

Se simţea nu obosit, ci tulburat, nehotărît, temător, ca un om care ar fi intrat deodată în ceaţă şi încă n-ar fi pierdut complet noţiunea locurilor şi lucrurilor înconjurătoare, dar ar fi tocmai gata să o piardă. Era parcă la răscrucea cînd simţurile, nemaiinformîndu-l corect, trebuiau să permită instinctelor să-l călăuzească în locul raţiunii. De aceea se simţea nesigur şi nemulţumit.

În definitiv, drama se consumase, afacerea fusese clasată. O operaţie nereuşită sau reuşită, dar după care *Pacientul* a sucombat. Urmată de două sinucideri. Fiecare sinucidere explicabilă, oarecum. *Comisarul* spunea „oarecum", deşi afacerea era clasată, pentru că...

„De ce s-a sinucis *Doctorul?*“ se întrebă poate a suta oară *Comisarul.* Pentru că nu i-a reușit operația? Pentru că bolnavul murise sub bisturiu? Tot personalul secției de chirurgie, în frunte cu directorul, era de această părere și *Comisarul* însuși ajunsese la aceeași concluzie.

O rezecție a rinichiului drept, necesitată de nefuncționarea malignă a acestui rinichi. Astfel, *Pacientul* risca să capete o afecțiune a întregului sistem de drenaj, care, în timp, ar fi devenit mortală.

Dar, în momentul operației, nefuncționarea rinichiului drept nu punea în pericol viața *Pacientului.* Restul organelor sale erau într-o bună stare de funcționare, mai cu seamă inima. Nu exista aproape nici un risc de ieșire tragică din operație.

„Afară de misterioasele intervenții ale neprevăzutului și ale resturilor ignoranței noastre, adăugase precaut, dar și patetic, tînăra doctoriță, anestezista spitalului. Omul a rămas încă o ființă necunoscută.“

„Care ar fi procentul de... accidente mortale?“ întrebase *Comisarul.*

„În spitalele mari și bine utilate, 1—1,5%. La măiestria *Doctorului* nici procentul acesta nu era de acceptat.“

„Atunci ?...“

Totuși „accidentul“ se produsese. *Pacientul* murise înainte de extirparea rinichiului și fixarea ligamentelor.

Doctorul își dăduse imediat seama. Dar el și întreaga echipă nu demobilizaseră. Încercaseră totul, tot ce știau și ce era posibil. Zadarnic.

Şi atunci *Doctorul* se sinucisese. De ce ?

Pacientul ? Un om oarecare. Un mic negustor de pe strada 18 a. Persoana şi personalitatea bolnavului nu aveau nici o importanţă în această afacere.

Care să fi fost cauza sinuciderii *Doctorului ?*

Comisarul simţi nevoia să-şi schimbe poziţia. Îşi dădu jos picioarele de pe divan, apoi se sculă cu totul. Îşi luă paharul cu alcool şi încet, cu înghiţituri mici, îl goli. Furnicături discrete şi plăcute îi străbătură tot corpul.

Paharul ! Da, pe biroul din cabinetul *Doctorului* se găsea un pahar. Puţin mai mare ca acesta. Pe o tăviţă din metal argintat, alături de o carafă cu apă. Dar, absolut curat, fără nici o amprentă. Nu fusese folosit...

„Prostii ! În orice cabinet medical există o cană şi un pahar pentru apă. Totuşi... Ceva nu era în regulă. Dar ce anume ?“

Gîndurile *Comisarului,* biciuite de voinţa acestuia, săriră la arma sinuciderii.

Un automat de 6,5, aşa cum spusese şi şeful laboratorului. Un pistolet *Beretta,* atît de îndrăgit de tinerii ofiţeri în timpul războiului. Prea uşoară şi neprecisă spre a fi eficace la o distanţă mai mare de cincisprezece metri. Dar cît de elegantă şi comodă ! Aproape niciodată folosită, nici chiar în lupta corp la corp, cînd, în fierbinţeala încăierării, uitai că o ai la tine şi preferai carabina sau lopata de tranşee, totuşi, oricum, gata să-ţi dea un plus de încredere şi virilitate în spatele frontului şi mai cu seamă în oraşele din interior. *Comisarul* fusese combatant.

Zîmbi amintirilor, înduioşat acum, oricît de amare fuseseră atunci.

Nu-l intrigase prezenţa revolverului în sertarul *Doctorului*, la îndemîna lui. Prezenţa aceasta nu însemna nimic, nici măcar că sinuciderea fusese premeditată. Şi nici că *Doctorul* ar fi avut duşmani de care să se teamă. Prezenţa armei nu însemna o precauţiune sau o previziune, ci pur şi simplu o amintire, un „suvenir".

Şi *Doctorul* luase parte la război şi fusese acolo, în primele linii, chiar dacă numai în calitate de medic. Asta nu însemna mare lucru. De multe ori unele secţii ale spitalelor de campanie lucraseră doar la cîteva sute de metri de iadul primelor tranşee. Sanitarii erau înarmaţi cu carabine, medicii, desigur, aveau revolvere sau pistolete automate. Tip *Beretta* sau alt tip, ce importanţă avea asta!

Se putea, de altfel, ca pistoletul să fi fost de captură, să-i fi fost dăruit medicului ca o dovadă de recunoştinţă din partea unui oarecare combatant, grav rănit, internat în spital şi salvat prin îngrijirile competente ale *Doctorului*.

De ce-l ţinuse la spital? Dar unde să-l ţină? Probabil că pînă la căsătorie îl avusese acasă, aruncat în vreun cufăr, împreună cu hainele de campanie. Lucruri de care, dacă ai făcut un război, nu-ţi vine să te desparţi, să le predai sau să le arunci, pentru că a fost un timp cînd au însemnat toată viaţa ta. Şi el, *Comisarul*, care e astăzi posesorul oficial şi prin grija statului a unui *Browning* masiv şi eficace, mai posedă încă jucăria aceea „captură de front",

cu care se fudulea în zilele războiului. Nu-l depusese și nici nu-l aruncase. Și nu-l ținea acasă, nu. Acasă poate să dea peste el nevasta, sau copilul, sau servitoarea și accidentul e gata. Îl ține și el într-un sertar al biroului lui de la comisariat, întocmai ca și *Doctorul*.

Își dădu seama că gîndurile sale o luaseră iarăși razna și înjură printre dinți. Mai înghiți un pic de alcool și apoi se reîntoarse — pentru a cîta oară? — la întrebarea pentru care nu găsea răspuns:

„De ce se sinucisese *Doctorul*?

Dar, în definitiv, avea vreo importanță asta pentru dînsul? Sinuciderea nu lăsa loc nici unei îndoieli. Așa cum observase imediat ce intrase în biroul în care cadavrul zăcea neatins de nimeni, toate indiciile erau concludente. Deci, o afacere clasată.

Da, dacă n-ar fi fost antecedentele. Bizare antecedente! *Doctorul* pleacă în concediu și întîlnește o fată, o femeie. Se îndrăgostește și se însoară.

„Ei și? Ce legătură are asta cu sinuciderea?"

Nici una, bineînțeles, decît doar... decît doar că dacă *Doctorul* ar fi fost necăsătorit, nu s-ar fi asigurat pe viață și lucrul, oricum cel puțin agasant dacă nu ciudat sau semnificativ, chiar și împotriva sinuciderii și încă pentru o sumă atît de mare: 500 000!

Iarăși bate cîmpii. Mai întîi că nu *Doctorul* insistase să se adauge și clauza sinuciderii. Aceasta o făcuse idiotul acela bătrîn, directorul și coproprietarul Societății de asigurare. Și o făcuse numai pentru reclamă, de asta *Comisarul* era sigur. Într-adevăr, suma

era cam exagerată, uimitoare chiar, dar nici asta nu însemna nimic. În definitiv, *Doctorul* cîştiga destul de bine şi-şi iubea soţia.

Imposibil s-o amestece pe Eva în toată afacerea asta. E adevărat că nu-i plăcea, că avea chiar o repulsie în prezenţa ei, dar această antipatie era instinctivă şi subiectivă. Niciodată în decursul celor cinci ani, cît trecuseră de cînd *Doctorul* o luase în căsătorie, nimeni — şi guri rele sînt destule în oraş — nu-i putuse reproşa ceva. Nici o intrigă, cît de slabă, nici un gest. Doar că era, poate, prea mîndră, prea singuratică. Nu frecventa nici o familie în oraş. Dar acesta nu-i un motiv de bîrfă şi cu atît mai mult demn de anchetă poliţienească.

Cinci ani de căsnicie... iată încă un fapt curios, ciudat. Una din clauzele ce trebuiau să fie îndeplinite pentru ca polita de asigurare să poată fi plătită moştenitorului era ca primele de asigurare, destul de piperate, să fie plătite regulat, cel puţin cinci ani. Şi *Doctorul* le plătise şi... se sinucisese !

Prostii ! Coincidenţă ! Nimic altceva decît coincidenţă. Parcă dacă s-ar fi sinucis după şase sau după şapte ani, n-ar fi fost tot acolo ?

Eva moştenea, ea profita, ea va încasa cei 500 000. „Caută cui foloseşte crima", suna o maximă a poliţiei. Crima însă, maxima spune crima, nu sinuciderea. O sinucidere foloseşte totdeauna cuiva. Orice sinucigaş lasă o moştenire, cel puţin un loc vacant. Ar fi absurd ca moştenitorii sinucigaşilor să fie consideraţi suspecţi.

Numai dacă... da, numai dacă nu cumva cineva făcuse totul pentru a-l împinge la sinucidere. Să-l împingă...

Evident, erau cîteva circumstanțe tulburătoare... Astfel, încercările de a arunca pe umerii *Doctorului* povara unor fapte reprobabile. *Doctorul* găsise în buzunarul său bani... bani străini. Și numaidecît cineva îi telefonase, acuzîndu-l de furt.

Tentativă copilărească desigur, dar mult mai gravă în cel de al doilea caz. Iar un străin — cine o fi — îl acuzase de comiterea unui accident de circulație și de lașitate. Ancheta dovedise montarea perfectă a pseudoaccidentului. Cineva, o inteligență drăcească, lucrase, alcătuise în cele mai mici amănunte falsul accident. Fără omisiuni și fără greșeli. Urmele lăsate erau dintre cele imposibil de evitat și care nu însemnau nimic. Una singură, numai una... sau poate două se datorau neglijenței celui ce înscenase spectacolul. Crenguța aceea frîntă... și... și firele de iarbă smulse și tăiate între dinți.

Dar chiar aceste urme aveau o valoare negativă. Ele arătau doar siguranța făptașului, încrederea că *Doctorul* nu se va adresa poliției, că nu va avea loc nici o anchetă. Sau, și mai sigur, că dacă va avea loc o anchetă, înscenarea va fi luată ca un fapt aparte, imposibil de înlănțuit cu altele și fără a duce undeva. Și mai cu seamă, fără a putea fi legat de cineva, de o persoană concretă.

Eva? Nu! Eva nu putea fi implicată. În ziua și orele înscenării accidentului, Eva fusese acasă, nu părăsise locuința. Era mărturia proprie a *Doctorului*

și apoi și a fetei în casă. Nici de primul caz, de cel al furtului, nu putea fi legată. E adevărat că ar fi putut să telefoneze, dar nu s-ar fi putut apropia de *Doctor* spre a-i introduce banii în buzunarul impermeabilului. E neapărat nevoie de o altă persoană, desigur un bărbat.

Pentru cine lucra însă acest bărbat și ce urmărea ?

Directorul spitalului emisese ipoteza unui șantaj. Ipoteză atrăgătoare și care explica multe lucruri. Explica, de exemplu, înscenările și apelurile telefonice. Erau mijloace de măcinare a nervilor.

Dar de ce șantajistul nu intrase în scenă ? Sau... poate sinuciderea *Doctorului*, neprevăzută de șantajist, rupsese firul, ucisese găina cu ouă de aur ?

Sau poate... ipoteza unui șantaj, care urma să se nască în mintea anchetatorilor, trebuia să ascundă altceva ?

Altceva ? Dar ce ? Crimă ? Nu, nu fusese crimă. Cel puțin nu prin comiterea ei de către altcineva decît cel ce se sinucisese ! Îndemnul, împingerea implacabilă către sinucidere ! Asta era crima !

Comisarul își aminti de ultimul telefon pe care-l primise *Doctorul*. Nu numai că bănuia, dar, cunoscînd telefoanele anterioare, era sigur.

Încercase să-l localizeze, să-l identifice. Imposibil. Bănuia doar că fusese dat din interiorul spitalului. Dar cine ?...

Doctorul Asistent ? Posibil, dar peste putință de dovedit. Și apoi, dacă el fusese acela care împinsese pe *Doctor* la sinucidere, de ce el însuși se sinucisese ? Fiindcă nici sinuciderea *Doctorului Asistent*

nu putea fi pusă la îndoială. Nu numai vasta experiență a comisarului certifica aceasta, ci și toate dovezile tehnice strînse cu ajutorul aparatelor de măsurat și fotografiat.

Și atunci ?

Chiar dacă *Doctorul Asistent* ar fi trăit și tot nu s-ar fi putut aduce dovezi împotriva lui. Mai cu seamă că nimeni nu ucide fără motiv. Și care ar fi putut fi motivul său ?

Singura care cîștiga după moartea *Doctorului* era Eva. Și încă...

Comisarul își imagina ce ar fi însemnat aducerea Evei în fața juraților. Orice avocat, și mai cu seamă unul dintre șireții vulpoi ai Palatului Justiției, ar fi dărîmat fără nici o greutate ipoteza poliției.

De altfel, ce ipoteză ? Eva își ucide soțul ? Absurditate ! Era dovedit și arhidovedit că ea nu ieșise din casă în nici una din zilele bizarelor întîmplări survenite *Doctorului*. Ca nici o comunicare telefonică nu pornise spre spital din vila „Esperance". Nimeni n-o văzuse niciodată cu *Doctorul Asistent*. Nimeni nu putea face nici cea mai mică și vagă afirmație despre vreo legătură a Evei. Mai mult, se putea susține, fără posibilitate de contrazicere bazată pe dovezi, că Eva nici nu știa măcar despre asigurarea soțului ei. Și chiar dacă se putea presupune că acesta-i vorbise în general și vag despre asigurare, oricine cunoștea sensibilitatea și gingășia sufletească a *Doctorului* ar respinge cu toată hotărîrea afirmația că acesta i-ar fi destăinuit ceva despre clauza sinuciderii.

Atunci? Ce ar fi cîştigat *Doctorul Asistent*, chiar dacă ar fi trăit? Şi, cu atît mai mult, ce putea să cîştige sinucigîndu-se?

Exasperat, *Comisarul* îşi dădu seama că nu mai poate sta acasă. În mod obişnuit, se lepăda de toate grijile şi preocupările serviciului imediat ce trecea pragul casei. Afacerea asta însă nu-i dădea pace, îl obseda. Deşi oficial clasată, nu putea să o uite.

Părăsi căminul şi plecă la birou. De-abia ajunse şi află că prefectul poliţiei îl rugase să-l viziteze. Ruga prefectului era un ordin, chiar şi pentru *Comisar*. Plictisit şi enervat, nici el nu ştia de ce, se urcă în maşină, ordonînd şoferului să-l ducă la Prefectura poliţiei.

Postul de prefect al poliţiei era un post semipolitic, semiadministrativ. Rar fusese ocupat de vreun specialist în criminalistică, ridicat din cadrele poliţiei. De obicei, era atribuit unui ofiţer superior în retragere sau unui reprezentant vîrstnic, dar încă în vigoare, al intereselor locale.

Oamenii străluciţi ai muncii criminalistice nu se plîngeau. Nici unul dintre ei nu dorea să-şi părăsească pasionanta activitate, pentru a supraveghea tabele contabile şi a redacta rapoarte. Tot ce doreau ei era ca cel aşezat în fruntea instituţiei lor să fie un om cu bun simţ, cu o bună dispoziţie, pe cît posibil permanentă şi, dacă se putea, inteligent.

Actualul prefect se bucura de mult credit în lumea poliţiştilor, indiferent de gradul şi atribuţiile lor. Îl primi pe *Comisar* imediat şi amabil.

— Nu v-aş fi deranjat, dragul meu, intră el în subiect, dar bătrînul de la asigurări îmi face zile

fripte. Vrea să știe dacă trebuie să plătească numaidecît asigurarea, sau să mai tergiverseze achitarea. E vorba de nenorocita aceea de poliță în legătură cu sinuciderea *Doctorului.*

— Să plătească ! răspunse ușor enervat *Comisarul.* Nu noi l-am îndemnat să introducă asemenea clauze. *Doctorul* s-a sinucis, ce mai vrea ? Afacerea e clasată.

— Bătrînul spune că, după cît se pare, ar exista anumite neclarități în legătură cu sinuciderea. El pretinde că însăși poliția are unele rezerve și ipoteze.

— Și ?

— Susține că afacerea, nefiind clarificată pe deplin, există motive să nu plătească încă.

— După cît cunosc eu clauzele contractului, nu există asemenea motive.

— Explicați-vă !

— Goana „asigurărilor" după reclamă și senzațional ne-a dus, poate, la situația actuală. Zic „poate", fiindcă n-avem nici un fel de dovezi. Am putea însă presupune că ceva sau cineva l-a împins pe *Doctor* la îndeplinirea condiției absolut necesară pentru încasarea asigurării, adică la sinucidere. Cu atît mai mult bătrînul trebuie să plătească, fiindcă, astfel se îndeplinește în mod evident cea de-a doua condiție, adică sinuciderea să nu aibă drept cauză dorința de a se încasa asigurarea, să se desfășoare, cum spune în stilul său pentru ziare și reclamă, o „sinucidere accidentală". Remarcați că prin sinucidere accidentală nu se înțelege o curmare a vieții

din propria nebăgare de seamă a celui care moare, cum ar fi de pildă faptul că, jucîndu-se cu revolverul, cineva îşi sloboade nu glonte în creier. Aceasta e moarte prin accident şi atît. În contractul încheiat, prin sinucidere accidentală se înţelege în mod expres tocmai ceea ce am putea presupune că s-a întîmplat, adică faptul că, printr-o intervenţie bruscă şi de neprevăzut, *Doctorul* şi-a schimbat părerea despre valoarea vieţii şi ca urmare şi-a ridicat-o.

— Alambicată exprimare, ripostă prefectul surîzînd.

— Ce să fac, nu sînt eu vinovat, trebuie să răspund în stilul juridic al acestui idiot bătrîn.

— Straşnic ! exclamă prefectul rîzînd de-a binelea. Amîndoi sîntem din acelaşi contingent.

— Oh ! Nu vîrsta face bătrîneţea, răspunse *Comisarul* pornit. Directorul asigurărilor vrea să-şi ştie situaţia şi e bine să o ştie !

— Cinci sute de mii e o sumă frumoasă chiar pentru societatea lui !

— Dar şi primele plătite de *Doctor* în fiecare lună erau frumoase ! Asemenea asigurări, cu asemenea clauze, nu numai că sînt imorale, dar ne aduc şi nouă buclucuri pe cap. Sinuciderea a fost constatată oficial şi fără nici un dubiu. Să plătească ! Cu cît mai repede, cu atît mai bine !

— De ce cu cît mai repede ?

Comisarul îşi scoase batista şi îşi şterse fruntea. Îi trecuse enervarea.

— Domnule prefect, spuse el rar şi alegîndu-şi cuvintele, eu nu mă duc la biserică şi cu atît mai mult

nu plătesc preoților ca să aghezmuiască odăile bîntuite de stafii. Am impresia însă, ilogică, nebunească, e adevărat, dar tulburătoare, că plata acestei sume de bani ne-ar scăpa de prezența unui adevărat demon.

— La cine faci aluzie ? întrebă prefectul mirat.

— La nimeni și la nimic. Afacerea este clasată.

— Și, totuși, ce vreți să spuneți ?

Atitudinea și tonul prefectului se schimbară ușor, dar sensibil. *Comisarul* nu luă însă asta în seamă.

— Vreau să spun că dacă suma de 500 000 a făcut posibile un șoc operatoriu și două sinucideri, e bine ca suma să fie plătită și să se pună punct !

Cîteva minute prefectul tăcu. Apoi se sculă, semnalînd că întrevederea este terminată.

— Dar atunci, mă întreb, la ce mai servește poliția ? spuse totuși, conducîndu-l amabil către ușă.

— În asemenea afaceri, asta mă întreb și eu, nu se putu opri *Comisarul* să-i răspundă.

Coborînd spre mașină, își aminti că aceeași întrebare i-o pusese și directorul spitalului cîndva și, culmea, îi dăduse același răspuns !

Întors la comisariat, intră în biroul său, dar nu se înhămă la treburi curente. Întrevederea cu prefectul îl mai liniștise și-i precizase oarecum punctul său de vedere. Știa că nu e tocmai cel așteptat de șefii săi sau de opinia publică, dacă aceasta ar cunoaște întreaga poveste, dar n-avea ce face.

Așezat la birou, întins în fotoliul larg și adînc, își rememora iarăși impresiile. O scenă precisă, desenată în alb-negru, îi stăruia în minte.

Un început de după-amiază fierbinte. Ziua celor trei înmormîntări. Două aici, una într-un tîrgușor din celălalt capăt al țării. Coșciugul cu trupul *Doctorului Asistent* fusese trimis, fără zăbavă și fără ceremonii, familiei. Cîțiva polițiști și o delegație a spitalului îl însoțiseră la gară și asistaseră la urcarea în vagonul mortuar. Un biet vagon de marfă, transformat cu chiu cu vai în capelă mobilă.

Aici, în oraș, celelalte două înhumări avură loc aproape odată. Negustorul era condus spre cimitirul Buna-Vestire, în timp ce *Doctorul*, însoțit de un număr impresionant de foști pacienți, cunoscuți, prieteni sau numai simpli curioși, în dricul ce afișa tipător luxul macabru al celei mai scumpe agenții de pompe funebre din oraș, străbătea ultimul drum spre cimitirul vechilor familii — Eternitatea.

Comisarul însoțise cortegiul pe jos. Obișnuit cu mersul, depășise fără să vrea grupurile indiferenților și apoi chiar pe cele ale prietenilor. Cu capul plecat, frămîntat încă de gîndurile care nu voiau să se așeze, se trezi deodată, la una din frecventele opriri de la încrucișarea de străzi, singur, cu un pas înaintea tuturor. Nimeni nu-l oprise, nimeni nu se mira, erau prieteni și colegi de școală.

Și acolo, oprit în loc, silit să ridice capul, fu izbit de frumusețea radioasă a zilei. Soarele își trimitea razele puțin oblic, nu ucigătoare, ci pline de o voluptoasă gamă de strălucire, care scălda monstruoasa caleașcă a morții, estompînd tonurile negre în luciri albăstrii de oțel, dînd viață îngerașilor încreme-

niți și înălțînd dricul pînă la proporțiile unei catedrale.

Cristalele străvezii ale ferestrelor lăsau privirea să pătrundă înăuntru, la domul înalt pe care era întins *Doctorul* într-o neprihănire și nemișcare care transformau biata carne moartă în netezimea dură a unei statui. Deși nu mai putea să crească, dăduse tot ce se putea cere de la el, *Doctorul* crescuse. Chiar zgomotul dimprejur, bizar amestec de litanii bisericești și strigăte ale orașului, blocurile care parcă se aplecau, perspectiva largă a străzii ce se deschidea înainte transformau în apoteoză drumul unui nenorocit pumn de țărînă.

Atunci o văzu și încremeni. În solemnitatea slujbei și a dricului, era ca un fir de iarbă în fața unui stejar. Dar ca un fir de iarbă viu în fața unui stejar trăsnit. Dreaptă și nemișcată ca un lujer neîncovoiat de adiere. Strînsă într-o rochie neagră, cu capul descoperit, străină și departe, își lega cupele imense ale ochilor de obrazul mat al mortului. Posesie și duioșie era această legătură. În fața privirii și atitudinii ei, moartea înceta să mai existe ca o povară. Era prezentă, dar fără importanță. Era un refugiu într-o odaie. Numai ea și el.

Nimeni nu se apropia de Eva. Parcă varga unui Merlin trăsese în jurul ei cercul nepătrunderii. Nici șoaptele nu ajungeau pînă la ea. Mureau întîi pe drum și apoi pe buze. Părea că ea însăși este a dricului, mai apropiată și mai strîns legată de *Doctor*, acum cînd el era mort. Chipul Morții sculptat în partea din față a dricului coborîse parcă urmîndu-l.

Și atunci *Comisarul* înțelese, sau i se păru că înțelege. Înțelese că el e om, iar Eva nu e. El se chinuie copleșit de povara tulbure, contradictorie și irațională a conceptelor etice, biete răsfrîngeri neclare ale adîncurilor unor ape murdare. Că el se simte numai pe dînsul, dar privește împrejur și se teme. Că el știe numai dacă mai știu și alții, crede dacă și alții cred, face dacă și alții fac, trăiește dacă și alții trăiesc. Eva e ea și numai ea. Știe, crede și trăiește după legea ei, care nu-i legea tuturor, ci doar a celorlalți. Care ceilalți ? Nu îndrăznea să se întrebe.

Cortegiul porni și el rămase acolo. Cu mortul nu se mai putea duce ! Nu mai era și al lui, era numai al ei. Meseria n-avea de ce să și-o mai facă. Știa că e zadarnic.

Nu era puritate, era înstrăinare, neconcordanță. Nu poți acuza statuia de nebunia poftelor stîrnite. Nu poți judeca lumea de dincolo, dacă există, după legile lumii de dincoace.

„Și banii ? Cei cinci sute de mii ?"

Poate că nu sînt nimic și nebunia bătrînului de la asigurări a creat o coincidență și o confuzie. Sau poate... sînt o condiție pentru ca ea să fie ea un cadru necesar, o categorie, cum spune Kant. Gioconda a existat din clipa în care privirea dinăuntru și conștiința lui Leonardo au creat-o, dar, ca să fie, să se facă cunoscută, a fost nevoie de culoare.

Rupse vraja, ridică din umeri și se întoarse. N-avea nici un fel de dovezi, doar simple indicii.

De altfel, ce indicii ?

Se hotărî să plece acasă. Tot nu putea lucra.

Cînd ajunse, soţia încă nu se întorsese din oraş. De data aceasta se bucură. Îşi regăsi divanul, mocheta, sticla şi păhăruţul.

Ce fel de indicii ? Afurisită afacere !

Se părea că nu poate exista nici un fel de îndoială : cineva îl urmărise pe *Doctor*. Argumente ?

Cineva îi vîrîse o mare sumă de bani în buzunar, acuzîndu-l apoi de furt.

De unde ştia că se întîmplase într-adevăr aşa ? Nu avea decît relatarea *Doctorului*. Nu, mai era şi chitanţa Circumscripţiei a III-a. *Doctorul* depusese suma.

Aceasta însă nu era numaidecît o dovadă. *Doctorul* putuse să pună banii din buzunar. De ce ? Asta e altă problemă. E bine însă să n-o uite.

Şi accidentul de automobil ? Rănirea gravă a unei fetiţe, care pînă la urmă se dovedise a fi o păpuşă ? Şi aici rolul principal era jucat şi putea să fie jucat numai de *Doctor*. Da, el însuşi cumpără o maşină. Urcă în maşină. Opreşte la întretăierea şoselei cu tronsonul, străbate pe jos distanţa respectivă şi apoi aruncă păpuşa pe şosea. Se întoarce, se urcă la volan şi o loveşte, simulînd apoi toate celelalte mişcări. Se întoarce, se face că străbate desişul căutînd fantomatica victimă. După două ore vine la comisariat şi dă cunoscuta declaraţie.

Nu-i imposibil, însă motivul ?

Nu cumva *Doctorul* îşi pregătea sinuciderea ? Dacă, de la început, de cînd contractase asigurarea, se gîndise în mod serios să se sinucidă ? Deci o sinucidere neaccidentală, premeditată. Poate că era bolnav de cine ştie ce boală incurabilă, cu deznodă-

mînt prelungit, un cancer, de exemplu. În asemenea condiții contractul cădea de la sine. Și atunci joacă teatru spre a înlătura o autopsie aprofundată și călăuzește ancheta pe drumul unor cauze dinafară.

Pe *Comisar* îl trecură năduşelile.

Își reaminti însă de materialele și fotografiile de laborator. Era imposibil ca *Doctorul* să măsluiască în așa fel operațiile, încît ele să înșele aparatele.

În primul rînd, își reaminti de fotografia și urmele lăsate de ciocnirea păpușii cu mașina. Ciocnirea avusese loc lateral, păpușa fiind aruncată din dreapta asupra automobilului, care trecea cu o viteză de aproape 60 kilometri pe oră. Capul nu fusese zdrobit prin trecerea roții peste el, ci de lovitura laterală, de bara de protecție și apoi de roată. Acest fapt era imposibil, dacă *Doctorul* se afla la volan. Și acolo se afla, nu se putea altfel.

O singură dovadă, dar concludentă, căci o ipoteză, spre a avea valoare, nu trebuie să fie în contradicție cu nici un fapt riguros cunoscut și stabilit.

Își aminti de asemenea și de impresiile sale din acele momente. Teama, teama care-l asaltase deodată și de care nu se mai putuse despovăra. Nu, flerul nu-l înșelase. *Doctorul* nu mințise și nu ascundea nimic. Cineva se înverșunase împotriva lui.

Chiar și cîteva amănunte premergătoare sinuciderii pledau pentru această ipoteză.

...Paharul și carafa pentru apă de pe masa din cabinet. Nici o amprentă. Asta nu e normal. *Docto-*

rul doar se folosea de ele cu citeva clipe înainte de a trece în sala de operație. Mărturia asistentei mai în vîrstă, bună observatoare prin însăși meseria ei, și hotărît, serioasă. Ea declară că în momentul premergător intrării ei în birou, pentru a-l anunța pe *Doctor* că totul e gata, a auzit zgomotul de apă vărsată la chiuvetă. Cînd a intrat, totul era în regulă, paharul și cana pe masă, dar *Doctorul* era în picioare și părea, oarecum, încurcat.

De ce părea așa ? Asistenta, evident o admiratoare a chirurgului, interogată fără menajamente, sfîrșise prin a-și preciza impresiile. Ea credea că doctorul luase un tranchilizant, cu care începuse să se obișnuiască, un medicament inofensiv, o pastilă de ciclohexenyl.

Flaconul însă nu se găsise, cu toată severitatea cercetărilor. Terminase *Doctorul* pastilele ? Chiar așa fiind, trebuia să se găsească tubul. Oriunde ar fi fost aruncat. Sobă nu era, spitalul avea încălzire centrală. În schimb, un asemenea flacon, aproape plin, se găsise acasă la *Doctor*.

Întrebați atît directorul spitalului, cît și *Șeful laboratorului* poliției, declaraseră categoric că ciclohexenylul este un liniștitor inofensiv, pe care l-ar putea lua chiar și un copil, fără nici un efect vătămător.

Dar aceasta era, iarăși, altă problemă, asupra căruia trebuia să revină. Deocamdată, întrebarea care se punea era : „De ce paharul și carafa nu purtau nici un fel de amprentă ? „Poate totuși, asistenta se înșelase ? Cana și paharul nu fuseseră folosite în

ziua aceea. Şi pentru a fi curate, aşa cum se cerea într-un birou medical, fuseseră şterse cu multă sîrguinţă. De cine ? De femeia de serviciu, nici vorbă.

Comisarul se ridică şi chemă femeia lor din casă.

— Mătuşă Poli, îi spuse el cînd aceasta veni, adă, te rog, o cîrpă curată pentru şters vasele.

Femeia îl privi mirată, dar plecă şi se întoarse aproape imediat cu o bucată de cîrpă de in, albă şi curată.

Comisarul luă un pahar din etajera-bar şi i-l întinse.

— Şterge-l, te rog, cu băgare de seamă.

Cam în silă, femeia se supuse. Se vedea că era indignată de amestecul lui în treburile gospodăreşti. Îl şterse pe dinăuntru şi pe dinafară, îl lustrui şi-l puse pe masă.

— Mulţumesc, o concedie *Comisarul* zîmbind.

Femeia ieşi ridicînd din umeri. *Comisarul* scoase din sertar o lupă puternică şi se apropie de masă. Fără să atingă paharul, îl studie cu atenţie. Aşa cum se aşteptase, acesta purta două frumoase perechi de amprente. Prima, la baza lui, era lăsată de degetul mare şi arătătorul mîinii stîngi, care ţinuseră paharul în tot timpul operaţiei de ştergere. Aceste amprente erau oarecum aplatizate din cauza forţei cu care mîna apucase spre a ţine obiectul. *Comisarul* era sigur că pe fundul paharului va găsi cel puţin amprenta degetului mic de la aceeaşi mînă.

O a doua pereche era aceea a aceloraşi degete, însă, de astă dată, de la dreapta, mînă cu care mătuşa Poli apucase paharul spre a-l aşeza pe masă.

Dovada era făcută. Dacă paharul și carafa din biroul *Doctorului* ar fi fost șterse dimineața sau chiar în timpul zilei de femeia de serviciu și *Doctorul* nu le-ar fi folosit, ar fi trebuit să poarte amprentele acesteia. Iar dacă le folosise, așa cum susținea asistenta, ele trebuiau numaidecît să poarte amprentele *Doctorului.*

Deci cineva șterse amprentele. Cine și de ce ?

Cum e posibil să ștergi amprentele de pe un pahar, fără a lăsa altele ?

O primă metodă ar fi aceea a folosirii mănușilor de cauciuc. Nu cumva femeile de serviciu de la spital purtau pentru unele treburi asemenea mănuși ? *Comisarul* știa de la soția sa că și gospodinele le folosesc de multe ori. În cursul anchetei făcute la spital se interesase. Răspunsul fusese negativ : nu, nu se foloseau mănuși. Dată fiind munca pe care îngrijitoarele trebuiau să o facă, o pereche de mănuși n-ar fi putut ține decît două-trei zile. Și apoi nu erau necesare. Gospodinele le folosesc nu pentru motive de igienă, ci spre a-și apăra catifelarea și supleţea pielii mîinilor, preocupare care nu prea există la femeile de serviciu.

În schimb, întregul personal medical, mai cu seamă de la secția chirurgie, era obligat să aibă în inventarul său de muncă mai multe perechi de mănuși speciale, de cauciuc, în perfectă stare. Deci cel ce șterse amprentele putea fi oricine : soră, asistentă sau medic.

Surorile și asistentele ? *Comisarul* le ignoră, neputînd să găsească motivul unei asemenea comportări. Deși, bineînțeles, putea să existe. Singura care

putea fi exclusă cu maximum de siguranţă era asistenta. Dacă ar fi şters ea paharul, n-ar fi atras atenţia asupra folosirii acestuia de către *Doctor*. Cu toate că cineva ar putea susţine că a făcut-o tocmai ca nimeni să nu se gîndească la dînsa.

— Cam subtilă comportare ! hotărî *Comisarul*, preferînd s-o şteargă de pe lista suspecţilor.

Rămîneau medicii. *Doctoriţa asistentă ?* Aceeaşi lipsă a motivului şi apoi mărturiile surorilor atestau că ea intrase în sala de operaţii cu mult înainte de sosirea *Doctorului* şi nu o mai părăsise. *Asistentul ?* Da. Nu sosise în camera de baie decît după *Doctor*. Ar fi avut timpul necesar să şteargă amprentele.

Motivul ? Nu putea fi decît unul. *Asistentul* nu voia să se ştie că *Doctorul* folosise paharul, că băuse apă sau că înghiţise ceva bînd apă. Dar ce putea înghiţi *Doctorul ?* După spusele martorilor, un simplu tranchilizant. Întrucît îl interesa pe *Asistent* ascunderea acestui fapt ? Nu, în cazul cînd într-adevăr intervenise, o făcuse spre a ascunde cu totul altceva, spre exemplu, faptul că *Doctorul* înghiţise o substanţă nocivă, stupefiantă, care-l privase la un moment dat al operaţiei de capacitatea şi abilitatea sa profesională. Fapt care, poate, s-a şi întîmplat, fiindcă toţi martorii erau de acord că, în timpul operaţiei, *Doctorul* avusese mai mult decît o ezitare, avusese o adevărată sincopă.

De altfel, acest lucru îl sesizase *Comisarul* chiar de la prima anchetă la faţa locului. Totuşi, nu insistase, nu dusese cercetările pînă la capăt. Autopsia şi ana-

liza reziduurilor stomacale și a sîngelui *Doctorulu* ar fi arătat dacă acesta înghițise și altceva decît ci clohexenyl. De ce nu o ordonase? Fiindcă chia de atunci îi trecuse prin minte cealaltă ipoteză, care făcea oarecum executorul testamentar al ultim voințe a *Doctorului.*

Poate că tocmai el fusese cel care ștersese paha rul! Motivul?

Două variante se prezentaseră *Comisarului,* amî două ducînd la același rezultat:

Prima: ca să atragă atenția asupra paharului, facă să se creadă că cineva, dușmanul acela fantom tic, îi substituie tranchilizantul cu un stupefiant, c re-i declanșase criza și care, ducînd la moartea pac entului, îl împinsese pe el însuși la sinucidere. Sin ciderea motivată, dar nepremeditată, deci perfect limitele clauzelor contractului de asigurare.

A doua variantă: spre a ascunde faptul că, puțin înainte de operație, înghițise, cu bună știin un medicament vătămător. Se gîndise poate că al fel n-ar putea simula sincopa, că dacă ar începe op rația, nu s-ar fi putut opri și ar fi dus-o pînă la c păt, înlăturîndu-și astfel el însuși motivul aparen dar convingător, al sinuciderii.

Dar atunci înseamnă că scontase pe moartea *Pac entului,* că se hotărîse să comită o crimă, deci.

Nu, aceasta nu putea să creadă *Comisarul.* Îl cu noștea prea bine pe *Doctor.* Dar nici nu era nevoie

Doctorul contase pe intervenția *Asistentului.* Doa de aceea la orice operație riscantă mai există u chirurg. În orice moment ar fi apărut sincopa, *Asis*

tentul ar fi apucat bisturiul și ar fi continuat. Era capabil de această performanță, pregătirea sa profesională nu lăsa nici o îndoială. *Doctorul* însă ar fi avut pretextul să simuleze o adevărată criză de nervi, să se refugieze în biroul său și să se sinucidă.

Previziunile sale însă nu se îndepliniseră. Ceva intervenise. *Pacientul* sucombase. Dacă *Asistentul* era vinovat, desigur, nu se grăbise să intervină. Dacă era nevinovat, el însuși fusese luat prin surprindere. Încrezător cum era în capacitatea și abilitatea chirurgului principal, nu pricepuse ce se întîmpla, eziase, întîrziase să intervină. Rezultatul era același. *Pacientul* murise cu toate eforturile depuse după aceea de întreaga echipă.

Comisarul ceruse autopsia. Cei doi specialiști care o practicaseră, doctorul legist și un reprezentant al spitalului, erau de acord. Operația fusese executată cu o deosebită acuratețe și măiestrie. Nu se putea imputa nimic operatorului.

Cauza decesului ? Aceeași ridicare din umeri. Traumatism operatoriu. Rinichiul extirpat, examinat cu o minuțioasă atenție, nu prezenta nici o leziune externă.

Încă o dată *Comisarul* făcu apel la pahărutul de alcool, fără nici o plăcere însă. N-avea nici un rost să plece iar. Soția sa trebuia să sosească din moment în moment. Își aprinse o țigară și se întinse din nou pe divan.

Problema ultimului telefon nu-l mai interesa. Sau era o coincidență, sau *Asistentul* fusese acela care telefonase din cabinetul surorilor sau al directoru-

lui. Altcineva nu putea să fie. Telefonase, transmiţînd tragica învinuire, adevărată condamnare la moarte, coborîse, scosese din garaj maşina *Doctorului*, se dusese direct la acesta acasă şi-i anunţase soţia, apoi se sinucisese.

Se punea aceeaşi întrebare: „De ce se sinucisese *Asistentul*?“

Declaraţia Evei în ziua dramei fusese în mod necesar scurtă, dar destul de precisă: *Asistentul* sunase, se recomandase, spunînd că este chirurgul asistent al soţului ei, fusese invitat şi intrase în casă. Deschisese ea uşa, fata fiind ocupată la bucătărie.

Comisarul încercase soneria. Era puternică şi stridentă. Răsuna în toată casa. Fata, întrebată, răspunsese că întotdeauna o auzea cînd, destul de rar, cineva suna la uşă. Este adevărat, adăugase, în ziua şi la ora aceea tocmai mînuia aspiratorul şi aparatul acesta face un zgomot care, într-adevăr, te asurzeşte. *Comisarul* zîmbeşte neputincios, peste tot numai incertitudini.

Înăuntru, *Asistentul* se purtase incoherent şi straniu. Lepădase pardesiul şi pălăria pe scaun, dar refuzase să se aşeze. Tăcuse un timp, apoi începuse să vorbească. Repede, din ce în ce mai repede, parcă i-ar fi fost teamă să nu fie întrerupt. Îi spusese că soţul ei a murit, că s-a sinucis. Eva îl privea îngrozită şi incredulă. Apoi a adăugat că el e vinovat de sinuciderea lui, că din neatenţie sau emoţie sau incapacitate, nici el nu-şi dădea seama, n-a fost la înălţimea misiunii sale, nu l-a putut suplini. „Ce să suplinească?“ Nu i-a spus. Apoi a strigat de cîteva

ori : „Sint un criminal, un criminal, un criminal!“

Eva tremura și se simțea gata să leșine. Răcnind, *Asistentul* a scos ceva din buzunar, a dus la gură și s-a prăbușit.

Nu mai știe ce a făcut. Nu știe cum a ajuns la telefon și nici ce a spus. A leșinat și s-a trezit lungită pe patul din dormitor.

Eva fusese interogată și ulterior, cînd se simțea mai bine, de cîteva ori. Și deși interogatoriile fuseseră conduse cu dibăcie, nimic, nici o întrebare neașteptată, nici o cursă nu o făcuseră să-și schimbe cu ceva depoziția.

Mai mult, lucru ciudat, poate puțin normal, gîndea *Comisarul*, depozițiile sale, trei-patru la număr, erau identice. În toate folosise aceleași cuvinte, aceeași ordonare a cuvintelor, același ton și inflexiuni ale vocii chiar. Și această similitudine, în loc să întărească impresia de veridicitate, o slăbeau și o micșorau, dînd impresia unui rol pregătit dinainte, învățat la perfecție și recitat cu exactitate.

Totuși, în același timp, nimeni nu putea să afirme că Eva juca teatru. Era atîta detașare, indiferență, gol chiar în atitudinea ei, în glas, încît toți cei care o ascultau încetau să fie prezenți. Ea asculta și răspundea, dar răspundea ei înșiși. Nu mințea, nu putea să mintă, fiindcă n-avea pe cine minți. Nu exista cuțit al nici unei întrebări, care să deschidă scoica singurătății sale.

Şi apoi, nici nu era nimic de întrebat. Dacă şi ea ar fi dispărut, prin moarte sau prin minune, reconstituirea detectivilor şi a specialiştilor ar fi fost aceeaşi : *Asistentul* sosise, intrase, vorbise şi se sinucisese !

Şi la această sinucidere existau cîteva amănunte bizare, chiar în afara motivaţiei ei. Fiindcă motivul părea să fie verosimil, întărit chiar de unele mărturii.

Astfel, asistenta care supraveghea platoul cu instrumentele şi le întindea la cererea chirurgului, fusese categorică : în clipa inexplicabilei pauze din timpul operaţiei, atunci cînd *Doctorul*, deşi ceruse scalpelul, nu mai întindea mîna să-l apuce, *Asistentul* intervenise aproape violent, împingîndu-l pe *Doctor* şi smulgîndu-i-l aproape din mînă, dar nu-l folosise. Rămăsese cu el nehotărît, parcă neştiind ce să facă. Pierduse clipe preţioase şi tot *Doctorul* fusese acela care continuase operaţia.

Iar doctoriţa anestezistă îi spusese ceva despre o ieşire nepotrivită şi amară a *Asistentului*, imediat după operaţie. Ceva ca o acuzare vagă împotriva *Doctorului*, sau, poate, împotriva lui însuşi.

E posibilă, verosimilă o astfel de comportare ? Specialiştii, psihanaliştii şi psihoneurologii au răspuns, în unanimitate, afirmativ : un oarecare teren isteric, subminat de tensiunea zilnică dată de activitatea de chirurg, zguduit de violenţa şocului provocat de moartea pacientului pe masa de operaţie şi apoi de sinuciderea *Doctorului*, toate acestea la un

loc reprezentau condițiile ideale pentru apariția crizei terminate prin sinucidere. Și apoi, sinuciderea era de necontestat !

Și totuși, așa cum își repeta *Comisarul* și la această sinucidere existau cîteva amănunte bizare.

În primul rînd, existența acelui tubuleț de aluminiu emailat, plin cu antinevralgice, absolut identic cu cel care, în mîna sinucigașului, conținea tabletele de cianură. Găsirea lui, în fundul sertarului, de către inspectorul Paul fusese o adevărată lovitură de maestru ! Dar, circumstanță gravă, deși de neînlăturat, gîndea *Comisarul*, tubulețul nu purta absolut nici o amprentă. Ca și paharul și carafa. Ca și cînd căzuse din cer, sau ca și cînd cineva le șterse cu multă băgare de seamă.

Și, în sfîrșt, cheia de la intrare, aruncată pe o tăbliță a etajerei. De data aceasta, Paul, probabil obosit, făcuse o greșeală. Nu luase precauțiile necesare și apucînd-o cu mîna, șterse amprentele anterioare. Găsirea ei nu mai folosise la nimic. Dar nu-l putea învinovăți, nu te poți gîndi la toate. El însuși, dacă s-ar fi grăbit să interogheze pe Eva și s-ar fi gîndit puțin, ar fi trebuit să găsească cheia aceea.

Comisarul se răsuci pe divan. O durere surdă începu să-i încercuiască fruntea.

„Am băut prea mult coniac", gîndi el.

Și-i păru rău că nu are la îndemînă cîteva tablete de ciclohexenyl.

Auzi ușa de la intrare. În sfîrșit, soția sa se întorcea acasă.

— Unde ai întîrziat atîta ? întrebă el, nu prea binevoitor.

Soția îl privi zîmbind :

— Treburi, dragul meu, treburi și încă dintre cele mai serioase : coafor, manichiură, mici tîrguieli și un ceai la Tivoli. Apropo, știi cu cine m-am întîlnit ?

Comisarului îi era indiferent, dar se simți dator să-și răscumpere atitudinea nepoliticoasă. Căută să-și învingă ușoara durere de cap și să pară interesat.

— Cu Clara, nevasta directorului de la asigurări, melița aceea bătrînă. M-am temut că o să mă obosească peste măsură. dar de data aceasta am aflat lucruri interesante. Știi că văduva *Doctorului* părăsește orașul ?

— Da ? De ce nu l-ar părăsi ? Nu văd ce ar putea s-o țină aici !

— Închipuie-ți. Imediat ce încasează asigurarea, pleacă în capitală.

— Dumnezeu să-i apere pe cei din capitală ! mormăi *Comisarul.*

— Ai spus ceva ?

— Nu ! Nimic. Într-o oarecare măsură sînt bucuros că pleacă ; nu-mi place femeia aceasta.

Soția îl privi dintr-o parte, puțin bănuitoare.

— Mă mir. E atît de drăguță... și atît de interesantă !

— Prea interesantă chiar, încheie *Comisarul.*

Peste cîteva săptămîni, la birou, află că nu numai Eva părăsește localitatea. Inspectorul Paul își prezentase demisia.

— Ați auzit ? Paul ne părăsește, îl informă Abel, afectînd o falsă nepăsare. Nu-i mai place orașul

nostru. E prea mic pentru el. Pleacă în capitală.

— N-are decît, răspunse *Comisarul* plictisit. Treaba lui. Poate să plece și în Indochina, dacă-i face plăcere.

Se așează la birou și oftă nemulțumit:

— Tineri nerecunoscători!... N-aș vrea să-l mai întîlnesc!

CAPITOLUL XI

S-au întîlnit totuși. După mult timp. După doisprezece ani.

În capitală, unde *Comisarul* fusese chemat la o consfătuire interdepartamentală, lîngă un cimitir, unde se rătăcise.

Trecuse de o răscruce, căutînd un troleibuz, un tramvai sau măcar un agent de circulație care să-i călăuzească pașii, cînd și-a văzut drumul barat de un cortegiu.

Era o zi frumoasă, blîndă și senină, care împrumuta lumină lucrurilor pietrelor și a oamenilor și care-și pierdea strălucirea, barată, ca și drumul *Comisarului*, de cortegiul acela.

Un anacronism, un autodric negru și încărcat cu chipuri de îngerași bucolici, negri și ei, și cú ghirlande.

S-a oprit, a fost obligat să se oprească și și-a scos pălăria. Înainte de a pleca ochii spre pămînt, a vrut să știe cît va fi ținut locului. Consfătuirea trebuia să înceapă undeva, într-un birou al ministerului, peste o jumătate de ceas.

L-a văzut. Deşi trecuse atîta timp şi mersul de automat, de lunatic şi buzele strînse şi obrajii traşi şi ochii goi şi totul, totul erau altcum decît în urmă cu doisprezece ani, l-a recunoscut.

Nu l-a urmărit, l-a urmat. Atît de simplu şi de natural, încît toţi cei din jur, puţini, i-au făcut loc. Şi au stat împreună în faţa unei gropi şi au privit împreună chipul acela straniu, pe care *Comisarul* nu-l uitase deşi trecuseră doisprezece ani şi deşi nu-i plăcuse de la început.

Aceeaşi frunte înaltă, dar în care fildeşul era mai fildeş. Ochii, două gropi albăstrii, aproape negre, lipsite de scînteierea flăcăruilor verzi, ca de comori, de odinioară. Obrajii se trăgeau discret, gingaş către gura uşor întredeschisă, cu buzele încă roşii, dar de sub care nu mai răsărea răsfrîngerea cînd alb strălucitoare, cînd sîngerie ca primele săgeţi ale soarelui a celor doi incisivi de sus.

Mîinile nu erau încrucişate pe piept : una întinsă, cealaltă, dreapta, apăsa inima, parcă s-o oprească să mai bată.

N-a gîndit nimic, *Comisarul* nu s-a gîndit la nimic în tot timpul slujbei monotone şi searbăde, vorbe fără conţinut, giulgiu care reţinea şi dilua durerea. S-au aplecat amîndoi odată, şi amîndoi o dată au dat drumul pumnului de ţărînă, care s-a întors la ţărînă.

El a rămas drept, înalt.

Cu spatele la groapă, strîngînd în pumni firele unui grilaj. Ceilalţi plecaseră. *Comisarul* i-a pus mîna pe umăr. Uitase consfătuirea.

— Paul ! a murmurat cu glas şoptit.

Fostul inspector Paul s-a întors, dar nu şi-a schimbat culoarea ochilor.

— Da, a răspuns.

Groparii înfipseră crucea cu numele moartei.

— Soţia ta ? a constatat *Comisarul.*

— Da, a venit iarăşi răspunsul.

— Aşadar... o crimă perfectă.

Cuvintele *Comisarului* evocau o întîmplare de acum doisprezece ani, care ar fi putut să fie uitată, dar Paul nu se înşelă.

— Da, veni acelaşi răspuns monoton. O crimă perfectă.

— Nu una... trei, trei crime, Paule.

— Două. Moartea negustorului a fost un accident.

— Necesar, Paule, necesar.

— Aşa e, necesar, consimţi fostul inspector. Aveţi dreptate, domnule *Comisar,* trei crime, trei crime perfecte.

Nimic nu se schimbase nici în ţinuta, nici în timbrul neutru şi uşor răguşit al glasului.

— Nu pare că ţi-e teamă s-o mărturiseşti. Apoi după un timp în care zadarnic aşteptă un răspuns : Aşa e... prescripţia. Au trecut anii...

— Da, prescripţia. Şi lipsa dumneavoastră de dovezi, domnule *Comisar.* Dar mai cu seamă...

— Ce ?

— Nimic. N-are nici un rost să mă spovedesc.

Glasul era tot egal, ţinuta tot dreaptă, dar totul mort...

— Mai cu seamă deznădejdea, domnule *Comisar.*

— Ideea a fost a ei, nu? Celălalt nu răspunse. Sigur că a ei, își confirmă afirmația *Comisarul.* Ați ucis și ați încasat asigurarea.

Mîinile fostului inspector se crispară.

— Ne iubeam! strigă el, ridicînd tonul pentru prima dată. Am plecat și am trăit fericiți.

— Dar ea a murit, constată placid *Comisarul.*

— Oh! Să nu-mi vorbești de justiția imanentă! Ne-am iubit, nu înțelegeți? Am fost fericiți...

— Și *Doctorul* ar fi putut să fie fericit. Și negustorul, și *Doctorul Asistent.* Apropo, ce amestec a avut *Asistentul?*

Paul ridică din umeri.

— Un biet complice naiv și imbecil. A murit fără măcar să știe de ce moare.

— Și Eva a murit, îi reaminti *Comisarul.*

— Taci! A murit stupid și ilogic, ca tot ce se întîmplă pe lumea asta stupidă și ilogică. Eu trăiesc!

— Da, trăiești. Dar adu-ți aminte, Paule. Erai un băiat bun, entuziast, plin de idei, plin de viață... Îți aduci aminte cum întorceau fetele capul după tine?

— Taci! răcni încă o dată Paul.

— Nu! Ați omorît trei oameni ca să încasați o biată sumă de bani.

— Acum știi! De ce nu mă arestezi?

— Te bănuiam de atunci, Paule, dar n-am avut dovezi.

Fostul inspector îl privi lung.

— Afurisitul ăsta de instinct al dumneavoastră. Cînd și de ce m-ați bănuit?

— Din clipa cînd *Doctorul* a intrat în biroul meu, ca să mă anunțe că a călcat cu mașina o fetiță. Îți aduci aminte ? Erai în birou. Tu nu-l cunoșteai pe *Doctor*, era evident. Cînd ai auzit numele însă, ai avut o reținere. Ca aceea a vinovatului pus, dintr-o dată, în fața celui pe care l-a prejudiciat. I-ai întins cu greutate mîna. Și apoi, pe chip și în ochi ți se cuibărise un fel de milă, mila care se citește în ochii celui ce vizitează la spital un bolnav fără nici o șansă de scăpare. Pe atunci erai încă băiat bun, Paule, nu știai să-ți ascunzi mila... De aceea mi-a și fost frică.

— Frică ? Frică pentru mine ?

— Nu pentru tine. Pentru *Doctor*. În definitiv, el nu făcuse nimic, chiar dacă ar fi accidentat un copil, în împrejurările povestite, fapta nu era prea gravă. Atunci... atunci de ce atîta milă, atît de grozavă milă ? Ce soartă tragică îl aștepta pe *Doctor* ca ție să-ți fie atît de frică și atît de milă ?

— Nu mi-a fost frică niciodată !

— Nu pentru tine, pentru celălalt. Ce băiat bun erai pe vremea aceea, Paule !

Nici de data aceasta umerii celuilalt nu se plecară. Dar lovitura își atinsese ținta, *Comisarul* știa asta.

— Și apoi, continuă el, atitudinea ta din timpul anchetei aceleia, a primei anchete... a pseudoaccidentului. Nu era normală, nu-ți semăna. Întotdeauna erai iute, inteligent, născocitor, mai degrabă greu de reținut decît de amuțit. De data aceea te-ai arătat apatic, nepăsător, nu ca un om obosit, ci ca unul care nu are de ce să se obosească, fiindcă știe...

— M-ați chinuit mult atunci... Toate aluziile ace-

lea și diabolica dumneavoastră putere de reconstituire...

— Da, te-am chinuit nu fiindcă voiam să te prind, ci fiindcă țineam la tine, Paule. Zadarnic.

— Zadarnic, repetă Paul.

— Nu puteam lupta cu Eva.

— Nimeni nu putea lupta cu dînsa.

O nuanță firavă de admirație se insinuase în voce.

— Mie nu mi-a plăcut din prima clipă în care am văzut-o.

— Știu. Nu v-a plăcut, fiindcă faceți parte dintre oamenii aceia care amestecă morala cu pasiunea, cu fericirea fără hotare, fără zăgazuri. Nu există zăgazuri !

— Exită zăgazul legii !

— Noi am ucis ca să trăim întreg, total, și am fr[illegible] !

— Dar ea a murit ! aminti nemilos *Comisarul*.

O clipă se păru că deznădejdea care anchiloza ființa fostului inspector va lăsa loc furiei. Pumnii se strînseră... dar numai o clipă.

— Domnule *Comisar !* strigă el. Arestați-mă !

Comisarul îl privi lung și atent, cercetîndu-i fața trasă și încremenită.

— Înțeleg, spuse el. Ești gol și vrei să te umpli, plătind. Dar... nu se poate, Paule. N-am dovezi. Două sinucideri și un șoc operatoriu... Atît. Și apoi...

Așteptarea lui Paul căzu.

— Da, oftă el.

Comisarul se întoarse :

— Plec, Paule, spuse el peste umăr. Nu pot nimic și nu voi face nimic. Dar tu... tu n-ai să uiți nicio-

dată că erai un băiat bun, plin de viață, iar acum... acum ești o zdreanță.

Ziua își găsi lumina dincolo de porțile cimitirului Găsi și *Comisarul* un taxi, care-l duse la intrarea ministerului unde se ținea consfătuirea.

— A ! Iată, în sfîrșit, și pe *Comisarul* nostru ! exclamă delegatul ministerului, care prezida ședința. Dar... ce-ai pățit. dragul meu ? Ești livid de parcă ai văzut un strigoi.

— Da, răspunse *Comisarul*, am văzut un stigoi... doi strigoi ! murmură el în gînd.

colecția aventura

CORNELIU BUZINSCHI

Nu-și aducea aminte unde era Asistentul în momentul potului aceluia. Avea impresia că era lîngă dînsul, își aducea aminte că nu-l chibițase mult, că se retrăsese cu o revistă și un pahar de coniac, undeva, într-un colț. În ultimul moment, cînd mărimea relansurilor scosese exclamații partenerilor, atunci da, atunci îl simțise, parcă, lîngă dînsul. Dar mai înainte?

În orice caz, unul din doi, sau chiar unul din cinci observase manevra, poate îi împinsese cartea favorabilă. Știa. Și-l anunțase scurt și disprețuitor la telefon.

NUANȚA ALBASTRĂ A MORȚII

Ce era de făcut?

Numai un singur lucru, chibzui Doctorul. Greșeala sa exista, nu putea fi înlăturată. Dar nu era o greșeală morală, nu! **Doctorul** respinse cu indignare și cu fermitate această ipoteză. Nici o clipă nu se gîndise să trișeze! O făcuse inconștient, accidental. Totuși, în urma acestui gest cîștigase o mare sumă de bani. Era obligat s-o restituie. Și nu numai atît. Față de Avocat, față de toți ceilalți și mai cu seamă față de el însuși era obligat să relateze împrejurările în care comisese gestul.

Lei 4